ZGJIDHJA PËR

PËRPARIMIN NJERËZOR

Sistemi L2Q i të Pyeturit Është

Rruga Arsimore që Mungon

SEAN GRINYER

worldeducation.online
q2l.online

PËRMBAJTJA

PSE FËMIJËVE U DUHET PAKETA E MJETEVE L2Q PËR TË PYETURIT 4-14

PSE SISTEMI L2Q ËSHTË RRUGA ARSIMORE QË MUNGON 15-18

PAKETA E MJETEVE L2Q PËR TË PYETURIT

1. BURIMI DHE ORIGJINA 19-45

2. STANDARDI I PROVAVE 46-75

3. NXITJA DHE PËRFITIMI 76-102

4. KARAKTERI DHE KONSISTENCA 103-130

5. LEJA PËR TË PYETUR 131-158

6. NDIKIMI EMOCIONAL 159-198

7. NARRATIVA DHE REALITETI 199-230

8. NDIKIMI PSIKOLOGJIK 231-256

9. ZBATOJE NJËSOJ KUDO 257-281

PËRPARIMI NJERËZOR 282-309

NUK MUND TË MËSOSH NGA AJO QË NUK MUND TA SHOHËSH

PSE FËMIJËVE U DUHET PAKETA E MJETEVE L2Q PËR TË PYETURIT

T'U JAPIM FËMIJËVE PAKETËN E MJETEVE L2Q PËR TË PYETURIT, QË TË MBROJNË MENDJEN E TYRE, TA ÇOJNË PËRPARA TË MËSUARIT, TË DALLOJNË TË VËRTETËN DHE TË NDËRPRESIN PËRSËRITJEN E MASHTRIMIT

Mendjet dhe të mësuarit e fëmijëve formësohen nga mjedisi botëror përpara se ata ta kuptojnë plotësisht se çfarë po i formëson.

Kjo është arsyeja pse fëmijëve u duhet Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit.

Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit nuk është një burim i zakonshëm arsimor.

Ajo është një metodë e strukturuar arsimore, e re për botën, e zhvilluar nga Libri i Provave dhe e organizuar përmes World Education Online për t'u dhënë fëmijëve metodën e strukturuar për të mësuar si ta vënë në pikëpyetje mjedisin real botëror, të dallojnë të vërtetën, të zhvillojnë mendimin e pavarur dhe të ndalojnë gënjeshtrat e krijuara që u formësojnë mendjet dhe të mësuarit.

Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit nuk u thotë fëmijëve çfarë të mendojnë.

Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit u jep fëmijëve metodën e

strukturuar për të vënë në pikëpyetje atë që u tregohet sipas të njëjtit standard, duke përfshirë informacionin, të rriturit, shkollat, sistemet, paranë, autoritetin, narrativat, sjelljen, ndikimin psikologjik dhe vetë supozimet e tyre.

Ajo u mëson të testojnë çfarë është e vërtetë, të njohin mashtrimin, të kuptojnë ndikimin psikologjik dhe të zbatojnë të njëjtin standard kudo.

Kjo nuk ka të bëjë vetëm me përvetësimin e më shumë informacionit.

Ka të bëjë me dhënien e mjeteve fëmijëve për ta vënë në pikëpyetje mjedisin botëror përpara se gënjeshtrat e krijuara, narrativat e përsëritura, ndikimi emocional, frika, autoriteti, heshtja, varësia dhe mashtrimi t'ua formësojnë perceptimin e botës.

Kur fëmijët nuk mësohen si të pyesin siç duhet, mendjet e tyre mbeten të ekspozuara ndaj asaj që përsëritet, mbrohet, fshihet, normalizohet dhe u paraqitet si e vërtetë.

Gënjeshtrat e krijuara nuk i çorientojnë vetëm fëmijët.

Ato ndikojnë në mënyrën si fëmijët shohin, mësojnë, mendojnë, besojnë, kuptojnë dhe reagojnë ndaj botës përreth tyre.

NDIKIMI PSIKOLOGJIK DHE MENDJET E FËMIJËVE

Ndikimi Psikologjik është një nga pjesët më të rëndësishme të Paketës së Mjeteve L2Q për të Pyeturit.

Ndikimi Psikologjik ka rëndësi sepse mashtrimi vepron përmes

mendjes përpara se fëmijët të kenë mjetet për ta identifikuar atë.

Ajo që përsëritet, shpërblehet, shkakton frikë, fshihet, normalizohet, mbrohet ose paraqitet si e vërtetë formëson perceptimin, të mësuarit, besimin, kuptimin dhe sjelljen e fëmijëve.

Fëmijëve duhet t'u jepen mjetet për të vënë në pikëpyetje mënyrën se si informacioni, historitë, sistemet, autoriteti, frika, presioni, shpërblimi, ndëshkimi, heshtja, përsëritja dhe ndikimi

emocional ndikojnë në mendjet e tyre.

Kur fëmijët mësojnë ta vënë në pikëpyetje ndikimin psikologjik, ata fillojnë të kuptojnë se si mjedisi botëror i formëson njerëzit nga brenda.

Ky kuptim i mbron mendjet e tyre.

Ai e çon përpara të mësuarit.

Ai zhvillon mendimin e pavarur.

Ai u jep fëmijëve aftësinë për të dalluar të vërtetën.

Ai e heq mashtrimin si një rrugë kontrolluese përmes mendjeve të fëmijëve, sepse gënjeshtrat e krijuara vihen në pikëpyetje, testohen dhe ekspozohen në vend që të pranohen, përsëriten dhe trashëgohen.

MIRËQENIA MENDORE DHE HEQJA E MASHTRIMIT

Mashtrimi nuk e fsheh vetëm të vërtetën.

Ai ndikon në mënyrën si fëmijët ndihen, mendojnë, besojnë,

mësojnë dhe e shohin botën.

Kur fëmijët rrethohen nga gënjeshtra të krijuara, narrativa të përsëritura, frikë, heshtje, ndikim emocional, presion, autoritet dhe mashtrim, bota paraqitet si më e errët, më e ngatërruese, më kërcënuese dhe më e pashpresë sesa ka vërtet nevojë të jetë.

Kjo ndikon në mendjet e fëmijëve.

Ndikon në të mësuarit e tyre.

Ndikon në besimin e tyre se mund ta kuptojnë botën.

Ndikon në aftësinë e tyre për t'i besuar asaj që është e vërtetë.

Kjo është arsyeja pse Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit është qendrore për mbrojtjen e mendjeve të fëmijëve, forcimin e të

mësuarit dhe përmirësimin e mirëqenies mendore përmes arsimit.

Kur fëmijëve u jepen mjetet për të pyetur siç duhet, mashtrimi fillon të humbasë kontrollin mbi perceptimin e tyre.

Gënjeshtrat e krijuara vihen në pikëpyetje në vend që të përthithen.

Narrativat e bazuara në frikë testohen në vend që të përsëriten.

Autoriteti shqyrtohet në vend që të pranohet verbërisht.

Ndikimi emocional njihet në vend që të kontrollojë të menduarit e tyre.

Heshtja vihet në pikëpyetje në vend që të lejojë vazhdimin e dëmit të fshehur.

Fëmijët nuk lihen vetëm brenda një bote që nuk janë mësuar si ta

kuptojnë.

Atyre u jepet një metodë e strukturuar për të vënë në pikëpyetje atë që po u formëson mendjet.

Atyre u jepet një mënyrë për ta ndarë të vërtetën nga gënjeshtrat e krijuara.

Atyre u jepet një mënyrë për ta parë botën më qartë, në vend që të shohin vetëm versionin më të errët të krijuar përmes mashtrimit, frikës, narrativave, heshtjes dhe ndikimit psikologjik.

Kur mashtrimi hiqet nga kuptimi i fëmijëve, bota nuk ka pse të duket e pashpresë, e ngatërruese ose e errët.

Fëmijët fillojnë të shohin se problemet krijohen, përsëriten, mbrohen dhe vazhdojnë përmes sjelljes, sistemeve, nxitjeve, heshtjes, narrativave dhe mungesës së rrugës së strukturuar L2Q të të pyeturit të bazuar në prova.

Kjo do të thotë se bota bëhet diçka që ata e vënë në pikëpyetje, e kuptojnë, mësojnë prej saj dhe ndihmojnë ta përmirësojnë.

Kjo forcon mirëqenien mendore sepse fëmijët nuk po përthithin më vetëm peshën e botës.

Ata po mësojnë si ta kuptojnë atë.

Ata po mësojnë si ta vënë në pikëpyetje atë.

Ata po mësojnë si të shohin çfarë është e vërtetë.

Ata po mësojnë si të zhvillojnë mendimin e pavarur.

Dhënia fëmijëve e Paketës së Mjeteve L2Q për të Pyeturit mbron mendjet e tyre duke u dhënë metodën për ta hequr mashtrimin nga perceptimi i tyre për botën.

Kur mashtrimi humbet rrugën e tij përmes mendjeve të fëmijëve, frika, konfuzioni, errësira e rreme dhe narrativat e përsëritura humbasin fuqinë për të formësuar mënyrën se si fëmijët e shohin realitetin.

VËNIA NË PIKËPYETJE E HESHTJES, PARASË DHE MEKANIZMIT QË MBRON MASHTRIMIN

Fëmijëve u duhet gjithashtu Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit sepse mashtrimi mbrohet nga heshtja.

Heshtja nuk është bosh.

Heshtja mbron atë që nuk vihet në pikëpyetje.

Heshtja mbron atë që njerëzit kanë frikë ta thonë.

Heshtja mbron atë që sistemet nuk duan të ekspozohet.

Heshtja mbron atë që paraja, varësia, punësimi, pozita, reputacioni, autoriteti dhe frika e mbajnë të fshehur.

Kjo ka rëndësi sepse fëmijët arsimohen brenda një bote ku heshtja tashmë vepron.

Ata mësohen nga të rritur që janë mësuar, trajnuar, paguar dhe vendosur në një sistem ku roli i tyre është të japin mësim, të përcjellin, të përsërisin dhe të vlerësojnë informacionin brenda sistemit nga i cili vetë janë arsimuar.

Kjo nuk do të thotë se mësuesit janë njerëz të këqij.

Do të thotë se vetë arsimi ndodhet brenda të njëjtit mjedis botëror që L2Q u mëson fëmijëve ta vënë në pikëpyetje.

Arsimi i sotëm nuk u mëson siç duhet fëmijëve të vënë në pikëpyetje mekanizmin pas heshtjes.

Ai nuk u mëson siç duhet fëmijëve të pyesin se çfarë mbron paraja, çfarë kontrollon varësia, çfarë kërkon punësimi, çfarë pengon autoriteti, çfarë fsheh reputacioni, çfarë hesht frika, çfarë formësojnë nxitjet dhe çfarë lejojnë sistemet të vazhdojë.

Kur fëmijët nuk mësohen ta vënë në pikëpyetje heshtjen, ata mësojnë ta pranojnë botën ashtu siç u tregohet.

Ata mësojnë atë që përsëritet, por jo atë që fshihet.

Ata mësojnë atë që miratohet, por jo atë që mbrohet.

Ata mësojnë atë që mësohet, por jo atë që shmanget.

Ata mësojnë të funksionojnë brenda mjedisit botëror pa kuptuar mekanizmin që mban në vend gënjeshtrat e krijuara, mashtrimin, frikën, varësinë dhe modelet e përsëritura.

Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit u jep fëmijëve metodën për ta vënë në pikëpyetje atë mekanizëm.

Ajo u mëson të pyesin:

Çfarë nuk po thuhet?

Pse nuk po thuhet?

Kush përfiton nga heshtja?

Çfarë mbron paraja?

Çfarë kontrollon varësia?

Çfarë pengon frika?

Çfarë i ndalon autoriteti njerëzit të vënë në pikëpyetje?

Cili model i përsëritur vazhdon sepse njerëzit heshtin?

Kjo është arsyeja pse vënia në pikëpyetje e heshtjes është thelbësore për mbrojtjen e mendjeve të fëmijëve dhe përparimin e të mësuarit të tyre.

Kur fëmijët mësojnë ta vënë në pikëpyetje heshtjen, ata fillojnë të shohin atë që fshihet pas sipërfaqes së arsimit, sistemeve, autoritetit, narrativave, parasë dhe sjelljes së përsëritur.

Kur shohin çfarë mbron heshtja, ata fillojnë të kuptojnë mekanizmin pas mashtrimit.

Kur kuptojnë mekanizmin pas mashtrimit, zhvillohet mendimi i pavarur.

Kur zhvillohet mendimi i pavarur, gënjeshtrat e krijuara humbasin rrugën e tyre përmes mendjeve të fëmijëve.

Kështu Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit u jep fëmijëve metodën për ta hequr mashtrimin nga perceptimi i tyre për botën.

Ajo u jep aftësinë për të vënë në pikëpyetje atë që tregohet, atë që fshihet, atë që mbrohet, atë që përsëritet, atë për të cilën paguhet,

atë që shkakton frikë, atë që heshtet dhe atë që paraqitet si e vërtetë.

Kjo është qendrore për përmirësimin e arsimit sepse arsimi nuk mund të përmirësohet ndërsa u mëson fëmijëve të përsërisin informacion pa u mësuar të vënë në pikëpyetje heshtjen, paranë, varësinë, nxitjet dhe autoritetin që formësojnë mjedisin botëror rreth tyre.

PSE KJO ËSHTË QENDRORE PËR Q2L DHE YOUNG QUESTIONERS

Kjo është qendrore për Q2L dhe Young Questioners.

Fëmijët arrihen në mënyrë të sigurt përmes prindërve, mësuesve, kujdestarëve, shkollave, mjediseve arsimore dhe të rriturve përgjegjës, në mënyrë që t'u jepen mjetet për të pyetur siç duhet, për të mësuar nga mjedisi real botëror dhe për të zhvilluar mendimin e pavarur përpara se e njëjta botë t'i formësojë për ta përsëritur atë.

Roli nuk është t'u tregojë fëmijëve çfarë të mendojnë.

Roli është t'u japë fëmijëve metodën L2Q që ata të pyesin, të shohin, të kuptojnë, të dallojnë të vërtetën, të mbrojnë mendjet e tyre, ta çojnë përpara të mësuarit dhe të mësojnë nga mjedisi real botëror.

Fëmijët nuk mësojnë vetëm nga të rriturit.

Fëmijët mësojnë nga fëmijë të tjerë.

Ata vëzhgojnë njëri-tjetrin.

Ata ndikojnë te njëri-tjetri.

Ata ndajnë ide, sjellje, zakone, interesa, kuptim dhe mënyra të të

menduarit.

Kur të pyeturit zhvillohet te fëmijët, ai përhapet nga një fëmijë te tjetri.

Kur kuptimi zhvillohet te fëmijët, ai përhapet nga një fëmijë te tjetri.

Kur mendimi i pavarur zhvillohet te fëmijët, ai përhapet nga një fëmijë te tjetri.

Fëmijët që mësojnë të pyesin ndihmojnë fëmijë të tjerë të mësojnë të pyesin.

Fëmijët që mësojnë të kuptojnë ndihmojnë fëmijë të tjerë të mësojnë të kuptojnë.

Fëmijët që zhvillojnë mendimin e pavarur ndihmojnë fëmijë të tjerë të zhvillojnë mendimin e pavarur.

Kjo është arsyeja pse fëmijët janë rruga kryesore për ndryshim.

Efekti nuk ndalet te një fëmijë.

Ai lëviz përmes grupeve të fëmijëve, klasave, shkollave, komuniteteve dhe brezave të ardhshëm.

Kur fëmijët mësojnë të pyesin, ata fillojnë të shohin.

Kur fillojnë të shohin, fillojnë të kuptojnë.

Kur zhvillohet kuptimi, zhvillohet mendimi i pavarur.

Kur zhvillohet mendimi i pavarur, mashtrimi humbet rrugën e tij.

Kur mashtrimi humbet rrugën e tij, dëmi i krijuar nga mashtrimi humbet rrugën e tij përmes njerëzve, arsimit, sistemeve dhe shoqërisë.

Kjo është arsyeja pse t'u japësh fëmijëve aftësinë për të pyetur siç

duhet është një nga gjërat më të rëndësishme që arsimi duhet të bëjë.

Kjo mbron mendjet e fëmijëve.

Kjo forcon të mësuarit.

Kjo zhvillon mendimin e pavarur.

Kjo e heq mashtrimin nga bota duke i dhënë brezit të ardhshëm aftësinë për të dalluar të vërtetën.

Fëmijëve u duhen mjetet për të pyetur siç duhet.

Kështu çohet përpara të mësuarit.

Kështu zhvillohet mendimi i pavarur.

Kështu mashtrimi humbet rrugën e tij.

Kështu përmirësohet arsimi, që të përmirësohet bota.

Një botë e bazuar në të vërtetën fillon kur fëmijëve u jepen mjetet për të pyetur siç duhet.

PSE SISTEMI I STRUKTURUAR L2Q I TË PYETURIT TË BAZUAR NË PROVA ËSHTË RRUGA ARSIMORE QË MUNGON

Sistemi i Strukturuar L2Q i të Pyeturit të Bazuar në Prova është i ndryshëm për shkak të origjinës së tij.

Ai u zhvillua nga Libri i Provave.

Libri i Provave dokumentoi mbi 30 vjet përvojash të dorës së parë me vulë kohore, provash, regjistri publik, sfidash dhe modelesh të përsëritura të treguara nga vetë mjedisi botëror.

Ndërsa provat shtoheshin, një kontradiktë bëhej gjithnjë e më e dukshme.

Të pyeturit ekzistonte.

Megjithatë përsëritja vazhdonte.

I njëjti mashtrim vazhdonte.

E njëjta heshtje vazhdonte.

E njëjta varësi vazhdonte.

Të njëjtat kontradikta vazhdonin.

Të njëjtat modele të përsëritura vazhdonin.

Libri i Provave nuk ekspozoi mungesë të të pyeturit.

Ai ekspozoi se të pyeturit tashmë ekzistonte ndërsa e njëjta botë vazhdonte të përsëritej.

Kjo kontradiktë qëndron në zemër të Sistemit të Strukturuar L2Q

të të Pyeturit të Bazuar në Prova.

Nëse të pyeturit tashmë ekzistonte, pse vazhdonin të njëjtat modele?

Libri i Provave ekspozoi në mënyrë të përsëritur të njëjtën kontradiktë.

Të pyeturit ekzistonte.

Megjithatë përsëritja vazhdonte.

Kjo dëshmoi se problemi nuk ishte mungesa e të pyeturit.

Problemi ishte mungesa e një rruge të strukturuar arsimore të bazuar në prova për të mësuar se si të vihet në pikëpyetje vetë mjedisi botëror.

Njerëzit mund të bëjnë pyetje dhe prapë ta përsërisin botën rreth tyre.

Njerëzit mund të bëjnë pyetje dhe prapë të mbeten të formësuar nga i njëjti mjedis botëror përgjegjës për prodhimin e përsëritjes.

Njerëzit mund të bëjnë pyetje dhe prapë të trashëgojnë, pranojnë, mbrojnë dhe vazhdojnë modele të përsëritura.

Prandaj, ekzistenca e të pyeturit nuk është provë se njerëzit janë mësuar si të pyesin.

Ekzistenca e të pyeturit nuk është provë se njerëzit janë mësuar si të kuptojnë atë që po prodhon përsëritjen.

Përbërësi që mungonte nuk ishte më shumë informacion.

Informacioni tashmë ekzistonte.

Përbërësi që mungonte nuk ishte më shumë të pyeturit.

Të pyeturit tashmë ekzistonte.

Përbërësi që mungonte ishte një rrugë e strukturuar arsimore e bazuar në prova për të mësuar se si të vihet në pikëpyetje vetë mjedisi botëror.

Një rrugë e strukturuar arsimore e bazuar në prova për të shqyrtuar atë që vazhdonte të përsëritej pavarësisht se të pyeturit tashmë ekzistonte.

Një rrugë e strukturuar arsimore e bazuar në prova për të shqyrtuar mekanizmat përgjegjës për prodhimin e përsëritjes.

Ajo rrugë që mungonte u bë Sistemi i Strukturuar L2Q i të Pyeturit të Bazuar në Prova.

Sistemi i Strukturuar L2Q i të Pyeturit të Bazuar në Prova u zhvillua nga themeli i provave i krijuar përmes Librit të Provave.

Ai u zhvillua sepse Libri i Provave ekspozoi modele të përsëritura që vazhdonin pavarësisht se të pyeturit tashmë ekzistonte.

Ai u zhvillua sepse Libri i Provave ekspozoi një rrugë arsimore që mungonte.

Ai u zhvillua sepse Libri i Provave dëshmoi se të pyeturit dhe të mësosh si të pyesësh nuk janë e njëjta gjë.

L2Q u zhvillua për të shqyrtuar atë që vazhdonte të përsëritej pavarësisht se të pyeturit tashmë ekzistonte.

L2Q u zhvillua për të shqyrtuar mekanizmat përgjegjës për

prodhimin e përsëritjes, në vend që të shqyrtojë thjesht rezultatet e prodhuara nga përsëritja.

L2Q u zhvillua për të shqyrtuar mjedisin botëror në vend që

thjesht të veprojë brenda tij.

L2Q u zhvillua për t'i ndihmuar njerëzit ta kuptojnë mjedisin botëror në vend që thjesht të funksionojnë brenda tij.

Kjo është arsyeja pse Sistemi i Strukturuar L2Q i të Pyeturit të Bazuar në Prova është i ndryshëm.

Kjo është arsyeja pse Sistemi i Strukturuar L2Q i të Pyeturit të Bazuar në Prova përfaqëson rrugën arsimore që mungon.

Burimi dhe origjina e të pyeturit kanë rëndësi.

Burimi dhe origjina e Sistemit të Strukturuar L2Q të të Pyeturit të Bazuar në Prova kanë rëndësi.

Sistemi i Strukturuar L2Q i të Pyeturit të Bazuar në Prova e ka origjinën nga themeli i provave i krijuar përmes Librit të Provave.

Të kuptosh se nga erdhi sistemi është hapi i parë për të kuptuar pse ai është i ndryshëm.

Kjo është arsyeja pse seksioni i parë fillon me Burimin dhe Origjinën.

SEKSIONI 1 - BURIMI DHE ORIGJINA

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË BURIMI DHE ORIGJINA

Burimi dhe Origjina është themeli i Paketës së Mjeteve L2Q për të Pyeturit (Mëso të Pyesësh), sepse gjithçka fillon me origjinën e informacionit dhe me atë që po e formëson.

Njerëzit janë vazhdimisht të rrethuar nga informacioni, por nuk mësohen si ta shqyrtojnë siç duhet ose si të mësojnë nga mjedisi botëror që i rrethon.

Njerëzve u tregohet informacion.

Njerëzve u thuhet informacion.

Njerëzve u mësohet informacion.

Nga njerëzit pritet ta memorizojnë informacionin.

Nga njerëzit pritet ta përsërisin informacionin.

Nga njerëzit pritet ta zbatojnë informacionin.

Nga njerëzit pritet ta mbrojnë informacionin.

Por njerëzit nuk mësohen si të pyesin, të shohin, të kuptojnë dhe të mësojnë nga ajo që u tregohet.

Njerëzit po jetojnë aktualisht brenda mjedisit më të madh të të mësuarit që ekziston, megjithatë nuk janë mësuar siç duhet si të mësojnë prej tij.

Njerëzit janë lënë të funksionojnë brenda një bote që nuk janë

mësuar siç duhet si ta kuptojnë.

Ata nuk mësohen, përmes një rruge të strukturuar arsimore të bazuar në prova, se si mjedisi botëror formëson mendjet, bindjet, emocionet, besimin, sjelljen, perceptimin dhe kuptimin e tyre.

Ata nuk mësohen se si paraja, varësia, autoriteti, heshtja, narrativat, përsëritja, frika, nxitjet, shtrirja, statusi dhe gënjeshtrat e krijuara ndikojnë te njerëzimi.

Vetë mjedisi botëror është një mjedis i të mësuarit.

Ai i paraqet vazhdimisht njerëzimit mundësi për të mësuar.

Njerëzit shpesh presin të mësohen ndërkohë që tashmë qëndrojnë brenda mjedisit më të madh të të mësuarit që ekziston.

Prandaj mjedisi botëror po i edukon njerëzit çdo ditë, pavarësisht nëse e kuptojnë këtë apo jo.

Problemi është se shumë njerëz nuk janë mësuar si t'i shohin ato mësime.

Ata nuk janë mësuar si të pyesin:

Çfarë po e formëson të menduarit tim?

Çfarë po i formëson bindjet e mia?

Çfarë po i formëson emocionet e mia?

Çfarë po e formëson besimin tim?

Çfarë po e formëson sjelljen time?

Çfarë po e formëson perceptimin tim?

Çfarë po e formëson kuptimin tim?

Çfarë po e formëson botën rreth meje?

Pa këto pyetje, njerëzit mund ta kalojnë të gjithë jetën duke u formësuar pa e kuptuar se po formësohen.

Njerëzit shpesh trashëgojnë sipërfaqen e botës pa kuptuar çfarë ndodhet poshtë saj.

Ata mund të shohin sisteme.

Ata mund të shohin rregulla.

Ata mund të shohin autoritet.

Ata mund të shohin paranë.

Ata mund të shohin arsimin.

Ata mund të shohin probleme të përsëritura.

Por jo domosdoshmërisht e kuptojnë çfarë po i krijon, po i mbron, po i formëson ose po i lejon të vazhdojnë.

Kjo është arsyeja pse njerëzit nuk mund të mësojnë nga ajo që nuk mund ta shohin.

Të shohësh nuk do të thotë thjesht të shikosh.

Të shohësh është procesi i të pyeturit mjaftueshëm thellë për të kaluar përtej shpjegimeve sipërfaqësore dhe për të filluar të njohësh mekanizmat që formësojnë mjedisin botëror.

Të shohësh krijon kuptim.

Kuptimi krijon të mësuar.

Të mësuarit krijon mendim të pavarur.

Prandaj Burimi dhe Origjina nuk ka të bëjë thjesht me

identifikimin e vendit nga erdhi informacioni.

Ka të bëjë me të mësuarit se si të pyesësh mjaftueshëm thellë për të parë çfarë po e formëson vetë informacionin.

Njerëzit duhet të mësojnë të pyesin:

Kush e krijoi këtë?

Nga erdhi?

Pse u krijua?

Kush përfiton prej saj?

Çfarë nxitjesh ekzistojnë?

Çfarë po ndikon tek ajo?

Çfarë po e mbron?

Çfarë po fshihet?

Çfarë po përsëritet?

Çfarë po i formëson njerëzit e përfshirë?

Cili mjedis botëror e prodhoi atë?

Këto pyetje kanë rëndësi sepse njerëzit nuk trashëgojnë thjesht informacion.

Ata trashëgojnë sjellje.

Ata trashëgojnë sisteme.

Ata trashëgojnë narrativa.

Ata trashëgojnë varësi.

Ata trashëgojnë heshtje.

Ata trashëgojnë autoritet.

Ata trashëgojnë modele të përsëritura.

Ata trashëgojnë gjithashtu gënjeshtra të krijuara.

Gënjeshtrat e krijuara nuk ekzistojnë thjesht si pjesë individuale të informacionit të rremë.

Gënjeshtrat e krijuara nguliten në vetë mjedisin botëror.

Ato normalizohen.

Ato mbrohen.

Ato përsëriten.

Atyre u dilet në mbrojtje.

Në fund ato pranohen si të vërteta.

Njerëzit pastaj i trashëgojnë ato gënjeshtra të krijuara pa e kuptuar kurrë se fillimisht ishin krijuar.

Njerëzve u mësohet si të funksionojnë brenda mjedisit botëror pa iu mësuar si ta kuptojnë atë përmes një rruge të strukturuar arsimore të bazuar në prova.

Njerëzit mund të bëhen jashtëzakonisht të aftë për të funksionuar brenda një bote që nuk e kuptojnë siç duhet.

Funksionimi u lejon njerëzve të mbijetojnë brenda sistemeve.

Kuptimi u lejon njerëzve të mësojnë nga sistemet.

Nëse arsimi u mëson njerëzve vetëm të funksionojnë brenda mjedisit botëror, arsimi ndihmon në riprodhimin e të njëjtit

mjedis botëror.

Atëherë njerëzit bëhen produkte të mjedisit botëror në vend që të bëhen nxënës të mjedisit botëror.

Njerëzimi po jeton brenda një mjedisi botëror që vetë njerëzimi e rikrijon vazhdimisht.

Mjedisi botëror formëson të rriturit.

Të rriturit formësojnë mësuesit.

Mësuesit formësojnë fëmijët.

Fëmijët bëhen të rritur.

Të rriturit pastaj rikrijojnë të njëjtin mjedis botëror.

Cikli do të vazhdojë pafundësisht nëse njerëzit nuk mësojnë si ta vënë në pikëpyetje përmes një rruge të strukturuar të të pyeturit të bazuar në prova.

Njerëzit duhet gjithashtu të kuptojnë se mendja e tyre është mjeti më i rëndësishëm për të mësuar nga mjedisi botëror.

Asnjë titull, autoritet, sistem, institucion, burim ose individ nuk mund të krijojë në mënyrë të pavarur kuptim për një person tjetër.

Kuptimi duhet të zhvillohet nga vetë mendja e individit.

Të pyeturit zhvillon kuptimin.

Kuptimi zhvillon të mësuarit.

Të mësuarit zhvillon mendimin e pavarur.

Prandaj njerëzit duhet të mësojnë nga shkaqet në vend që të përsërisin pafundësisht pasojat.

Ata duhet të mësojnë çfarë po e formëson botën në vend që vetëm t'i përshtaten asaj.

Kjo është arsyeja pse Burimi dhe Origjina qëndron në fillim të Paketës së Mjeteve L2Q për të Pyeturit (Mëso të Pyesësh).

Nëse Burimi dhe Origjina është i dobët, çdo seksion tjetër dobësohet bashkë me të.

Standardi i Provave dobësohet.

Nxitja dhe Përfitimi dobësohet.

Karakteri dhe Konsistenca dobësohet.

Leja për të Pyetur dobësohet.

Ndikimi Emocional dobësohet.

Narrativa kundrejt Realitetit dobësohet.

Ndikimi Psikologjik dobësohet.

Zbatoje Njësoj Kudo dobësohet.

Prandaj Burimi dhe Origjina është themeli i të gjithë kornizës.

Ai është pika e nisjes që u lejon njerëzve të fillojnë të mësojnë nga vetë bota.

Ecuria është:

Pyet.

Shih.

Kupto.

Mëso.

Zhvillo mendimin e pavarur.

Kështu njerëzit ndalojnë së përsërituri një botë që nuk e kuptojnë siç duhet.

Kështu njerëzit fillojnë të mësojnë nga mjedisi botëror në vend që thjesht të bëhen produkte të tij.

Dhe kjo është arsyeja pse Burimi dhe Origjina është seksioni i parë i Paketës së Mjeteve L2Q për të Pyeturit
(Mëso të Pyesësh).

PERCEPTIMI

Njerëzit formësohen nga mjedisi botëror përpara se të kuptojnë se ai po i formëson.

Një nga arsyet më të mëdha pse modelet e përsëritura vazhdojnë në mbarë botën është se njerëzit shpesh besojnë atë që shohin në mënyrë të përsëritur.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë përsëritjen me të vërtetën.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë familjaritetin me prova.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë popullaritetin me besueshmërinë.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë autoritetin me korrektësinë.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë dukshmërinë me rëndësinë.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë vetëbesimin me ekspertizën.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë statusin me kuptimin.

Shumë njerëz nuk e kuptojnë se perceptimi i tyre po formësohet

vazhdimisht.

Njerëzve nuk u mësohet, përmes një rruge të strukturuar arsimore të bazuar në prova, se si formohen bindjet e tyre.

Atyre u mësohet çfarë të besojnë.

Atyre nuk u mësohet se si arritën ta besojnë atë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Si arrita ta besoj këtë?

Kush ma paraqiti këtë bindje?

Prej sa kohësh e besoj këtë?

Sa shpesh jam ekspozuar ndaj kësaj?

Çfarë e ka përforcuar vazhdimisht këtë?

A e kam shqyrtuar në mënyrë të pavarur?

Apo e kam trashëguar?

Edhe fëmijët formësohen nga mjedisi botëror ndërkohë që arsimi i sotëm nuk u mëson rrugën e strukturuar të bazuar në prova për të mësuar si ta vënë atë në pikëpyetje.

Fëmijët vëzhgojnë të rriturit.

Fëmijët vëzhgojnë sjelljen.

Fëmijët vëzhgojnë sistemet.

Fëmijët vëzhgojnë autoritetin.

Fëmijët vëzhgojnë paranë.

Fëmijët vëzhgojnë varësinë.

Fëmijët vëzhgojnë narrativat.

Fëmijët vëzhgojnë përsëritjen.

Fëmijët vëzhgojnë heshtjen.

Fëmijët vëzhgojnë atë që shpërblehet.

Fëmijët vëzhgojnë atë që dekurajohet.

Prandaj mjedisi botëror fillon t'i mësojë fëmijët ndërkohë që arsimi i sotëm nuk ofron rrugën e strukturuar të bazuar në prova për të mësuar si ta vënë atë në pikëpyetje.

Edhe të rriturit po edukohen vazhdimisht nga mjedisi botëror, pavarësisht nëse e kuptojnë këtë apo jo.

Nëse arsimi nuk u mëson fëmijëve dhe të rriturve si ta vënë në pikëpyetje mjedisin real botëror, ata pastaj hyjnë pa e kuptuar në të njëjtat cikle përsëritjeje që formësuan njerëzit para tyre.

Njerëzit gjithashtu mund të mbeten të bllokuar brenda narrativave të thjeshta.

Njerëzit mund të nxiten të zgjedhin anë në vend që të mësojnë nga ajo që u tregohet.

Njerëzit mund të nxiten të mendojnë në terma heronjsh dhe zuzarësh në vend që të kuptojnë mekanizmat që formësojnë mjedisin botëror.

Sa më shumë që njerëzit shohin diçka në mënyrë të përsëritur, aq më normale mund të bëhet ajo.

Sa më normale bëhet, aq më pak gjasa ka të vihet në pikëpyetje.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po e formëson perceptimin tim?

Çfarë po e formëson besimin tim?

Çfarë po e formëson kuptimin tim?

Çfarë po i formëson bindjet e mia?

A po e shoh botën qartë?

Apo po shoh vetëm atë që më është paraqitur në mënyrë të përsëritur?

Burimi dhe Origjina ekziston për t'i çuar njerëzit përtej perceptimit dhe drejt kuptimit.

SHTRIRJA, STATUSI DHE MJEDISET E INFORMACIONIT

Njerëzit shpesh supozojnë se informacioni me shtrirjen më të madhe duhet të jetë informacioni më i rëndësishëm.

Kjo duhet vënë në pikëpyetje.

Shumë njerëz ndjekin në mënyrë të pavetëdijshme zërat më të mëdhenj, audiencat më të mëdha, platformat më të mëdha dhe statusin më të lartë.

Njerëzit shpesh ia delegojnë kureshtjen e tyre të tjerëve.

Shumë njerëz presin që dikush me autoritet t'u tregojë çfarë është e rëndësishme përpara se të interesohen.

Shumë njerëz presin popullaritetin përpara se të hetojnë diçka.

Shumë njerëz presin statusin përpara se t'i lejojnë vetes të

mësojnë.

Shumë njerëz presin që dikush tjetër të vendosë çfarë meriton vëmendjen e tyre.

Kjo do të thotë se njerëzit mund t'i lejojnë sistemet e shtrirjes dhe statusit të vendosin çfarë lejohet që mendjet e tyre ta trajtojnë si të rëndësishme.

Njerëzit mund të bëhen pa e kuptuar nxënës pasivë në vend të nxënësve aktivë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Pse këtij burimi po i jepet një shtrirje kaq e madhe?

Kush e kontrollon mjedisin përmes të cilit shpërndahet ky informacion?

Kush vendos çfarë promovohet?

Kush vendos çfarë përsëritet?

Kush vendos çfarë fshihet?

Kush vendos çfarë hiqet?

Kush vendos çfarë fiton dukshmëri?

Kush vendos çfarë humbet dukshmëri?

Njerëzit duhet gjithashtu të kuptojnë se vetë shtrirja mund të fillojë të prodhojë një të vërtetë të perceptuar.

Sa më shumë të shihet diçka, aq më familjare bëhet.

Sa më familjare bëhet, aq më e pranueshme mund të bëhet.

Sa më e pranuar bëhet, aq më shumë mund të fillojë të duket e

vërtetë.

Kjo është arsyeja pse vetë dukshmëria duhet vënë në pikëpyetje.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A po e ndjek këtë burim për shkak të provave?

Apo po e ndjek këtë burim për shkak të shtrirjes së tij?

A po e ndjek këtë burim për shkak të kuptimit?

Apo po e ndjek këtë burim për shkak të statusit të tij?

A po e shpërfill informacionin sepse nuk i është dhënë shtrirje?

A po pres që dikush tjetër të më thotë se ka rëndësi?

A po lejoj dikë tjetër të vendosë çfarë meriton të hetohet?

Njerëzit duhet të ndalojnë së prituri leje për të mësuar.

Njerëzit duhet të bëhen nxënës aktivë në vend të nxënësve pasivë.

Mendja e tyre duhet të bëhet mjeti më i rëndësishëm për të mësuar.

PARAJA, VARËSIA DHE SISTEMET

Paraja është një nga mekanizmat më të mëdhenj që formësojnë sjelljen në të gjithë mjedisin botëror.

Prandaj njerëzit duhet të mësojnë të vënë në pikëpyetje mekanizmat që rrethojnë informacionin.

Paraja mund të krijojë varësi.

Varësia mund të formësojë sjelljen.

Sjellja mund të formësojë atë që thuhet.

Sjellja mund të formësojë atë që përsëritet.

Sjellja mund të formësojë atë që mbrohet.

Sjellja mund të formësojë atë që fshihet.

Sjellja mund të formësojë atë që sfidohet.

Sjellja mund të formësojë atë që lejohet të vazhdojë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A e krijon ky burim rrugën e parasë?

A e kontrollon ky burim rrugën e parasë?

A e financon ky burim rrugën e parasë?

A ndikon ky burim në rrugën e parasë?

A krijon ose ndikon ky burim në sisteme nga të cilat varen njerëzit?

A varen njerëzit nga ato sisteme?

A ndikon varësia në sjellje?

A ndikon varësia në të pyeturit?

A ndikon varësia në heshtje?

A ndikon varësia në atë që njerëzit janë të gatshëm të sfidojnë?

Kjo nuk ka të bëjë me fajësimin e individëve.

Ka të bëjë me kuptimin e mekanizmave që formësojnë sjelljen.

MËSUESIT SI BURIME

Mësuesit bëhen burime informacioni për fëmijët.

Kjo do të thotë se edhe vetë mësuesit duhet të mësojnë si të pyesin.

Shumë mësues kanë kaluar nëpër të njëjtat sisteme arsimore në të cilat po hyjnë fëmijët.

Atyre u është mësuar informacion.

Ata janë trajnuar për të dhënë informacion.

Ata janë vlerësuar mbi informacionin.

Pastaj janë vendosur në role ku ia kalojnë informacionin brezit të ardhshëm.

Kjo nuk ka të bëjë me fajësimin e mësuesve.

Ka të bëjë me kuptimin e mjedisit që i formëson ata.

Mësuesit janë pjesëmarrës brenda të njëjtit mjedis botëror.

Edhe ata kanë trashëguar informacion.

Edhe ata kanë mësuar nga njerëz që vetë nuk ishin mësuar si të mësonin nga mjedisi botëror.

Njerëzve u mësohet si të funksionojnë brenda sistemeve pa iu mësuar si t'i kuptojnë ato.

Njerëzit mund të bëhen jashtëzakonisht të aftë për të funksionuar brenda sistemeve që nuk i kuptojnë siç duhet.

Edhe vetë mësuesit shpesh kanë kaluar përmes së njëjtës rrugë.

Kjo është një nga arsyet pse përsëritja mund të vazhdojë përmes

brezave.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush e mësoi mësuesin?

Kush e trajnoi mësuesin?

Cilat sisteme e formësuan mësuesin?

A iu mësua mësuesit mjedisi real botëror?

A iu mësua mësuesit se si paraja, varësia, autoriteti, heshtja, narrativat, përsëritja, shtrirja dhe statusi formësojnë njerëzimin?

Apo iu mësua mësuesit si të funksionojë brenda një sistemi ekzistues?

Prandaj mësuesit duhet të bëhen lehtësues të të pyeturit, të të parit, të kuptimit, të të mësuarit dhe të mendimit të pavarur.

TË MËSUARIT NGA GËNJESHTRAT

Njerëzit shpesh mendojnë se gënjeshtrat ekzistojnë vetëm për të mashtruar.

Burimi dhe Origjina u mëson njerëzve të shkojnë përtej kësaj.

Gënjeshtrat mund të bëhen mjete arsimore pasi mendjet të jenë gati t'i vënë ato në pikëpyetje.

Gënjeshtrat ekspozojnë sjelljen.

Gënjeshtrat ekspozojnë varësinë.

Gënjeshtrat ekspozojnë nxitjet.

Gënjeshtrat ekspozojnë narrativat.

Gënjeshtrat ekspozojnë heshtjen.

Gënjeshtrat ekspozojnë modelet e përsëritura.

Gënjeshtrat ekspozojnë çfarë ndodh kur njerëzve nuk u mësohet si të vënë në pikëpyetje atë që gënjeshtrat zbulojnë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë zbulon kjo gënjeshtër?

Cili mekanizëm e lejoi këtë gënjeshtër të vazhdojë?

Kush përfitoi nga kjo gënjeshtër?

Kush e mbrojti këtë gënjeshtër?

Kush e përsëriti këtë gënjeshtër?

Cilin model të përsëritur ekspozon kjo gënjeshtër?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga kjo gënjeshtër?

Qëllimi nuk është t'u mësojë njerëzve t'i urrejnë gënjeshtrat.

Qëllimi është t'u mësojë njerëzve të mësojnë prej tyre.

TË MËSUARIT NGA AJO QË TREGOHET

Shumë njerëz reagojnë ndaj asaj që u tregohet në vend që të mësojnë nga ajo që u tregohet.

Reagimi shpesh e ndalon ecurinë.

Njerëzit zemërohen.

Njerëzit frikësohen.

Njerëzit zgjedhin anë.

Njerëzit mbrojnë pozicione.

Njerëzit sulmojnë pozicione.

Njerëzit mbeten të bllokuar brenda narrativave.

Burimi dhe Origjina u mëson njerëzve të shkojnë përtej reagimit.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë mund të mësohet nga kjo?

Cila sjellje po ekspozohet?

Cili model i përsëritur po ekspozohet?

Çfarë zbulon kjo për njerëzimin?

Çfarë zbulon kjo për varësinë?

Çfarë zbulon kjo për paranë?

Çfarë zbulon kjo për heshtjen?

Çfarë zbulon kjo për mjedisin botëror?

Njerëzit duhet gjithashtu të kuptojnë se nuk po mësojnë thjesht informacion.

Ata po mësojnë si ta shohin botën.

Ecuria bëhet:

Pyet.

Shih.

Kupto.

Mëso.

Zhvillo mendimin e pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

BURIMI I DUKSHËM KUNDREJT BURIMIT PËRFUNDIMTAR

Një nga kufizimet më të mëdha në të pyeturit njerëzor është se njerëzit shpesh ndalen te burimi i parë i dukshëm.

Njerëzit shohin një person.

Njerëzit shohin një organizatë.

Njerëzit shohin një qeveri.

Njerëzit shohin një nëpunës publik.

Njerëzit shohin një media.

Njerëzit shohin një ekspert.

Njerëzit shohin një krijues online.

Pastaj njerëzit besojnë se e kanë identifikuar burimin.

Por Burimi dhe Origjina u mëson njerëzve të vazhdojnë të pyesin.

Burimi i dukshëm mund të mos jetë burimi përfundimtar.

Burimi i dukshëm mund të jetë duke zbatuar informacionin.

Burimi i dukshëm mund të jetë duke përsëritur informacionin.

Burimi i dukshëm mund të jetë duke mbrojtur informacionin.

Burimi i dukshëm mund të varet nga një burim tjetër.

Vetë burimi i dukshëm mund të jetë i formësuar nga mjedisi botëror.

Vetë burimi i dukshëm mund të jetë ende duke mësuar nga mjedisi botëror.

Njerëzit shpesh ndalen te shpjegimi i parë që u jepet.

Shpjegimi i parë mund të duket i rehatshëm.

Shpjegimi i parë mund të duket i plotë.

Shpjegimi i parë mund të duket i kënaqshëm.

Por të ndihesh i kënaqur nuk është e njëjta gjë si të kuptosh.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A është ky burimi i vërtetë?

Apo është ky burimi i parë që kam hasur?

Kush qëndron pas këtij burimi?

Kush ndikon te ky burim?

Kush përfiton nga ky burim?

Brenda çfarë mjedisi po vepron ky burim?

Cilat mekanizma po e formësojnë këtë burim?

Njerëzit shpesh ndalen shumë herët.

Burimi dhe Origjina u mëson njerëzve të vazhdojnë.

MOTIVET E MUNDSHME

Njerëzit shpesh ndalen te përfundime tepër të thjeshtuara.

Qeveria është e keqe.

Media është e keqe.

Policia është e keqe.

Autoriteti është i keq.

Institucionet janë të këqija.

Njerëzit shpesh reagojnë emocionalisht ndaj asaj që u tregohet në vend që të shqyrtojnë çfarë mund të mësohet prej saj.

Burimi dhe Origjina u mëson njerëzve të kalojnë përtej përfundimeve të thjeshta.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë supozimesh po bëj?

A po e pranoj shpjegimin e parë?

Cilat motive nuk i kam marrë ende parasysh?

Cilat shpjegime nuk i kam marrë ende parasysh?

Cilat rezultate afatgjata nuk i kam marrë ende parasysh?

A po pyes vetëm brenda një narrative që më është treguar?

Qëllimi nuk është t'i mbyllë njerëzit brenda një përfundimi.

Qëllimi është t'i ndihmojë njerëzit të hetojnë në mënyrë të pavarur mundësitë dhe të mësojnë nga ajo që u tregohet.

MJEDISI BOTËROR PO JEP VAZHDIMISHT MËSIME

Njerëzit shpesh presin të mësohen ndërkohë që tashmë qëndrojnë brenda mjedisit më të madh të të mësuarit që ekziston.

Mjedisi botëror po jep vazhdimisht mësime.

Ai jep mësime përmes sjelljes.

Ai jep mësime përmes përsëritjes.

Ai jep mësime përmes narrativave.

Ai jep mësime përmes nxitjeve.

Ai jep mësime përmes varësisë.

Ai jep mësime përmes autoritetit.

Ai jep mësime përmes pasojave.

Ai jep mësime përmes heshtjes.

Problemi nuk është se mësimet mungojnë.

Problemi është se njerëzve nuk u është dhënë rruga e strukturuar arsimore e bazuar në prova për t'i parë dhe për të mësuar prej tyre.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po më mëson kjo?

Cilin model të përsëritur po ekspozon kjo?

Cila pasojë po tregohet?

Cila sjellje po zbulohet?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga kjo?

NJERËZIMI PO MËSON NGA NJERËZIMI

Njerëzimi mësohet kryesisht nga njerëzimi.

Por vetë njerëzimit nuk i është mësuar si të mësojë nga mjedisi botëror.

Njerëzit trashëgojnë informacion përpara se të mësojnë si ta shqyrtojnë në mënyrë të pavarur.

Njerëzit mbrojnë informacion përpara se ta kuptojnë.

Njerëzit reagojnë përpara se të mësojnë.

Njerëzit ndjekin përpara se të pyesin.

Njerëzit përsërisin përpara se të kuptojnë.

Njerëzit ndalen te shpjegimet e thjeshta sepse nuk u është mësuar një rrugë e strukturuar për zhvillimin e të pyeturit më të thellë.

Kjo nuk do të thotë se njerëzimi nuk mund të përparojë.

Do të thotë se njerëzimit i duhen mjete më të mira për të mësuar.

NDJEKJA, BESIMI DHE DELEGIMI I TË MENDUARIT

Një nga mekanizmat më të mëdhenj që përsërit mjedisin botëror është delegimi i të menduarit.

Njerëzve u mësohet të ndjekin pa iu mësuar ta vënë këtë në pikëpyetje.

Njerëzve u mësohet se disa njerëz dinë më shumë se ata.

Njerëzve u mësohet t'u besojnë titujve.

Njerëzve u mësohet t'i besojnë autoritetit.

Njerëzve u mësohet t'u besojnë pozitave.

Njerëzve u mësohet t'i besojnë statusit.

Njerëzve u mësohet të memorizojnë atë që u thuhet.

Pastaj njerëzit paguhen për të zbatuar atë që u është thënë të ndjekin.

Shumë njerëz pastaj lejojnë që njerëz të tjerë të mendojnë në vend të tyre.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A po lejoj dikë tjetër të mendojë për mua?

A po lejoj dikë tjetër të pyesë për mua?

A po lejoj dikë tjetër të vendosë të vërtetën për mua?

A po u besoj titujve në vend të provave?

A po i besoj statusit në vend të sjelljes?

A po i besoj autoritetit në vend të kuptimit?

Njerëzit duhet gjithashtu të kuptojnë se largimi nga një narrativë nuk krijon automatikisht mendim të pavarur.

Njerëzit mund të largohen nga një autoritet dhe të pranojnë një tjetër.

Njerëzit mund të largohen nga një grup dhe t'i bashkohen një tjetri.

Njerëzit mund të largohen nga një shpjegim dhe të trashëgojnë një tjetër.

Mendimi i pavarur nuk është ndryshim ane.

Mendimi i pavarur është të mësosh si t'i vësh në pikëpyetje të gjitha anët.

PËRPARIMI I VETËDIJES NJERËZORE

Qëllimi i Burimit dhe Origjinës është shumë më i madh sesa thjesht t'u mësojë njerëzve si ta vënë informacionin në pikëpyetje.

Ka të bëjë me përparimin e aftësisë së njerëzimit për të mësuar nga mjedisi botëror.

Përparimi i vetëdijes njerëzore nuk ka të bëjë thjesht me grumbullimin e më shumë informacioni.

Ka të bëjë me t'u bërë nxënës më të mirë.

Ka të bëjë me rritjen e aftësisë së njerëzimit për të pyetur.

Rritjen e aftësisë së njerëzimit për të parë.

Rritjen e aftësisë së njerëzimit për të kuptuar.

Rritjen e aftësisë së njerëzimit për të mësuar.

Rritjen e aftësisë së njerëzimit për të menduar në mënyrë të pavarur.

Njerëzit duhet gjithashtu të kuptojnë se të gjithë janë brenda mjedisit botëror.

Askush nuk qëndron jashtë tij.

Qeveritë janë brenda tij.

Mediat janë brenda tij.

Mësuesit janë brenda tij.

Policia është brenda tij.

Institucionet janë brenda tij.

Prindërit janë brenda tij.

Fëmijët janë brenda tij.

Ekspertët janë brenda tij.

Autorët janë brenda tij.

Lexuesit janë brenda tij.

Të gjithë po ndikojnë tek ai.

Të gjithë po ndikohen prej tij.

Të gjithë po marrin pjesë në të.

Çdo vendim ose ndihmon përsëritjen, ose ndihmon të mësuarit.

Pranimi.

Përsëritja.

Ndjekja.

Shpërndarja.

Mbrojtja.

Qëndrimi në heshtje.

Të gjitha kanë pasoja.

Ecuria primitive shpesh duket kështu:

Ndiq.

Reago.

Mbro.

Përsërit.

Zgjidh anë.

Ecuria e avancuar duket kështu:

Pyet.

Shih.

Kupto.

Mëso.

Zhvillo mendimin e pavarur.

Mëso nga mjedisi botëror.

Destinacioni nuk është të pyeturit pa fund.

Destinacioni është kuptimi.

Destinacioni është të mësuarit.

Destinacioni është mendimi i pavarur.

Qëllimi nuk është thjesht të përmirësohet të pyeturit.

Qëllimi është të përmirësohet aftësia e njerëzimit për të mësuar nga vetë mjedisi botëror.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

SEKSIONI 2 - STANDARDI I PROVAVE

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË STANDARDI I PROVAVE

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë nga mjedisi botëror në vend që thjesht të bëhen produkte të tij.

Burimi dhe Origjina fillon duke pyetur se nga vijnë informacioni, sistemet, historitë, rregullat, titujt, sjellja dhe modelet e përsëritura, çfarë i formësoi, çfarë kanë treguar me kalimin e kohës dhe cili mjedis botëror i prodhoi.

Seksioni 2 tani kalon te Standardi i Provave.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin në të vërtetë atë që pretendohet, mësohet, përsëritet, mbrohet, regjistrohet, paraqitet ose zbatohet me detyrim.

Standardi i Provave ekziston sepse njerëzve u mësohet çfarë të besojnë pa iu mësuar siç duhet çfarë janë në të vërtetë provat.

Njerëzve u tregohet informacion.

Njerëzve u thuhet informacion.

Njerëzve u mësohet informacion.

Nga njerëzit pritet ta pranojnë informacionin.

Nga njerëzit pritet ta përsërisin informacionin.

Nga njerëzit pritet ta mbrojnë informacionin.

Por njerëzve nuk u mësohet si të shqyrtojnë siç duhet nëse provat

mbështesin atë që po thuhet.

Kjo krijon një nga problemet më të mëdha brenda mjedisit botëror.

Informacioni mund të paraqitet si e vërtetë përpara se të jetë vënë siç duhet në pikëpyetje.

Historitë mund të përsëriten si të vërteta përpara se provat të jenë shqyrtuar.

Titujt mund të trajtohen si prova.

Autoriteti mund të trajtohet si provë.

Sistemet mund të trajtohen si prova.

Popullariteti mund të trajtohet si provë.

Regjistrimet e shkruara mund të trajtohen si prova.

Pretendimet e përsëritura mund të trajtohen si prova.

Frika mund të paraqitet si provë.

Kundërnarrativat mund të trajtohen si prova.

Materiali i gjeneruar, ndryshuar, përzgjedhur ose prodhuar mund të paraqitet si provë.

Por asnjëra prej këtyre nuk është provë më vete.

Standardi i Provave ekziston për të ndaluar informacionin e pambështetur që të bëhet e vërtetë e pranuar.

Standardi i Provave u mëson njerëzve të ngadalësojnë përpara se të ndodhë pranimi.

Ai u mëson njerëzve të pyesin çfarë po tregohet në të vërtetë,

çfarë po pretendohet, çfarë e mbështet pretendimin, çfarë mungon, çfarë është

në kundërshtim, çfarë po paraqitet përmes frikës ose presionit emocional dhe çfarë thjesht është përsëritur derisa duket e vërtetë.

Standardi i Provave nuk e zëvendëson Burimin dhe Origjinën.

Ai ndërtohet mbi të.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet prej saj.

Qëllimi i Standardit të Provave nuk është t'u tregojë njerëzve çfarë të besojnë.

Qëllimi është t'u mësojë njerëzve si ta shqyrtojnë informacionin përpara se ta besojnë, përsërisin, mbrojnë ose veprojnë mbi të.

ÇFARË DUHET TË BËJNË PROVAT

Provat nuk janë thjesht informacion që ekziston.

Provat duhet të tregojnë diçka.

Provat duhet të mbështesin atë që pretendohet.

Provat duhet t'i qëndrojnë të pyeturit.

Provat duhet të mbeten të hapura për shqyrtim të mëtejshëm.

Provat duhet të lidhen me realitetin.

Provat duhet të përputhen me sjelljen.

Provat duhet të ekspozojnë kontradiktën.

Provat duhet të mbeten konsistente me kalimin e kohës.

Provat duhet t'i ndihmojnë njerëzit të mësojnë nga ajo që tregohet.

Provat gjithashtu e mirëpresin vënien në pikëpyetje.

Provat nuk kanë nevojë për mbrojtje nga të pyeturit.

Provat nuk i frikësohen shqyrtimit.

Provat nuk mbështeten te titujt, autoriteti, përsëritja, frika, statusi ose presioni emocional për të mbijetuar.

Të pyeturit i forcon provat.

Të pyeturit e përmirëson kuptimin.

Të pyeturit ekspozon dobësinë.

Të pyeturit ekspozon kontradiktën.

Të pyeturit ekspozon atë që mungon.

Të pyeturit ekspozon atë që nuk mbështetet.

Të pyeturit i ndihmon njerëzit të mësojnë.

Informacioni i pambështetur shpesh i reziston të pyeturit sepse të pyeturit kërcënon atë që nuk mund të mbështetet siç duhet.

Prandaj Standardi i Provave u mëson njerëzve se të pyeturit nuk është armiku i së vërtetës.

Të pyeturit është një nga rrugët drejt së vërtetës.

INFORMACIONI NUK ËSHTË PROVË

Informacioni nuk është automatikisht provë.

Një deklaratë nuk është automatikisht provë.

Një titull nuk është automatikisht provë.

Një rol nuk është automatikisht provë.

Një sistem nuk është automatikisht provë.

Një histori e përsëritur nuk është automatikisht provë.

Një histori e shkruar nuk është automatikisht provë.

Një bindje e trashëguar nuk është automatikisht provë.

Një narrativë e mbrojtur nuk është automatikisht provë.

Fakti që një person paguhet për të përsëritur informacion nuk është automatikisht provë.

Fakti që një sistem thotë se diçka është e vërtetë nuk është automatikisht provë.

Frika e lidhur me informacionin nuk është automatikisht provë.

Një kundërnarrativë që kundërshton një narrativë tjetër nuk është automatikisht provë.

Informacioni i gjeneruar nga AI, i ndryshuar, i përmbledhur, i përzgjedhur ose i paraqitur nuk është automatikisht provë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po pretendohet?

Cilat prova e mbështesin?

Nga erdhën provat?

A mund të shqyrtohen provat?

A mund të vihen provat në pikëpyetje?

A e mbështesin provat pretendimin?

A e mbështet sjellja pretendimin?

A e mbështet konsistenca pretendimin?

Cilat prova mungojnë?

Cilat prova janë fshehur?

Cilat prova e kundërshtojnë pretendimin?

Çfarë është pranuar pa prova?

A u krijuan, ndryshuan, përzgjodhën, përmblodhën, riformuluan ose paraqitën këto prova në një mënyrë që mund të çorientojë?

Kjo ka rëndësi sepse njerëzve mund t'u mësohet të pranojnë informacion pa mësuar kurrë nëse ai mbështetet siç duhet.

Ata mund të memorizojnë informacion të pambështetur.

Ata mund të përsërisin informacion të pambështetur.

Ata mund të mbrojnë informacion të pambështetur.

Ata mund t'ia kalojnë informacionin e pambështetur brezit të ardhshëm.

Mjedisi botëror pastaj përsëritet përmes informacionit që u pranua përpara se të shqyrtohej siç duhet.

HISTORITË E PËRSËRITURA QË BËHEN E VËRTETË

Një nga dështimet më të mëdha në të mësuarit njerëzor është se njerëzit mund ta ngatërrojnë përsëritjen me të vërtetën.

Një histori mund të krijohet.

Një titull mund t'i japë autoritet.

Një sistem mund t'i japë shtrirje.

Paraja mund t'u japë njerëzve arsye për ta përsëritur.

Koha mund t'i japë familjaritet.

Regjistrimet e shkruara mund t'i japin pamjen e qëndrueshmërisë.

Mjaft njerëz që e përsërisin mund t'i japin provë shoqërore.

Brezat e ardhshëm pastaj mund ta trashëgojnë si të vërtetë.

Por përsëritja nuk është provë.

Një histori e përsëritur nuk është provë.

Një histori e shkruar nuk është provë.

Një histori e trashëguar nuk është provë.

Një histori e mbrojtur nuk është provë.

Një histori e mbështetur nga tituj, sisteme, para, shtrirje, frikë, status dhe kohë prapë nuk është provë nëse nuk mund të shqyrtohet dhe mbështetet siç duhet.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush e krijoi këtë histori?

Kush i dha autoritet?

Kush e përsëriti?

Kush përfitoi nga besimi në të?

Kush u pagua për ta ruajtur atë?

Kush e mbrojti nga vënia në pikëpyetje?

Cilat prova e mbështesin?

Cilat prova e kundërshtojnë?

Çfarë ndodh kur sfidohet?

A është kjo provë?

Apo është një bindje e trashëguar?

Pa Standardin e Provave, historitë e përsëritura mund të pranohen si të vërteta thjesht sepse mjaft njerëz i përsërisin, shkruajnë për to, i mbrojnë ose ua kalojnë brezave.

TITUJT, AUTORITETI DHE ROLET E PAGUARA NUK JANË PROVA

Njerëzve shpesh u mësohet t'u besojnë titujve.

Atyre u mësohet t'i besojnë autoritetit.

Atyre u mësohet t'u besojnë roleve zyrtare.

Atyre u mësohet t'u besojnë sistemeve.

Atyre u mësohet t'u besojnë njerëzve që paguhen për të folur, zbatuar me detyrim, dhënë mësim, paraqitur ose përsëritur

informacion.
Por një titull nuk është provë.

Autoriteti nuk është provë.

Një rol i paguar nuk është provë.

Një pozitë zyrtare nuk është provë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Cilat prova e mbështesin këtë titull?

Cilat prova e mbështesin këtë autoritet?

Cilat prova e mbështesin këtë rol?

Cilat prova e mbështesin atë që po thotë ky person?

Cilat prova e mbështesin atë që po pretendon ky sistem?

Kush përfiton nëse kjo besohet?

Kush përfiton nëse kjo nuk vihet në pikëpyetje?

Kush paguhet për ta përsëritur?

Kush paguhet për ta zbatuar me detyrim?

Kush paguhet për ta mbrojtur?

Çfarë ndodh kur kërkohen prova?

Kjo nuk ka të bëjë me refuzimin automatik të çdo titulli, roli, sistemi ose autoriteti.

Ka të bëjë me mosngatërrimin e tyre me prova.

Standardi i Provave u mëson njerëzve se autoriteti ende duhet të shqyrtohet.

Titujt ende duhet të shqyrtohen.

Sistemet ende duhet të shqyrtohen.

Rolet e paguara ende duhet të shqyrtohen.

I njëjti standard duhet të zbatohet kudo.

SISTEMET, BURIMI DHE PROVAT

Fakti që një sistem është në fuqi nuk është provë se sistemi është krijuar nga e vërteta.

Kjo lidhet drejtpërdrejt me Burimin dhe Origjinën.

Burimi dhe Origjina pyet:

Nga erdhi ky sistem?

Kush e krijoi?

Çfarë e formësoi?

Çfarë sjelljeje ka treguar me kalimin e kohës?

Çfarë mbron?

Çfarë përsërit?

Çfarë fsheh?

Çfarë lejon?

Standardi i Provave pastaj pyet:

Cilat prova i mbështesin pretendimet e sistemit?

Cilat prova i kundërshtojnë ato?

Cilat prova mungojnë?

Cilat prova prodhohen pas sfidimit?

A tregojnë provat të vërtetën?

Apo tregojnë vetëm autoritet, pajtueshmëri, përsëritje dhe mbrojtje?

Njerëzit shpesh besojnë se, për shkak se diçka është në fuqi, ajo duhet të jetë krijuar nga e vërteta.

Kjo duhet vënë në pikëpyetje.

Nëse sistemet janë krijuar, mirëmbajtur ose mbrojtur nga njerëz që nuk vepronin nga e vërteta, atëherë informacioni, titujt, rregullat, regjistrimet, autoriteti dhe narrativat e prodhuara nga ato sisteme nuk mund të pranohen thjesht si të vërteta sepse ekzistojnë.

Fakti që një sistem është i vjetër nuk është provë e së vërtetës.

Fakti që një sistem është i fuqishëm nuk është provë e së vërtetës.

Fakti që një sistem është zyrtar nuk është provë e së vërtetës.

Fakti që një sistem përsëritet përmes brezave nuk është provë e së vërtetës.

Fakti që një sistem mbrohet nga paraja, statusi, autoriteti, frika ose forca nuk është provë e së vërtetës.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Cilat prova e mbështesin?

Cilat prova e kundërshtojnë?

Cilat prova mungojnë?

Cilat prova u shpërfillën?

Çfarë sjelljeje tregon sistemi?

Çfarë bën sistemi kur sfidohet?

A përgjigjet?

A korrigjon?

A shmang?

A mbron veten?

A prodhon të vërtetë?

Apo prodhon pajtueshmëri?

Këtu Standardi i Provave lidhet drejtpërdrejt me mjedisin botëror.

Provat nuk zbatohen vetëm për deklaratat.

Ato zbatohen për sistemet.

Ato zbatohen për rregullat.

Ato zbatohen për autoritetin.

Ato zbatohen për titujt.

Ato zbatohen për sjelljen.

Ato zbatohen për narrativat.

Ato zbatohen për modelet e përsëritura.

Ato zbatohen për paraqitjen e bazuar në frikë.

Ato zbatohen për kundërnarrativat.

Ato zbatohen për materialin e gjeneruar, ndryshuar, përzgjedhur

ose prodhuar.

Kjo është arsyeja pse Standardi i Provave është një nga rrugët që mungojnë në arsim.

Pa të, njerëzve mund t'u mësohet të funksionojnë brenda sistemeve pa iu mësuar kurrë si të pyesin nëse ato sisteme mbështeten nga e vërteta, provat, konsistenca dhe sjellja.

Standardi i Provave ekziston për të ndaluar informacionin e pambështetur që të bëhet e vërtetë e pranuar.

Ai i ndihmon njerëzit të fillojnë të kalojnë nga pranimi te shqyrtimi.

Ai i ndihmon njerëzit të kalojnë nga besimi te kuptimi.

Ai i ndihmon njerëzit të kalojnë nga të qenit produkte të informacionit të përsëritur në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

PROVAT ME KALIMIN E KOHËS

Pjesa e parë e këtij seksioni shpjegoi se informacioni, titujt, autoriteti, rolet e paguara, sistemet, regjistrimet e shkruara, historitë e përsëritura, bindjet e trashëguara, paraqitja e bazuar në frikë, kundërnarrativat dhe materiali i gjeneruar, ndryshuar, përzgjedhur ose prodhuar nuk janë automatikisht prova.

Ajo shpjegoi gjithashtu se provat e mirëpresin vënien në pikëpyetje.

Kjo pjesë tani kalon te mënyra se si provat duhet të shqyrtohen me kalimin e kohës.

Standardi i Provave nuk shqyrton vetëm një moment.

Ai shqyrton atë që tregohet me kalimin e kohës.

Një deklaratë e vetme mund të jetë çorientuese.

Një regjistrim i vetëm mund të jetë i paplotë.

Një shpjegim i vetëm mund të jetë përzgjedhës.

Një përgjigje e vetme mund ta shmangë modelin më të gjerë.

Një deklaratë e vonuar mund të përdoret për të zëvendësuar atë që u tregua në kohë reale.

Kjo është arsyeja pse provat duhet të shqyrtohen përgjatë kohës.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë është treguar me kalimin e kohës?

Kur u tregua?

A u tregua në kohë reale?

A u regjistrua pas ngjarjes?

A u shpjegua më vonë?

A përputhet shpjegimi i mëvonshëm me provat në kohë reale?

A kanë mbetur provat konsistente?

A ka mbetur sjellja konsistente?

A ka ndryshuar historia?

A ka ndryshuar shpjegimi?

A është përsëritur i njëjti model?

A është shfaqur kontradiktë?

A janë shtuar prova?

A janë hequr prova?

A janë shpërfillur prova?

Çfarë ndodhi pas sfidimit?

Shpjegimet e vonuara nuk duhet të lejohen kurrë të mbizotërojnë mbi provat në kohë reale të treguara sipas rendit.

Kjo ka rëndësi sepse e vërteta nuk duhet të mbështetet te një moment i izoluar kur një model më i gjatë tregon diçka tjetër.

Provat me kalimin e kohës i ndihmojnë njerëzit të shohin modele.

Ato i ndihmojnë njerëzit të shohin kontradiktën.

Ato i ndihmojnë njerëzit të shohin çfarë mbrohet.

Ato i ndihmojnë njerëzit të shohin çfarë shmanget.

Ato i ndihmojnë njerëzit të shohin nëse fjalët, sjellja, regjistrimet, koha dhe rezultatet përputhen.

Prandaj Standardi i Provave u mëson njerëzve t'i shqyrtojnë provat si pjesë të një sekuence, jo si pjesë të shkëputura informacioni.

SJELLJA SI PROVË

Fjalët nuk mjaftojnë.

Ajo që njerëzit thonë duhet krahasuar me atë që njerëzit bëjnë.

Sjellja mund të zbulojë atë që deklaratat fshehin.

Sjellja mund të zbulojë atë që titujt mbrojnë.

Sjellja mund të zbulojë atë që sistemet shmangin.

Sjellja mund të zbulojë atë që formësojnë paraja, varësia, frika, pozita, reputacioni ose nxitja.

Një person mund të thotë se vepron nga e vërteta.

Një sistem mund të thotë se vepron nga drejtësia.

Një institucion mund të thotë se vepron nga kujdesi.

Një rol i paguar mund të thotë se vepron nga detyra.

Një titull mund të thotë se vepron nga autoriteti.

Por Standardi i Provave pyet nëse sjellja e mbështet atë që pretendohet.

Njerëzit duhet të pyesin:

A përputhet sjellja me fjalët?

A përputhet veprimi me pretendimin?

A përgjigjet sistemi kur sfidohet?

A korrigjon autoriteti kur i tregohen prova?

A e mbron roli i paguar të vërtetën?

Apo mbron pozitën, sistemin, paranë, reputacionin ose narrativën?

A e kundërshton heshtja pretendimin?

A e kundërshton shmangia pretendimin?

A e kundërshton vonesa pretendimin?

A e kundërshtojnë pretendimin heqja, bllokimi, përjashtimi ose ndëshkimi?

Sjellja me kalimin e kohës mund të bëhet një nga rrugët më të qarta të provave, sepse sjellja tregon çfarë po bëjnë në të vërtetë njerëzit dhe sistemet, jo vetëm çfarë thonë se po bëjnë.

Nëse fjalët dhe sjellja ndahen, Standardi i Provave duhet ta vërë në pikëpyetje atë ndarje.

Nëse një pretendim thotë një gjë, por sjellja tregon në mënyrë të përsëritur një tjetër, sjellja duhet të shqyrtohet.

PROVAT PAS SFIDIMIT

Standardi i Provave duhet gjithashtu të shqyrtojë çfarë ndodh pasi informacioni sfidohet.

Shumë pretendime duken të forta derisa kërkohen prova.

Shumë sisteme duken të vërteta derisa u kërkohet të përgjigjen.

Shumë tituj duken të besueshëm derisa pretendimet e tyre shqyrtohen.

Shumë narrativa duken të qëndrueshme derisa tregohen kontradikta.

Sfidimi zbulon standardet e provave.

Provat e mirëpresin vënien në pikëpyetje sepse të pyeturit forcon atë që është e vërtetë dhe ekspozon atë që është e dobët, mungon, kundërshtohet ose nuk mbështetet.

Informacioni i pambështetur shpesh i reziston të pyeturit sepse të

pyeturit kërcënon atë që nuk mund të mbështetet siç duhet.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë ndodh kur kërkohen prova?

A jepen prova?

A i jepet përgjigje pyetjes?

A korrigjohet çështja?

A trajtohet kontradikta?

A shpërfillen provat?

A sulmohet personi që pyet?

A përdoret heshtja?

A përdoret autoriteti në vend të provave?

A përdoret procedura në vend të së vërtetës?

A vonohet çështja derisa njerëzit të ndalojnë së pyeturi?

A mbrohet sistemi në vend që të shqyrtohen provat?

Ajo që ndodh pas sfidimit ka rëndësi sepse përgjigjja bëhet provë.

Përgjigjja mund të bëhet provë.

Korrigjimi mund të bëhet provë.

Refuzimi për t'u përgjigjur mund të bëhet provë.

Shmangia mund të bëhet provë.

Heshtja mund të bëhet provë.

Kontradikta mund të bëhet provë.

Mbrojtja mund të bëhet provë.

Mospërgjigjja e përsëritur mund të bëhet provë.

Standardi i Provave u mëson njerëzve të shqyrtojnë jo vetëm pretendimin fillestar, por edhe sjelljen që pason kur pretendimi vihet në pikëpyetje.

PROVAT, VIJA KOHORE DHE PËRGJIGJJA

Standardi i Provave kërkon gjithashtu që njerëzit t'i ndjekin provat përmes vijës kohore dhe përgjigjes.

Provat nuk duhet të shkëputen nga koha kur u treguan, nga vendi prej nga erdhën, nga kush i pa, kush i mori, kush mund t'i sfidonte dhe çfarë ndodhi më pas.

Njerëzit duhet të pyesin:

Kur u tregua kjo?

Ku u tregua kjo?

Kush e prodhoi?

Kush e mori?

Kush e pa?

Kush u sfidua?

Kush pati mundësinë të përgjigjej?

Kush pati mundësinë të korrigjonte?

Kush pati mundësinë ta përgënjeshtronte?

Kush qëndroi në heshtje?

Çfarë ndodhi më pas?

Cila sjellje pasoi?

Cili model vazhdoi?

Kjo ka rëndësi sepse provat mund të dobësohen kur shkëputen nga vija e tyre kohore.

Provat mund të dobësohen gjithashtu kur njerëzit shpërfillin kush i pa, kush i mori, kush pati mundësinë të përgjigjej dhe çfarë ndodhi më pas.

Provat në kohë reale kanë rëndësi sepse tregojnë çfarë u vendos, u tregua, u regjistrua, u sfidua ose u bë e dukshme në atë kohë.

Shpjegimet e vonuara duhet të vihen në pikëpyetje kundrejt asaj që u tregua në kohë reale.

Njerëzit duhet të pyesin:

A përputhet shpjegimi i mëvonshëm me provat në kohë reale?

A e rishkruan deklarata e mëvonshme atë që u tregua?

A e shmang regjistrimi i mëvonshëm atë që u sfidua?

A e heq shpjegimi i mëvonshëm kontekstin?

A e mbështet vija kohore pretendimin?

A e mbështet apo e kundërshton pretendimin sjellja pas bërjes së tij të dukshëm?

Një standard i vërtetë provash nuk pyet vetëm nëse diçka ekziston.

Ai pyet se si ekziston ajo brenda regjistrit më të gjerë.

Ai pyet çfarë tregojnë provat kur vendosen në rend.

Ai pyet nëse vija kohore e mbështet pretendimin.

Ai pyet nëse sjellja pas bërjes së tij të dukshëm e mbështet apo e kundërshton pretendimin.

Kështu njerëzit fillojnë të mësojnë nga provat në vend që thjesht të mbledhin informacion.

E PARË, E FSHEHUR, QË MUNGON DHE E KUNDËRSHTUAR

Standardi i Provave duhet t'u mësojë njerëzve të krahasojnë atë që tregohet me atë që nuk tregohet.

Njerëzit shpesh drejtohen nga provat që u vendosen përpara.

Por ajo që mungon mund të jetë po aq e rëndësishme.

Ajo që fshihet mund të jetë po aq e rëndësishme.

Ajo që kundërshtohet mund të jetë po aq e rëndësishme.

Ajo që mbrohet nga vënia në pikëpyetje mund të jetë po aq e rëndësishme.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë tregohet?

Çfarë nuk tregohet?

Çfarë mungon?

Çfarë fshihet?

Çfarë nuk mbështetet?

Çfarë kundërshtohet?

Çfarë mbrohet?

Çfarë shmanget?

Çfarë është hequr?

Për çfarë nuk është dhënë përgjigje?

Kjo ka rëndësi sepse njerëzit mund të drejtohen nga prova të përzgjedhura.

Atyre mund t'u tregohet një pjesë e një pamjeje ndërsa pjesa tjetër fshihet.

Atyre mund t'u tregohet një deklaratë ndërsa sjellja e kundërshton atë.

Atyre mund t'u tregohet një regjistrim ndërsa vija kohore shpërfillet.

Atyre mund t'u tregohet autoritet ndërsa provat mungojnë.

Atyre mund t'u tregohet vetëbesim ndërsa mbështetja mungon.

Standardi i Provave i ndihmon njerëzit të shohin përtej paraqitjes së përzgjedhur.

Ai i ndihmon njerëzit të krahasojnë atë që tregohet me atë që mungon, fshihet, kundërshtohet, shmanget ose mbrohet.

PARAQITJA E PROVAVE, FRIKA DHE BINDJA

Standardi i Provave duhet gjithashtu të vërë në pikëpyetje mënyrën se si paraqiten provat.

Sa më i fuqishëm mekanizmi që paraqet provat, aq më e rëndësishme bëhet të vihen në pikëpyetje vetë provat.

Njerëzve mund t'u tregohet frikë dhe ata mund të udhëhiqen ta trajtojnë vetë mjedisin e frikës si provë.

Frika mund të krijojë urgjencë.

Frika mund të krijojë bindje.

Frika mund ta ndalojë të pyeturit.

Frika mund t'i bëjë njerëzit të pranojnë prova të dobëta, të paplota, të përzgjedhura ose të pambështetura përpara se t'i shqyrtojnë siç duhet.

Frika mund t'i bëjë njerëzit të ndjekin tituj, sisteme, role të paguara, deklarata zyrtare, paralajmërime të përsëritura dhe presion publik pa pyetur nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Por frika nuk është provë.

Urgjenca nuk është provë.

Presioni zyrtar nuk është provë.

Paralajmërimet e përsëritura nuk janë prova.

Pajtueshmëria e paguar nuk është provë.

Përsëritja masive nuk është provë.

Standardi i Provave duhet të pyesë nëse njerëzve po u tregohen prova apo po u tregohet frikë e krijuar për t'i bërë të pranojnë pa prova.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cilat prova po tregohen?

Si po paraqiten?

Çfarë frike po u bashkëngjitet?

Çfarë reagimi po krijohet?

Cilat prova mungojnë?

Cilat prova kundërshtohen?

Cilat prova po mbrohen nga vënia në pikëpyetje?

A po ndihmohen njerëzit të kuptojnë?

Apo po shtyhen njerëzit të binden?

Kjo mbivendoset me Ndikimin Emocional, Narrativën kundrejt Realitetit dhe Ndikimin Psikologjik, por i përket këtu sepse Standardi i Provave duhet të vërë në pikëpyetje nëse frika po përdoret si zëvendësim për provat.

KUNDËRNARRATIVA DHE STANDARDI I PROVAVE

Standardi i Provave duhet gjithashtu të vërë në pikëpyetje kundërnarrativat.

Njerëzit mund të shohin një narrativë të rreme, ta refuzojnë atë dhe pastaj ta pranojnë kundërnarrativën sepse duket se

kundërshton të parën.

Por kundërshtimi nuk është provë.

Një kundërnarrativë prapë mund të krijohet.

Një kundërnarrativë prapë mund të financohet.

Një kundërnarrative prapë mund t'i jepet shtrirje.

Një kundërnarrativë prapë mund të kontrollohet.

Një kundërnarrativë prapë mund t'i çojë njerëzit të besojnë pa prova.

Njerëzit mund të dalin nga një histori e krijuar dhe menjëherë të hyjnë në një histori tjetër të krijuar.

Prandaj Standardi i Provave duhet të vërë në pikëpyetje si narrativën, ashtu edhe kundërnarrativën.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cilat prova e mbështesin kundërnarrativën?

Nga erdhi ajo?

Kush i dha shtrirje?

Kush përfiton nga besimi në të?

A i ndihmon njerëzit t'i shqyrtojnë provat?

Apo thjesht i zhvendos njerëzit nga një bindje në një tjetër?

A e vë në pikëpyetje Burimin dhe Origjinën?

A e vë në pikëpyetje Standardin e Provave?

A e vë në pikëpyetje Nxitjen dhe Përfitimin?

A e zbaton të njëjtin standard kudo?

Standardi i Provave nuk duhet t'i lejojë njerëzit të zëvendësojnë një bindje të pambështetur me një bindje tjetër të pambështetur.

Rruga nuk është nga një narrativë te një narrativë tjetër.

Rruga është nga bindja e pambështetur drejt të pyeturit të bazuar në prova, të parit, kuptimit, të mësuarit dhe mendimit të pavarur.

AI, PROVAT E PRODHUARA DHE HISTORIA E BURIMIT

Standardi i Provave duhet gjithashtu t'i përgatisë njerëzit të vënë në pikëpyetje provat që mund të gjenerohen, ndryshohen, përmblidhen, përzgjidhen, riformulohen ose prodhohen artificialisht.

Sa më bindëse të bëhen provat e prodhuara artificialisht, aq më i rëndësishëm bëhet Burimi dhe Origjina.

AI mund t'i bëjë provat e rreme të duken reale.

AI mund t'i bëjë historitë e rreme të duken të mbështetura.

AI mund t'i bëjë imazhet, zërat, dokumentet, përmbledhjet dhe shpjegimet e rreme të duken të besueshme.

AI mund të përdoret gjithashtu për të fshehur, riformuluar,

përmbledhur, përzgjedhur ose shtrembëruar prova.

Prandaj informacioni i gjeneruar ose i paraqitur nga AI nuk duhet të trajtohet si provë pa shqyrtim.

Kjo lidhet drejtpërdrejt përsëri me Burimin dhe Origjinën.

Burimi dhe Origjina pyet:

Nga erdhën këto prova?

Kur ekzistuan për herë të parë?

Kush i prodhoi?

Çfarë historie kanë?

A ishin të dukshme përpara se të ekzistonin mjete për t'i gjeneruar, ndryshuar ose prodhuar artificialisht?

Standardi i Provave pastaj pyet:

A mund të shqyrtohet ajo histori?

A e mbështet vija kohore?

A mund të kontrollohet burimi origjinal?

A mund të ndahen provat nga materiali i gjeneruar, ndryshuar, përmbledhur ose riformuluar?

Provat me një histori të qartë përpara manipulimit nga AI janë të ndryshme nga provat që shfaqen vetëm pasi ekzistojnë mjete për t'i gjeneruar, ndryshuar ose prodhuar artificialisht.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë i krijoi këto prova?

A u gjeneruan?

A u ndryshuan?

A u përmblodhën?

A u përzgjodhën?

A u hoqën nga konteksti?

A mund të shqyrtohet origjinali?

A mund të kontrollohet burimi?

A mund të kontrollohet vija kohore?

A i mbështet sjellja?

A i mbështet regjistri më i gjerë i provave?

Standardi i Provave duhet t'i ndihmojë njerëzit të vënë në pikëpyetje nëse po shohin prova apo po shohin një paraqitje të prodhuar që duket si provë.

STANDARDI I PROVAVE DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Standardi i Provave nuk ka të bëjë vetëm me vërtetimin ose rrëzimin e pretendimeve individuale.

Ai është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Standardi i Provave nuk ka të bëjë vetëm me vënien e provave në pikëpyetje.

Ka të bëjë me parandalimin që njerëzimi ta ngatërrojë paraqitjen me të vërtetën.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa paraqitja ngatërrohet me të vërtetën, frika ngatërrohet me provat, autoriteti ngatërrohet me të vërtetën, historitë e përsëritura ngatërrohen me provat dhe informacioni i pambështetur trashëgohet nga brezat e ardhshëm.

Standardi i Provave ekziston për të ndaluar përsëritjen e kësaj rruge.

Ai ndihmon në mbrojtjen e rrugës drejt kuptimit.

Ai u mëson njerëzve të ngadalësojnë përpara se të pranojnë.

Ai u mëson njerëzve të shqyrtojnë atë që tregohet.

Ai u mëson njerëzve të vënë re atë që mungon.

Ai u mëson njerëzve të krahasojnë fjalët me sjelljen.

Ai u mëson njerëzve t'i ndjekin provat përgjatë kohës.

Ai u mëson njerëzve të vënë në pikëpyetje përgjigjen pas sfidimit.

Ai u mëson njerëzve të vënë në pikëpyetje paraqitjen e bazuar në frikë.

Ai u mëson njerëzve të vënë në pikëpyetje kundërnarrativat.

Ai u mëson njerëzve të vënë në pikëpyetje provat e prodhuara ose të ndryshuara.

Ai u mëson njerëzve të zbatojnë të njëjtin standard kudo.

Kështu Standardi i Provave trashëgon nga Burimi dhe Origjina.

Burimi dhe Origjina i ndihmon njerëzit të vënë në pikëpyetje se nga erdhën informacioni, sistemet, historitë, titujt, sjellja dhe modelet e përsëritura.

Standardi i Provave pastaj i ndihmon njerëzit të testojnë nëse provat mbështesin atë që pretendohet, tregohet, përsëritet, mbrohet, sfidohet, fshihet ose kundërshtohet.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te kuptimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga kuptimi te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të informacionit të pambështetur në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

Standardi i Provave ka rëndësi sepse qëllimi nuk është thjesht të vihen provat në pikëpyetje.

Qëllimi është të përmirësohet aftësia e njerëzimit për të mësuar nga provat e treguara në vetë mjedisin botëror.

Pa Standardin e Provave, njerëzit mund të trashëgojnë informacion të pambështetur dhe ta përsërisin si të vërtetë.

Me Standardin e Provave, njerëzit mund të fillojnë të shohin çfarë mbështetet, çfarë mungon, çfarë kundërshtohet, çfarë mbrohet, çfarë prodhohet artificialisht, çfarë bazohet në frikë dhe çfarë duhet vënë më tej në pikëpyetje.

Kjo është arsyeja pse Standardi i Provave i përket Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

SEKSIONI 3 - NXITJA DHE PËRFITIMI

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË NXITJA DHE PËRFITIMI

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë nga mjedisi botëror në vend që thjesht të bëhen produkte të tij.

Seksioni 2 dëshmoi se njerëzit duhet të shqyrtojnë nëse provat mbështesin atë që pretendohet, përsëritet, mbrohet, paraqitet ose zbatohet me detyrim.

Seksioni 3 tani kalon te Nxitja dhe Përfitimi.

Nxitja dhe Përfitimi ekziston sepse njerëzit nuk mund ta kuptojnë siç duhet sjelljen njerëzore derisa të kuptojnë se cila sjellje po shpërblehet, mbrohet, nga e cila varen njerëzit ose të cilën kanë frikë ta humbasin.

Njerëzve shpesh u mësohet të shohin veprimet.

Atyre nuk u mësohet të vënë në pikëpyetje çfarë po i nxit ato veprime.

Njerëzve shpesh u mësohet të shohin rezultatet.

Atyre nuk u mësohet të vënë në pikëpyetje nxitjet që i prodhojnë ato rezultate.

Njerëzve u mësohet t'u besojnë sistemeve.

Atyre nuk u mësohet të vënë në pikëpyetje çfarë fitojnë ato sisteme nga vazhdimi.

Njerëzve shpesh u mësohet të gjykojnë individët.

Atyre nuk u mësohet të vënë në pikëpyetje mekanizmat që formësojnë individin.

Nxitja dhe Përfitimi u mëson njerëzve të pyesin:

Kush fiton?

Kush përfiton?

Kush varet nga kjo?

Kush e mbron këtë?

Kush ka frikë ta humbasë këtë?

Kush shpërblehet për këtë?

Kush paguhet për këtë?

Kush po kontribuon që kjo të vazhdojë?

Njerëzit nuk jetojnë vetëm brenda mjedisit botëror.

Përmes sjelljes së formësuar nga nxitjet, ata ndihmojnë në rikrijimin e tij.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse njerëzimi përsërit të njëjtën botë.

Njerëzit nuk e krijojnë në mënyrë të përsëritur të njëjtën botë sepse janë të këqij.

Ata e krijojnë në mënyrë të përsëritur të njëjtën botë sepse nxitjet i shpërblejnë vazhdimisht për rikrijimin e saj.

Njerëzimi shpesh e rikrijon të njëjtën botë pa e kuptuar plotësisht se në çfarë po kontribuon.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse problemet e përsëritura

botërore vazhdojnë.

PARAJA, VARËSIA DHE MJEDISI BOTËROR

Paraja është një nga mekanizmat më të mëdhenj që formësojnë sjelljen njerëzore.

Paraja mund të krijojë varësi.

Varësia mund të krijojë pajtueshmëri.

Pajtueshmëria mund të krijojë heshtje.

Heshtja mund të mbrojë sistemet.

Sistemet mund të vazhdojnë sepse njerëzit varen prej tyre.

Njerëzve shpesh u mësohet të mendojnë për paranë vetëm si pagesë.

Por paraja formëson edhe sjelljen.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit thonë.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit nuk thonë.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit përsërisin.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit mbrojnë.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit shmangin të vënë në pikëpyetje.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit zbatojnë me detyrim.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit lejojnë të vazhdojë.

Paraja mund të ndikojë në atë që njerëzit normalizojnë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Kush po paguhet?

Kush i paguan?

Për çfarë paguhen?

Për çfarë paguhen që të mos e vënë në pikëpyetje?

Për çfarë paguhen që ta përsërisin?

Për çfarë paguhen që ta zbatojnë me detyrim?

Për çfarë paguhen që ta mbrojnë?

Çfarë ndodh nëse sfidojnë?

Çfarë ndodh nëse ekspozojnë?

Paraja nuk ka nevojë të kontrollojë çdo mendim.

Varësia mund të jetë e mjaftueshme.

Njerëzit mund të bëhen produkte të nxitjeve pa e kuptuar kurrë plotësisht këtë.

SHPËRBLIMET NJERËZORE, PËRKATËSIA DHE PËRSHTATJA

Njerëzit nuk ndikohen vetëm nga paraja.

Njerëzit mund të ndikohen gjithashtu nga:

Pranimi.

Popullariteti.

Njohja.

Vëmendja.

Statusi.

Miratimi.

Përkatësia.

Rehatia.

Siguria.

Shmangia e kritikës.

Shmangia e refuzimit.

Shmangia e përjashtimit.

Njerëzit shpesh nuk pyesin:

“A është kjo e vërtetë?”

Në vend të kësaj mund të pyesin:

“Çfarë po bëjnë njerëzit e tjerë?”

“A do të më miratojnë njerëzit?”

“A do të vazhdoj të përkas nëse nuk pajtohem?”

Frika nga qëndrimi vetëm mund të bëhet më e fortë se dëshira për të kuptuar.

Njerëzit mund ta ndryshojnë sjelljen e tyre për të fituar miratim, për të shmangur përjashtimin, për të ruajtur përkatësinë dhe për t'u përshtatur me mjediset nga të cilat besojnë se varen.

Njerëzit gradualisht mund të lejojnë që përkatësia të bëhet më e

rëndësishme se kuptimi.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po ndjek të vërtetën?

Apo po ndjek njerëzit?

A po mendoj në mënyrë të pavarur?

Apo po përpiqem të përshtatem?

Kush përfiton kur njerëzit ndalojnë së menduari në mënyrë të pavarur?

Cilat sjellje po kopjohen?

Cilat sjellje po normalizohen?

NJERËZIT KOPJOJNË NJERËZIT

Njerëzit shpesh trashëgojnë sjellje nga njerëz të tjerë.

Njerëzit kopjojnë:

Gjuhën.

Opinionet.

Trendet.

Stilet e jetesës.

Pamjen.

Qëndrimet.

Zakonet.

Sjelljet shoqërore.

Sjelljet online.

Jo domosdoshmërisht sepse i kuptojnë në mënyrë të pavarur, por sepse duken normale, popullore, të suksesshme ose të pranuara.

Sjellja e përsëritur mund të normalizohet thjesht sepse mjaft njerëz po e bëjnë atë.

Përshtatja mund të bëhet normale.

Normalizimi mund të bëhet përsëritje.

Përsëritja mund të bëhet sjellje e trashëguar.

Sjellja e trashëguar mund të bëhet realitet i pranuar.

Sa më gjatë të përsëritet sjellja, aq më i padukshëm mund të bëhet mekanizmi pas saj.

Njerëzit mund të ndalojnë së pyeturi sepse vetë përsëritja mund të krijojë pamjen e së vërtetës.

MJEDISET SIPËRFAQËSORE

Mjediset moderne mund t'i nxisin njerëzit t'i japin përparësi pamjes mbi kuptimin.

Njerëzit mund të merren me:

Si duken.

Si duken online.

Sa të suksesshëm duken.

Sa të lumtur duken.

Sa popullorë duken.

Çfarë mendojnë të tjerët për ta.

Njerëzit mund të paraqesin versione të idealizuara të vetes ndërkohë që fshehin realitetin.

Buzëqeshjet e rreme mund të zëvendësojnë mirëqenien e vërtetë.

Suksesi i ekspozuar mund të zëvendësojë të vërtetën.

Identiteti online mund të zëvendësojë autenticitetin.

Imazhi mund të bëhet më i rëndësishëm se kuptimi.

Njerëzit mund të duken të lidhur ndërkohë që ndihen të izoluar.

Njerëzit mund të duken të lumtur ndërkohë që ndihen të palumtur.

Njerëzit mund të duken të suksesshëm ndërkohë që luftojnë privatisht.

Kur pamja bëhet më e rëndësishme se e vërteta, mund të zhvillohen mjedise sipërfaqësore.

POPULLARITETI, STATUSI DHE KRAHASIMI

Njerëzit mund ta matin veten kundrejt të tjerëve.

Më shumë para.

Më shumë pasuri.

Më shumë ndjekës.

Më shumë status.

Më shumë vëmendje.

Më shumë njohje.

Kjo mund të krijojë cikle të pafundme krahasimi pa kuptim.

Popullariteti nuk është provë.

Vëmendja nuk është provë.

Ndjekësit nuk janë prova.

Statusi nuk është provë.

Fakti që diçka shihet gjerësisht nuk e bën automatikisht të vërtetë.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë dukshmërinë me të vërtetën, popullaritetin me korrektësinë dhe ndikimin me besueshmërinë.

FRIKA, HESHTJA DHE PËRKATËSIA

Njerëzit mund të shmangin të pyeturit sepse të pyeturit mund të kërcënojë përkatësinë.

Njerëzit mund të kenë frikë nga:

Kritika.

Tallja.

Refuzimi.

Përjashtimi.

Turpi.

Izolimi.

Humbja e mundësive.

Qëndrimi vetëm.

Frika mund të nxisë heshtjen.

Heshtja mund të mbrojë përsëritjen.

Përsëritja mund të normalizohet.

Sjellja e normalizuar mund të trashëgohet nga brezat e ardhshëm.

Cikli mund të vazhdojë pa e kuptuar njerëzit plotësisht se në çfarë po kontribuojnë.

Njerëzit duhet gjithashtu të kuptojnë se nxitjet mund të bëhen më të forta se e vërteta.

Njerëzit mund ta dinë se diçka duhet vënë në pikëpyetje dhe prapë të vazhdojnë sepse nxitjet po e mbrojnë sjelljen.

ARSIMI, MËSUESIT DHE PËRSËRITJA E BOTËS

Arsimi është një nga shembujt më të qartë të Nxitjes dhe Përfitimit.

Mësuesit shpesh janë produkte të të njëjtit sistem arsimor brenda të cilit janë mësuar.

Ata u arsimuan brenda tij.

Ata u trajnuan brenda tij.

Ata paguhen brenda tij.

Ata vlerësohen brenda tij.

Ata vendosen në role brenda tij.

Nga ata pritet të japin mësim brenda tij.

Nga ata pritet të japin informacion brenda tij.

Nga ata pritet të vlerësojnë informacion brenda tij.

Por atyre nuk u mësohet t'u mësojnë fëmijëve rrugën e strukturuar të bazuar në prova për të vënë në pikëpyetje vetë mjedisin botëror.

Kjo nuk ka të bëjë me sulmin ndaj mësuesve.

Ka të bëjë me kuptimin e sistemit.

Mësuesit mund të bëhen kontribues në përsëritjen e së njëjtës botë sepse veprojnë brenda të njëjtit mjedis të drejtuar nga nxitjet.

Arsimi mund ta rikrijojë në mënyrë të përsëritur të njëjtën botë pa e pasur kurrë si qëllim.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po shpërblen arsimi?

Çfarë po përsërit arsimi?

Çfarë po mbron arsimi?

Çfarë po shmang arsimi?

Çfarë nuk po arrin të japë arsimi si mësim?

Çfarë ndodh nëse arsimi ndryshon?

Çfarë ndodh nëse fëmijët mësojnë ta vënë në pikëpyetje vetë

mjedisin botëror?

PSE NXITJA DHE PËRFITIMI KA RËNDËSI

Nxitja dhe Përfitimi ka rëndësi sepse njerëzit nuk mund ta kuptojnë siç duhet pse njerëzimi përsërit të njëjtën botë derisa të kuptojnë çfarë po e shpërblen atë përsëritje.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin atë që

pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet:

Kush përfiton?

Kush varet?

Kush mbron?

Kush humbet?

Çfarë sjelljeje krijon kjo nxitje?

Cilin mjedis botëror ndihmon kjo sjellje të rikrijojë?

Kështu njerëzit fillojnë të shohin mekanizmat që veprojnë nën sipërfaqen e mjedisit botëror.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te kuptimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga kuptimi te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vazhdojnë të bëjnë atë që bënë njerëzit para tyre pa kuptuar se në çfarë po kontribuojnë.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të sistemeve të drejtuara nga nxitjet në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

NXITJA DHE PËRFITIMI

NXITJA ME KALIMIN E KOHËS

Pjesa e parë e këtij seksioni shpjegoi se njerëzit nuk jetojnë vetëm brenda mjedisit botëror.

Përmes sjelljes së formësuar nga nxitjet, ata ndihmojnë në rikrijimin e tij.

Kjo pjesë tani kalon te mënyra se si nxitjet vazhdojnë me kalimin e kohës.

Njerëzit nuk i zbulojnë gjithmonë nxitjet e tyre menjëherë.

Sjellja me kalimin e kohës shpesh i ekspozon ato.

Një person mund të thotë një gjë, por në mënyrë të përsëritur të sillet ndryshe.

Një sistem mund të thotë se ekziston për një qëllim, por në mënyrë të përsëritur të mbrojë diçka tjetër.

Një organizatë mund të pretendojë neutralitet, por në mënyrë të përsëritur të prodhojë të njëjtat rezultate.

Një rol mund të pretendojë detyrë ndërkohë që në mënyrë të përsëritur prodhon pajtueshmëri.

Një pozitë e paguar mund të pretendojë të vërtetën ndërkohë që në mënyrë të përsëritur mbron sistemin nga i cili varet.

Nxitja me kalimin e kohës i ndihmon njerëzit të shohin modele që momentet e vetme mund t'i fshehin.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cila sjellje është përsëritur me kalimin e kohës?

Cilat rezultate janë përsëritur?

Cilat nxitje mbeten të mbrojtura?

Cilat nxitje mbeten të fshehura?

Kush përfiton në mënyrë të përsëritur?

Kush e shmang në mënyrë të përsëritur humbjen?

Kush fiton para në mënyrë të përsëritur?

Kush fiton status në mënyrë të përsëritur?

Kush e ruan pozitën në mënyrë të përsëritur?

Kush shmang llogaridhënien në mënyrë të përsëritur?

Kush kontribuon në mënyrë të përsëritur që i njëjti mjedis të vazhdojë?

Modelet me kalimin e kohës mund të ekspozojnë nxitje që vetëm deklaratat nuk mund t'i shpjegojnë.

Kjo lidhet drejtpërdrejt me Standardin e Provave.

Standardi i Provave pyet nëse sjellja e mbështet atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se cila nxitje po e formëson atë sjellje.

ROLET E TRASHËGUARA DHE KONTRIBUTI I PËRSËRITUR

Nxitjet mund të trashëgohen përmes roleve.

Një person mund të hyjë në një rol pasi dikush tjetër largohet, del në pension, vdes ose zëvendësohet.

Personi mund të besojë se thjesht po merr një punë.

Por roli mund të mbajë tashmë një model.

Ai mund të mbajë sjellje të përsëritur.

Ai mund të mbajë heshtje të përsëritur.

Ai mund të mbajë mbrojtje të përsëritur.

Ai mund të mbajë zbatim të përsëritur me detyrim.

Ai mund të mbajë bindje të përsëritur.

Ai mund të mbajë mësimdhënie të përsëritur.

Ai mund të mbajë pajtueshmëri të përsëritur.

Personi që hyn në rol pastaj mund të vazhdojë atë që vazhduan njerëzit e mëparshëm.

Kështu mjedisi botëror mund të përsëritet përmes brezave.

Njerëzit nuk kanë nevojë ta krijojnë mekanizmin fillestar për të

kontribuar në të.

Ata mund të trashëgojnë një rol dhe të ndihmojnë në vazhdimin e mekanizmit.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje prodhoi ky rol përpara se ky person të hynte në të?

Çfarë sjelljeje kërkon ky rol tani?

Çfarë sjelljeje do të vazhdojë ky rol pasi ky person të largohet prej tij?

Çfarë mbron roli?

Çfarë përsërit roli?

Çfarë dekurajon roli?

Çfarë i pengon roli njerëzit të vënë në pikëpyetje?

Çfarë e bën roli normale?

Kjo ka rëndësi sepse njerëzit mund të kontribuojnë në dëm të përsëritur, heshtje të përsëritur, pajtueshmëri të përsëritur dhe mbrojtje të përsëritur të sistemit ndërkohë që besojnë se thjesht po bëjnë atë që bënë njerëzit para tyre.

HESHTJA, MBROJTJA DHE NXITJA

Heshtja mund të jetë një nga treguesit më të fortë të nxitjes.

Njerëzit shpesh mendojnë se heshtja nuk do të thotë asgjë.

Por heshtja mund të bëhet sjellje.

Heshtja mund të mbrojë sistemet.

Heshtja mund të mbrojë paranë.

Heshtja mund të mbrojë autoritetin.

Heshtja mund të mbrojë varësinë.

Heshtja mund të mbrojë reputacionin.

Heshtja mund të mbrojë pozitat.

Heshtja mund të mbrojë narrativat.

Heshtja mund të mbrojë keqbërjen.

Njerëzit duhet të pyesin:

Kush qëndron në heshtje?

Çfarë po mbrohet nga heshtja?

Kush përfiton nga heshtja?

Kush humbet nëse heshtja përfundon?

Çfarë ndodh nëse dikush flet?

Çfarë pasojash mund të përballet?

Cilat nxitje i shtyjnë njerëzit të qëndrojnë në heshtje?

Çfarë ka lejuar heshtja të vazhdojë?

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon atë nga e cila varen.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon të ardhurat e tyre.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon reputacionin e tyre.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon pozitën e tyre brenda një sistemi.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon rolin që trashëguan.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse normalizimi i ka mësuar të mos pyesin.

Prandaj heshtja bëhet sjellje që duhet vënë në pikëpyetje.

FRIKA NGA HUMBJA

Njerëzit nuk veprojnë vetëm për shkak të asaj që fitojnë.

Njerëzit veprojnë gjithashtu për shkak të asaj që kanë frikë të humbasin.

Frika nga humbja mund ta formësojë sjelljen po aq fuqishëm sa vetë përfitimi.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin:

Paranë.

Punësimin.

Statusin.

Pozitën.

Përkatësinë.

Miratimin.

Mbrojtjen.

Autoritetin.

Ndikimin.

Sigurinë.

Reputacionin.

Një të ardhme.

Frika nga humbja mund ta ndalojë të pyeturit përpara se të fillojë.

Frika nga humbja mund të krijojë heshtje.

Frika nga humbja mund të krijojë ndjekje.

Frika nga humbja mund të krijojë bindje.

Frika nga humbja mund të krijojë pjesëmarrje në gjëra me të cilat njerëzit mund të mos pajtohen plotësisht.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë ka frikë të humbasë ky person?

Çfarë ka frikë të humbasë ky rol?

Çfarë ka frikë të humbasë ky sistem?

Çfarë ndryshon nëse njerëzit ndalojnë së besuari?

Çfarë ndryshon nëse njerëzit ndalojnë së u binduri?

Çfarë ndryshon nëse njerëzit fillojnë të pyesin?

Çfarë ndryshon nëse njerëzit ndalojnë së bëri atë që bënë njerëzit para tyre?

Frika nga humbja mund të krijojë pajtueshmëri shumë përpara se të kërkohet ndonjëherë forcë.

Njerëzit duhet gjithashtu të kuptojnë se e vërteta nuk është gjithmonë mjaft e fortë për t'i kapërcyer nxitjet.

Njerëzit mund ta dinë se diçka duhet vënë në pikëpyetje dhe prapë të vazhdojnë sepse frika nga humbja po e mbron sjelljen.

KONTRIBUTI KOLEKTIV DHE BOTA E PËRSËRITUR

Mjedisi botëror zakonisht nuk mirëmbahet nga një person.

Ai mirëmbahet nga miliona njerëz që kontribuojnë pjesë të vogla në të njëjtin mekanizëm.

Një person jep mësim.

Një person zbaton me detyrim.

Një person përsërit.

Një person miraton.

Një person shkruan.

Një person qëndron në heshtje.

Një person ndjek.

Një person mbron.

Veçmas, këto sjellje mund të duken të padëmshme.

Së bashku, ato mund të rikrijojnë një mjedis të tërë botëror.

Njerëzit mund të shohin vetëm:

Rolin e tyre.

Detyrën e tyre.

Pagën e tyre.

Udhëzimin e tyre.

Përgjegjësinë e tyre.

Mbijetesën e tyre.

Por mjedisi botëror ndërtohet nga kontributi i kombinuar i shumë njerëzve që përsërisin pjesë të vogla të të njëjtit mekanizëm.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Në çfarë po kontribuoj?

Cilin model të përsëritur po ndihmoj të vazhdojë?

Cilin mjedis botëror ndihmon sjellja ime të rikrijojë?

Çfarë do të ndodhte nëse miliona njerëz vazhdojnë të bëjnë të njëjtën gjë?

Kjo është një nga pjesët më të rëndësishme të Nxitjes dhe Përfitimit.

ARSIMI, MËSUESIT DHE NXITJA

Arsimi duhet vënë në pikëpyetje përmes Nxitjes dhe Përfitimit sepse arsimi formëson brezin e ardhshëm.

Mësuesit janë produkte të të njëjtit sistem të drejtuar nga nxitjet.

Ata u arsimuan brenda tij.

Ata u trajnuan brenda tij.

Ata paguhen brenda tij.

Ata vlerësohen brenda tij.

Ata vendosen në role brenda tij.

Nga ata pritet të japin informacion brenda tij.

Nga ata pritet të vlerësojnë informacion brenda tij.

Nga ata pritet t'i ndihmojnë fëmijët të funksionojnë brenda tij.

Por atyre nuk u jepet rruga e strukturuar arsimore e bazuar në prova për t'u mësuar fëmijëve të vënë në pikëpyetje mjedisin real botëror.

Kjo ka rëndësi sepse mësuesit bëhen burime informacioni për fëmijët.

Ata bëhen gjithashtu pjesë e strukturës së nxitjeve që formëson çfarë u mësohet fëmijëve, çfarë përsërisin fëmijët, për çfarë shpërblehen fëmijët dhe çfarë dekurajohen fëmijët të vënë në pikëpyetje.

Kjo nuk ka të bëjë me sulmin ndaj mësuesve.

Ka të bëjë me kuptimin e sistemit të drejtuar nga nxitjet brenda të cilit veprojnë.

Prandaj arsimi mund ta rikrijojë në mënyrë të përsëritur të njëjtën botë pa e pasur kurrë si qëllim.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po shpërblen arsimi?

Çfarë po përsërit arsimi?

Çfarë po mbron arsimi?

Çfarë po normalizon arsimi?

Çfarë po dekurajon arsimi?

Çfarë po dështon arsimi të vërë në pikëpyetje?

Për çfarë paguhen mësuesit që ta japin?

Për çfarë trajnohen mësuesit që ta vlerësojnë?

Brenda çfarë po përgatiten fëmijët të funksionojnë?

Çfarë ndodh nëse mësuesit e vënë në pikëpyetje vetë sistemin?

Çfarë ndodh nëse fëmijëve u mësohet ta vënë në pikëpyetje vetë mjedisin botëror?

Arsimi nuk mund të përmirësohet siç duhet nëse nxitjet brenda arsimit nuk vihen në pikëpyetje.

Nëse mësuesit paguhen, trajnohen, vlerësohen dhe vendosen në role që përsërisin të njëjtin sistem, atëherë arsimi mund të vazhdojë të prodhojë njerëz të përgatitur për të funksionuar brenda mjedisit botëror në vend që të mësojnë prej tij.

SISTEMET, NXITJA DHE REZULTATET E PËRSËRITURA

Sistemet mund të mbijetojnë për periudha të gjata sepse nxitjet janë të ndërtuara brenda tyre.

Njerëzit mund të hyjnë në sisteme duke besuar se janë të pavarur.

Por sistemet mund ta formësojnë gradualisht sjelljen përmes varësisë.

Sa më gjatë të mbeten nxitjet pa u vënë në pikëpyetje, aq më normale mund të duken.

Sistemet mund ta shpërblejnë heshtjen.

Sistemet mund ta shpërblejnë pajtueshmërinë.

Sistemet mund ta shpërblejnë besnikërinë.

Sistemet mund ta shpërblejnë përsëritjen.

Sistemet mund ta shpërblejnë zbatimin me detyrim.

Sistemet mund ta shpërblejnë mbrojtjen e vetë sistemit.

Sistemet mund ta ndëshkojnë të pyeturit.

Sistemet mund ta ndëshkojnë ekspozimin.

Sistemet mund ta ndëshkojnë të vërtetën.

Sistemet mund ta ndëshkojnë refuzimin.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje shpërblen sistemi?

Çfarë sjelljeje dekurajon sistemi?

Çfarë sjelljeje ndëshkon sistemi?

Çfarë sjelljeje mbron sistemi?

Cilat rezultate krijon sistemi në mënyrë të përsëritur?

Cilat probleme të përsëritura vazhdojnë të shfaqen?

Cilat nxitje po i shkaktojnë ato rezultate?

Njerëzit shpesh përpiqen të rregullojnë rezultatet pa i vënë në pikëpyetje nxitjet.

Nëse nxitjet mbeten të pandryshuara, sjellja shpesh mbetet e pandryshuar.

Nëse sjellja mbetet e pandryshuar, rezultatet shpesh mbeten të pandryshuara.

Prandaj njerëzimi mund të përsërisë të njëjtën botë ndërkohë që beson se po përpiqet ta përmirësojë atë.

NXITJA DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Nxitja dhe Përfitimi është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa nxitjet mbeten të padukshme.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vazhdojnë të bëjnë atë që bënë njerëzit para tyre pa kuptuar se në çfarë po kontribuojnë.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa përkatësia bëhet më e fortë se e vërteta.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa popullariteti zëvendëson kuptimin.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa mjediset sipërfaqësore zëvendësojnë autenticitetin.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa frika nga përjashtimi ndalon të pyeturit.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa normalizimi e kthen përsëritjen në realitet të pranuar.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa sistemet shpërblejnë përsëritjen në vend të kuptimit.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa arsimi i përgatit fëmijët të funksionojnë brenda mjedisit botëror pa u mësuar si ta vënë atë siç duhet në pikëpyetje.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit mbrojnë atë që i dëmton sepse varen prej saj.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet:

Kush përfiton?

Kush varet?

Kush mbron?

Kush humbet?

Kush paguhet?

Kush qëndron në heshtje?

Kush ndjek?

Kush normalizon?

Çfarë sjelljeje krijon kjo nxitje?

Cilin mjedis botëror ndihmon kjo sjellje të rikrijojë?

Kështu njerëzit fillojnë të shohin mekanizmat që veprojnë nën sipërfaqen e mjedisit botëror.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te kuptimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga kuptimi te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kur nxitjet bëhen të dukshme, sjellja bëhet e dukshme.

Kur sjellja bëhet e dukshme, kontributi bëhet i dukshëm.

Kur kontributi bëhet i dukshëm, kuptimi bëhet i mundur.

Kur kuptimi bëhet i mundur, njerëzimi mund të fillojë të ndalojë përsëritjen e së njëjtës botë.

SEKSIONI 4 - KARAKTERI DHE KONSISTENCA

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË KARAKTERI DHE KONSISTENCA

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë ta shohin mjedisin botëror në vend që thjesht të bëhen produkte të tij.

Seksioni 2 dëshmoi se njerëzit duhet të shqyrtojnë nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Seksioni 3 dëshmoi se njerëzit duhet të kuptojnë se cilat nxitje po shpërblejnë, mbrojnë dhe përsërisin sjelljen.

Seksioni 4 tani kalon te Karakteri dhe Konsistenca.

Karakteri dhe Konsistenca ekziston sepse njerëzit nuk mund t'i kuptojnë siç duhet njerëzit, sistemet, organizatat, mjediset ose vetë botën derisa të kuptojnë se çfarë sjelljeje po tregohet në mënyrë të përsëritur me kalimin e kohës.

Njerëzve shpesh u mësohet të dëgjojnë fjalët.

Atyre nuk u mësohet siç duhet të studiojnë sjelljen.

Njerëzve u mësohet t'u besojnë titujve.

Atyre nuk u mësohet siç duhet të shqyrtojnë konsistencën.

Njerëzve shpesh u mësohet t'u besojnë premtimeve.

Atyre nuk u mësohet siç duhet të vënë në pikëpyetje modelet.

Njerëzve shpesh u mësohet të gjykojnë momente të izoluara.

Atyre nuk u mësohet të mësojnë nga sjellja e përsëritur.

Karakteri dhe Konsistenca u mëson njerëzve të pyesin:

Çfarë sjelljeje po tregohet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po shpërblehet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po mbrohet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po shmanget në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje mbetet konsistente me kalimin e kohës?

Çfarë sjelljeje ndryshon në varësi të rrethanave?

Çfarë sjelljeje ndihmon në rikrijimin e mjedisit botëror?

Karakteri nuk është një moment.

Karakteri është sjellja e treguar në mënyrë të përsëritur me kalimin e kohës.

Konsistenca nuk është një deklaratë.

Konsistenca është përputhja e përsëritur mes fjalëve, sjelljes dhe rezultateve me kalimin e kohës.

Karakteri është një nga mjetet më të mëdha të të mësuarit të njerëzimit sepse sjellja e përsëritur ekspozon atë që fjalët, imazhi, reputacioni dhe paraqitja shpesh fshehin.

Kjo ka rëndësi sepse sjellja e përsëritur shpesh zbulon më shumë sesa mund të zbulojnë ndonjëherë momentet e izoluara.

ÇFARË PO TREGOHET

Mjedisi botëror tashmë po i tregon njerëzimit se si funksionon.

Problemi nuk është gjithmonë se asgjë nuk tregohet.

Problemi është se njerëzve nuk u është mësuar siç duhet si të pyesin, të shohin, të kuptojnë dhe të mësojnë nga ajo që po tregohet.

Njerëzit mund të shohin gënjeshtra.

Njerëzit mund të shohin kontradiktë.

Njerëzit mund të shohin heshtje.

Njerëzit mund të shohin varësi.

Njerëzit mund të shohin frikë.

Njerëzit mund të shohin paranë duke formësuar sjelljen.

Njerëzit mund të shohin sistemet duke mbrojtur veten.

Njerëzit mund të shohin median duke përsëritur narrativa.

Njerëzit mund të shohin autoritetin duke shmangur provat.

Njerëzit mund të shohin njerëzit duke ndjekur.

Njerëzit mund të shohin modele të përsëritura duke vazhduar.

Por pa kornizën e duhur të të pyeturit, njerëzit prapë mund të arrijnë në kuptimin e gabuar.

Njerëzit shpesh arrijnë në kuptime të gabuara sepse nuk u është mësuar siç duhet si të pyesin, të shohin, të kuptojnë dhe të mësojnë nga ajo që po tregohet.

Njerëzit mund ta shohin atë që po tregohet dhe prapë të mos kuptojnë çfarë do të thotë.

Ata mund të shohin sjellje dhe të përqendrohen vetëm te

individët.

Ata mund të shohin kontradiktë dhe të ndalen te zemërimi.

Ata mund të shohin gënjeshtra dhe të ndalen te fajësimi.

Ata mund të shohin sisteme dhe të ndalen te shpjegimet sipërfaqësore.

Ata mund të shohin probleme të përsëritura dhe ende të mos kuptojnë mekanizmat që i krijojnë ato.

Karakteri dhe Konsistenca u mëson njerëzve të vënë në pikëpyetje atë që po tregohet përmes sjelljes së përsëritur.

Ai u kërkon njerëzve të mos pyesin vetëm:

Çfarë ndodhi?

Por edhe:

Çfarë po tregon kjo?

Cila sjellje po zbulohet?

Cili model po ekspozohet?

Cila kontradiktë po shfaqet?

Çfarë na mëson kjo për mjedisin botëror?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga kjo?

Bota është shkolla e vërtetë sepse mjedisi botëror po tregon vazhdimisht sjellje, kontradiktë, përsëritje, nxitje, heshtje, varësi, autoritet, frikë dhe pasoja.

Njerëzit nuk mund të mësojnë nga ajo që nuk mund ta shohin.

Por njerëzit gjithashtu nuk mund të mësojnë nga ajo që nuk u është mësuar si ta vënë në pikëpyetje.

FJALËT, SJELLJA DHE MODELET

Njerëzit shpesh gjykojnë atë që njerëzit thonë.

Por sjellja mund të zbulojë atë që fjalët fshehin.

Fjalët mund të provohen paraprakisht.

Fjalët mund të përzgjidhen.

Fjalët mund të përsëriten.

Fjalët mund të mbrohen.

Fjalët mund të paraqiten.

Sjellja shpesh është më e vështirë të fshihet për periudha të gjata kohe.

Informacioni mund t'u tregojë njerëzve çfarë ndodhi.

Sjellja mund t'u mësojë njerëzve pse ndodhi.

Njerëzit duhet të pyesin:

A përputhen fjalët me sjelljen?

A përputhen veprimet me pretendimet?

A përputhen rezultatet me premtimet?

A mbetet sjellja e njëjtë me kalimin e kohës?

A ndryshon sjellja në varësi të kujt po shikon?

A ndryshon sjellja në varësi të kujt përfiton?

Sjellja e përsëritur mund të ekspozojë kontradikta që deklaratat e izoluara nuk munden.

Modelet shpesh zbulojnë më shumë se premtimet.

Konsistenca shpesh zbulon më shumë se reputacioni.

Sjellja shpesh zbulon më shumë se titujt.

Prandaj njerëzit duhet të mësojnë të studiojnë modelet në vend të momenteve të izoluara.

SJELLJA NUK EKZISTON KURRË NË IZOLIM

Sjellja nuk ekziston në izolim.

Njerëzit ndikojnë te njerëzit.

Sistemet ndikojnë te njerëzit.

Njerëzit ndikojnë te sistemet.

Të rriturit ndikojnë te fëmijët.

Fëmijët bëhen të rritur.

Brezat e ardhshëm trashëgojnë sjellje.

Pastaj brezat e ardhshëm ndihmojnë në rikrijimin e mjedisit botëror.

Çdo sjellje e përsëritur ka pasoja përtej individit.

Një sjellje e përsëritur mund të bëhet normale.

Normalizimi mund të bëhet trashëgimi.

Trashëgimia mund të bëhet realitet i pranuar.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje po krijon kjo?

Kush po mëson nga kjo sjellje?

Kush do ta trashëgojë këtë sjellje?

Cilin mjedis botëror të ardhshëm do të ndihmojë kjo sjellje të rikrijojë?

Karakteri dhe Konsistenca u mëson njerëzve të mendojnë përtej individit dhe të fillojnë të mësojnë nga mjedisi më i gjerë.

KARAKTERI MBI REPUTACIONIN

Njerëzve shpesh u mësohet t'i besojnë reputacionit.

Por reputacioni nuk është automatikisht karakter.

Reputacioni mund të krijohet.

Reputacioni mund të mbrohet.

Reputacioni mund të përsëritet.

Reputacioni mund të promovohet.

Reputacioni mund të trashëgohet.

Karakteri është ndryshe.

Karakteri tregohet në mënyrë të përsëritur përmes sjelljes.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje po tregohet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë ndodh kur shfaqet presioni?

Çfarë ndodh kur askush nuk po shikon?

Çfarë ndodh kur ka diçka për të fituar?

Çfarë ndodh kur ka diçka për të humbur?

Çfarë ndodh kur e vërteta bie ndesh me nxitjen?

Karakteri shpesh bëhet më i dukshëm kur përfshihen nxitjet.

Kjo është arsyeja pse Karakteri dhe Konsistenca lidhet drejtpërdrejt me Nxitjen dhe Përfitimin.

KONSISTENCA ME KALIMIN E KOHËS

Konsistenca nuk mund të gjykohet nga një ngjarje.

Konsistenca duhet të shqyrtohet me kalimin e kohës.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë të vërtetën.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë të mësuarit.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë drejtësinë.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë të pyeturit.

Por konsistenca pyet nëse sjellja i mbështet në mënyrë të përsëritur ato pretendime.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje është treguar me kalimin e kohës?

Cilat modele janë përsëritur?

Cilat kontradikta janë shfaqur?

Cilat sjellje kanë mbetur të pandryshuara?

Cilat sjellje zhduken kur ndryshojnë rrethanat?

Konsistenca shpesh bëhet një nga rrugët më të forta të provave sepse njerëzit përfundimisht tregojnë atë që bëjnë në mënyrë të përsëritur.

Kjo lidhet drejtpërdrejt me Standardin e Provave.

Standardi i Provave pyet nëse sjellja e mbështet atë që pretendohet.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja mbetet në mënyrë të përsëritur e përputhur me kalimin e kohës.

IMAZHI KUNDREJT KARAKTERIT

Njerëzit mund të bëhen të aftë në menaxhimin e imazhit.

Imazhi është ajo që njerëzit duan që të tjerët të shohin.

Karakteri është ajo që sjellja tregon në mënyrë të përsëritur.

Imazhi mund të krijohet.

Imazhi mund të mbrohet.

Imazhi mund të shfaqet.

Imazhi mund të promovohet.

Imazhi mund të shpërblehet.

Por imazhi nuk është automatikisht karakter.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po shoh imazh?

Apo po shoh sjellje?

A po shoh paraqitje?

Apo po shoh konsistencë?

Çfarë sjelljeje po tregohet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po fshihet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje shfaqet kur presioni hiqet?

Çfarë sjelljeje shfaqet kur presioni shtohet?

Njerëzit mund të kalojnë vite duke mbrojtur një imazh ndërkohë që sjellja e tyre tregon në mënyrë të përsëritur diçka tjetër.

NJERËZIT, SISTEMET DHE MJEDISI BOTËROR

Karakteri dhe Konsistenca nuk zbatohet vetëm për individët.

Ai zbatohet për gjithçka që vepron brenda mjedisit botëror.

Ai zbatohet për:

Njerëzit.

Mësuesit.

Prindërit.

Shkollat.

Qeveritë.

Median.

Institucionet.

Sistemet.

Organizatat.

Komunitetet.

Mjediset.

Njerëzit shpesh shqyrtojnë çfarë thonë këto.

Ata nuk shqyrtojnë siç duhet çfarë bëjnë këto në mënyrë të përsëritur.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje po tregohet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po mbrohet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po shmanget në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po shpërblehet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po normalizohet në mënyrë të përsëritur?

Çfarë sjelljeje po trashëgohet në mënyrë të përsëritur?

Cila sjellje po i tregohet njerëzimit si diçka nga e cila të mësojë?

Karakteri dhe Konsistenca duhet të zbatohet kudo.

ARSIMI, MËSUESIT DHE KARAKTERI

Edhe arsimi duhet vënë në pikëpyetje përmes Karakterit dhe Konsistencës.

Mësuesit bëhen burime informacioni për fëmijët.

Fëmijët nuk mësojnë vetëm nga informacioni.

Ata mësojnë gjithashtu nga sjellja.

Fëmijët vëzhgojnë:

Çfarë bëjnë të rriturit.

Çfarë bëjnë mësuesit.

Çfarë shpërblejnë sistemet.

Çfarë shmangin sistemet.

Çfarë mbrojnë sistemet.

Çfarë përsërisin sistemet.

Çfarë paraqesin sistemet si normale.

Kjo nuk ka të bëjë me sulmin ndaj mësuesve.

Ka të bëjë me kuptimin e mjedisit brenda të cilit veprojnë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cilat sjellje po shohin fëmijët në mënyrë të përsëritur?

Për cilat sjellje po shpërblehen fëmijët në mënyrë të përsëritur?

Cilat sjellje po dekurajohen fëmijët në mënyrë të përsëritur t'i vënë në pikëpyetje?

A po përgatiten fëmijët ta përsërisin mjedisin botëror?

Apo po përgatiten fëmijët të mësojnë prej tij?

Nëse fëmijëve nuk u mësohet si të vënë në pikëpyetje sjelljen, kontradiktën, nxitjen, heshtjen dhe modelet e përsëritura, ata mund të trashëgojnë të njëjtin mjedis botëror pa kuptuar çfarë po u tregohet.

PSE KARAKTERI DHE KONSISTENCA KA RËNDËSI

Karakteri dhe Konsistenca ka rëndësi sepse njerëzit nuk mund ta kuptojnë siç duhet mjedisin botëror derisa të kuptojnë sjelljen e përsëritur.

Qëllimi nuk është të mbetemi të bllokuar brenda zemërimit, fajësimit, frikës ose kundërshtimit pa fund.

Qëllimi është të mësojmë nga ajo që mjedisi botëror tashmë po tregon.

Vetë mjedisi botëror bëhet një mjedis arsimor.

Sjellja bëhet mësimi.

Kontradikta bëhet mësimi.

Përsëritja bëhet mësimi.

Vetë mjedisi bëhet mësuesi.

Vetëdija njerëzore përparon kur njerëzit ndalojnë së reaguari ndaj asaj që u tregohet dhe fillojnë të mësojnë nga ajo që u tregohet.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet çfarë po e shpërblen sjelljen.

Karakteri dhe Konsistenca pyet:

A përputhet sjellja në mënyrë të përsëritur me atë që pretendohet?

Çfarë po tregon sjellja?

Çfarë po na mëson kontradikta?

Çfarë po ekspozon modeli i përsëritur?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga ajo që po tregohet?

Kështu njerëzit fillojnë të kalojnë përtej momenteve të izoluara.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin modele.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin kontradikta.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin konsistencën.

Kështu njerëzit fillojnë të mësojnë nga ajo që mjedisi botëror tashmë po tregon.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te kuptimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga kuptimi te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

KARAKTERI ME KALIMIN E KOHËS

Pjesa e parë e këtij seksioni shpjegoi se Karakteri dhe Konsistenca nuk ka të bëjë me momente të izoluara.

Ka të bëjë me kuptimin e sjelljes së përsëritur me kalimin e kohës.

Kjo pjesë tani kalon te mënyra se si Karakteri dhe Konsistenca vepron me kalimin e kohës.

Njerëzit nuk e zbulojnë gjithmonë karakterin e tyre menjëherë.

Sjellja me kalimin e kohës shpesh e ekspozon atë.

Një person mund të thotë një gjë, por në mënyrë të përsëritur të bëjë një tjetër.

Një sistem mund të pretendojë një qëllim, por në mënyrë të përsëritur të prodhojë rezultate të ndryshme.

Një organizatë mund të pretendojë neutralitet, por në mënyrë të përsëritur të mbrojë sjellje të caktuara.

Një institucion mund të pretendojë drejtësi, por në mënyrë të përsëritur të shmangë pyetjet e vështira.

Një rol mund të pretendojë detyrë, por në mënyrë të përsëritur të prodhojë pajtueshmëri.

Karakteri me kalimin e kohës i ndihmon njerëzit të shohin modele që momentet e izoluara mund t'i fshehin.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje është treguar në mënyrë të përsëritur?

Cilat rezultate janë prodhuar në mënyrë të përsëritur?

Cilat modele vazhdojnë të shfaqen?

Cilat kontradikta vazhdojnë të shfaqen?

Cila sjellje mbetet e pandryshuar?

Cila sjellje ndryshon në varësi të rrethanave?

Cila sjellje ndryshon në varësi të kujt po shikon?

Modelet me kalimin e kohës shpesh e zbulojnë karakterin më saktë sesa vetëm deklaratat.

KONTRADIKTA DHE SJELLJA NJERËZORE

Kontradikta mund të bëhet një nga rrugët më të forta drejt kuptimit të karakterit.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë të vërtetën ndërkohë që shmangin të vërteta të vështira.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë të pyeturit ndërkohë që dekurajojnë pyetjet.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë të mësuarit ndërkohë që mbrojnë përsëritjen.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë drejtësinë ndërkohë që në mënyrë të përsëritur prodhojnë rezultate të padrejta.

Njerëzit mund të thonë se e vlerësojnë mendimin e pavarur ndërkohë që shpërblejnë konformitetin.

Njerëzit duhet të pyesin:

Ku ndahen fjalët dhe sjellja?

Cilat kontradikta shfaqen në mënyrë të përsëritur?

Cilat modele vazhdojnë pavarësisht kontradiktës?

Kush përfiton nga vazhdimi i kontradiktës?

Cilat nxitje po e mbrojnë kontradiktën?

Kontradikta nuk është automatikisht provë e qëllimit të keq.

Por kontradikta e përsëritur duhet vënë në pikëpyetje.

Kontradikta e përsëritur mund të zbulojë mekanizma që veprojnë nën sipërfaqe.

MJEDISI BOTËROR TASHMË PO I TREGON NJERËZIMIT

Mjedisi botëror tashmë po i tregon njerëzimit se si funksionon.

Problemi nuk është gjithmonë se asgjë nuk tregohet.

Problemi është se njerëzimit nuk i është mësuar siç duhet si të mësojë nga ajo që po tregohet.

Njerëzit mund të shohin kontradiktë dhe të ndalen te fajësimi.

Njerëzit mund të shohin gënjeshtra dhe të ndalen te zemërimi.

Njerëzit mund të shohin sisteme dhe të ndalen te shpjegimet sipërfaqësore.

Njerëzit mund të shohin probleme të përsëritura dhe të ndalen te zhgënjimi.

Njerëzit mund të shohin sjellje të përsëritura dhe të ndalen te reagimet emocionale.

Njerëzit mund të shohin ngjarje të dukshme dhe prapë të mos kuptojnë mekanizmat që i krijojnë ato.

Njerëzit shpesh arrijnë në kuptime të gabuara sepse ende nuk zotërojnë njohuri, kuptim ose aftësi të mjaftueshme të të pyeturit.

Njerëzit mund të shohin:

Një ngjarje.

Një person.

Një sistem.

Një gënjeshtër.

Një kontradiktë.

Një rezultat.

Pastaj të ndalen aty.

Karakteri dhe Konsistenca u mëson njerëzve të vazhdojnë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje po ekspozon kjo?

Cilin mekanizëm po zbulon kjo?

Cilin model të përsëritur po tregon kjo?

Cilën kontradiktë po shfaq kjo?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga kjo?

Qëllimi nuk është të pyeturit pa fund.

Qëllimi është kuptimi.

REAGIMI KUNDREJT TË MËSUARIT

Një nga kufizimet më të mëdha në përparimin njerëzor është se njerëzit shpesh reagojnë ndaj asaj që u tregohet në vend që të mësojnë nga ajo që u tregohet.

Reagimi mund ta ndalojë ecurinë.

Njerëzit zemërohen.

Njerëzit frikësohen.

Njerëzit zgjedhin anë.

Njerëzit mbrojnë pozicione.

Njerëzit sulmojnë pozicione.

Njerëzit mbeten të bllokuar brenda narrativave.

Njerëzit mund të shpenzojnë sasi të jashtëzakonshme energjie duke reaguar pa kuptuar se ndaj çfarë po reagojnë.

Karakteri dhe Konsistenca u mëson njerëzve të kalojnë përtej reagimit.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po tregon kjo?

Çfarë po na mëson kjo?

Cila sjellje po zbulohet?

Cili model i përsëritur po ekspozohet?

Cili mekanizëm po vepron?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga kjo?

Destinacioni nuk është reagimi.

Destinacioni është kuptimi.

KARAKTERI PËRZGJEDHËS DHE TË MENDUARIT PËRZGJEDHËS

Njerëzit nuk sillen gjithmonë në mënyrë konsistente.

Njerëzit mund të sillen ndryshe në varësi të:

Parasë.

Statusit.

Audiencës.

Autoritetit.

Miratimit.

Popullaritetit.

Frikës.

Përfitimit.

Humbjes.

Njerëzit mund të duken të sinqertë në një mjedis dhe të shmangin të vërtetën në një tjetër.

Njerëzit mund të vënë në pikëpyetje një temë ndërkohë që mbrojnë një tjetër.

Njerëzit mund të sfidojnë një sistem ndërkohë që mbrojnë një tjetër.

Njerëzit mund t'i zbatojnë parimet në mënyrë përzgjedhëse.

Njerëzit duhet të pyesin:

A mbetet kjo sjellje konsistente kudo?

Apo shfaqet vetëm në rrethana të caktuara?

Çfarë ndryshon kur shfaqen nxitjet?

Çfarë ndryshon kur shfaqet presioni?

Çfarë ndryshon kur diçka me vlerë është në rrezik?

Karakteri shpesh bëhet më i dukshëm kur nxitjet dhe presioni përplasen.

HESHTJA, PJESËMARRJA DHE SJELLJA E PËRSËRITUR

Karakteri nuk zbulohet vetëm nga veprimi.

Karakteri mund të zbulohet edhe nga heshtja.

Heshtja mund të bëhet sjellje.

Heshtja mund të bëhet mbrojtje.

Heshtja mund të bëhet pjesëmarrje.

Njerëzit duhet të pyesin:

Kush qëndron në heshtje?

Çfarë po mbrohet?

Cila sjellje e përsëritur po lejohet të vazhdojë?

Cila e vërtetë po shmanget?

Cila kontradiktë po shpërfillet?

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon atë nga e cila varen.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon pozitën e tyre.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon përkatësinë.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse të folurit kërcënon miratimin.

Prandaj karakteri përfshin edhe atë që njerëzit zgjedhin në mënyrë të përsëritur të mos bëjnë.

SJELLJA, NDIKIMI DHE BREZAT E ARDHSHËM

Sjellja nuk ekziston kurrë në izolim.

Njerëzit ndikojnë te njerëzit.

Sistemet ndikojnë te njerëzit.

Njerëzit ndikojnë te sistemet.

Të rriturit ndikojnë te fëmijët.

Fëmijët bëhen të rritur.

Brezat e ardhshëm trashëgojnë sjellje.

Pastaj brezat e ardhshëm ndihmojnë në rikrijimin e mjedisit botëror.

Çdo sjellje e përsëritur ka pasoja përtej individit.

Njerëzit mund të besojnë se po marrin vetëm një vendim të vogël.

Por miliona sjellje të përsëritura mund të rikrijojnë një mjedis të tërë botëror.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Në çfarë sjelljeje po kontribuoj?

Cilën sjellje po ndihmoj të normalizohet?

Cilën sjellje do të trashëgojnë brezat e ardhshëm?

Cilin mjedis botëror do të ndihmojë kjo sjellje të rikrijojë?

ARSIMI, MËSUESIT DHE KARAKTERI

Edhe arsimi duhet të shqyrtohet përmes Karakterit dhe Konsistencës.

Fëmijët nuk trashëgojnë vetëm informacion.

Fëmijët trashëgojnë sjellje.

Fëmijët vëzhgojnë:

Si sillen të rriturit.

Si sillen mësuesit.

Si sillet autoriteti.

Si sillen sistemet.

Si reagojnë njerëzit.

Si qëndrojnë njerëzit në heshtje.

Si pyesin njerëzit.

Si e shmangin njerëzit të pyeturit.

Fëmijët gradualisht mund t'i trashëgojnë vetë ato sjellje.

Kjo nuk ka të bëjë me sulmin ndaj mësuesve.

Ka të bëjë me kuptimin e mjedisit që i formëson ata.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cilat sjellje po shohin fëmijët në mënyrë të përsëritur?

Cilat sjellje po trashëgojnë fëmijët në mënyrë të përsëritur?

Për cilat sjellje po shpërblehen fëmijët në mënyrë të përsëritur?

Cilat sjellje po dekurajohen fëmijët në mënyrë të përsëritur t'i vënë në pikëpyetje?

Arsimi nuk mund të përmirësohet siç duhet nëse sjellja e përsëritur mbetet e padukshme.

VETËDIJA NJERËZORE DHE TË MËSUARIT NGA MJEDISI BOTËROR

Një nga rrugët më të mëdha që mungojnë në përparimin njerëzor është të mësuarit nga ajo që tashmë është e dukshme.

Njerëzimit po i tregohen vazhdimisht:

Kontradikta.

Varësia.

Heshtja.

Autoriteti.

Frika.

Ndjekja.

Normalizimi.

Nxitjet.

Përsëritja.

Sjellja.

Por njerëzimit nuk i është mësuar siç duhet si të mësojë nga këta mekanizma.

Njerëzit shpesh presin të mësohen ndërkohë që tashmë qëndrojnë brenda mjedisit më të madh të të mësuarit që ekziston.

Vetë mjedisi botëror është mësimi.

Vetë mjedisi botëror është prova.

Vetë mjedisi botëror është mundësia për të mësuar.

Vetë mjedisi botëror është mësuesi.

Vetëdija njerëzore përparon kur njerëzit ndalojnë së reaguari ndaj asaj që u tregohet dhe fillojnë të mësojnë nga ajo që u tregohet.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po tregon kjo?

Çfarë po na mëson kjo?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga kjo?

Cili model i përsëritur po ekspozohet?

Cila sjellje po zbulohet?

Cili mjedis botëror po rikrijohet?

Kur njerëzit mësojnë t'i bëjnë këto pyetje, ata fillojnë të kalojnë përtej reagimit dhe drejt kuptimit.

KARAKTERI DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Karakteri dhe Konsistenca është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa kontradiktat e përsëritura mbeten të padukshme.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit thonë një gjë dhe në mënyrë të përsëritur bëjnë një tjetër.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa imazhi bëhet më i rëndësishëm se sjellja.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa reputacioni bëhet më i rëndësishëm se konsistenca.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa standardet e dyfishta mbeten të normalizuara.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa nxitjet i tejkalojnë në mënyrë të përsëritur parimet.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa sjelljet e përsëritura trashëgohen pa shqyrtim.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa fëmijët trashëgojnë

sjellje pa iu mësuar si t'i vënë ato në pikëpyetje.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit reagojnë ndaj asaj që po tregohet në vend që të mësojnë nga ajo që po tregohet.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet çfarë po shpërblen dhe mbron sjelljen.

Karakteri dhe Konsistenca pyet:

A përputhet sjellja në mënyrë të përsëritur me atë që pretendohet?

Çfarë po tregon sjellja?

Çfarë po na mëson kontradikta?

Çfarë po ekspozon modeli i përsëritur?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi nga ajo që po tregohet?

Kështu njerëzit fillojnë të njohin modele.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin kontradikta.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin konsistencën.

Kështu njerëzit fillojnë të mësojnë nga ajo që mjedisi botëror tashmë po tregon.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te kuptimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga kuptimi te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

SEKSIONI 5 - LEJA PËR TË PYETUR

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË LEJA PËR TË PYETUR

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë ta shohin mjedisin botëror në vend që thjesht të bëhen produkte të tij.

Seksioni 2 dëshmoi se njerëzit duhet të shqyrtojnë nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Seksioni 3 dëshmoi se njerëzit duhet të kuptojnë se çfarë nxitjesh po shpërblejnë, mbrojnë dhe përsërisin sjelljen.

Seksioni 4 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë nga ajo që sjellja e përsëritur tashmë po i tregon njerëzimit.

Seksioni 5 tani kalon te Leja për të Pyetur.

Leja për të Pyetur ekziston sepse njerëzit formësohen nga mjedise që u mësojnë të pranojnë, ndjekin, përsërisin, binden dhe qëndrojnë në heshtje, dhe atyre nuk u mësohet si ta vënë këtë në pikëpyetje.

Njerëzve u mësohet çfarë të mendojnë pa iu mësuar si ta vënë siç duhet në pikëpyetje vetë të menduarit.

Njerëzve u mësohet çfarë të besojnë dhe nuk u mësohet se si u formua bindja.

Njerëzve u mësohet çfarë të përsërisin dhe nuk u mësohet si të shqyrtojnë atë që po përsëritet.

Njerëzve u mësohet kujt t'i besojnë dhe nuk u mësohet si ta vënë besimin në pikëpyetje.

Njerëzve u mësohet cilin autoritet të pranojnë dhe nuk u mësohet si ta vënë autoritetin në pikëpyetje.

Njerëzve u mësohet si të funksionojnë brenda sistemeve dhe nuk u mësohet si t'i vënë sistemet në pikëpyetje.

Kjo krijon një nga pengesat më të mëdha ndaj përparimit njerëzor.

Njerëzit mund të fillojnë të ndiejnë se të pyeturit kërkon leje.

Leje nga autoriteti.

Leje nga sistemet.

Leje nga mësuesit.

Leje nga prindërit.

Leje nga punëdhënësit.

Leje nga qeveria.

Leje nga media.

Leje nga ekspertët.

Leje nga grupet.

Leje nga popullariteti.

Leje nga pranimi shoqëror.

Leje nga mjedisi botëror rreth tyre.

Leja për të Pyetur u mëson njerëzve të pyesin:

A më lejohet ta vë këtë në pikëpyetje?

Kush më mësoi se më duhej leje?

Çfarë kam frikë se do të ndodhë nëse pyes?

Kush përfiton nëse nuk pyes?

Cila sjellje mbrohet kur të pyeturit dekurajohet?

Cili mjedis botëror rikrijohet kur njerëzit presin leje për të pyetur?

Leja për të Pyetur nuk ka të bëjë vetëm me bërjen e pyetjeve.

Ka të bëjë me kuptimin pse njerëzit e ndalojnë veten nga të pyeturit që në fillim.

Leja për të Pyetur u mëson gjithashtu njerëzve ta vënë vetë lejen në pikëpyetje.

KUSHTËZIMI DHE STRUKTURAT E LEJES GJATË GJITHË JETËS

Njerëzit shpesh kushtëzohen të kërkojnë leje gjatë gjithë jetës së tyre.

Fëmijët mund të kërkojnë leje nga të rriturit.

Nxënësit mund të kërkojnë leje nga mësuesit.

Punonjësit mund të kërkojnë leje nga punëdhënësit.

Njerëzit mund të kërkojnë leje nga sistemet.

Njerëzit mund të kërkojnë leje nga grupet.

Njerëzit mund të kërkojnë leje nga autoriteti.

Njerëzit mund të kërkojnë leje nga vetë shoqëria.

Me kalimin e kohës, kjo sjellje mund të bëhet normale.

Njerëzit gradualisht mund të ndalojnë së besuari vëzhgimeve të tyre.

Ata gradualisht mund të ndalojnë së besuari aftësisë së tyre për të mësuar.

Ata gradualisht mund të ndalojnë së vëni në pikëpyetje atë që po tregohet.

Njerëzit mund të mësohen aq shumë të kërkojnë leje sa të mos e kuptojnë më se po e bëjnë këtë.

Strukturat e lejes mund të bëhen përfundimisht të padukshme.

Njerëzit mund të mos e kuptojnë më se po veprojnë brenda tyre.

Njerëzit duhet të pyesin:

Kush më mësoi të kërkoj leje?

Kur fillova të kërkoj leje?

Cilat struktura lejeje kam trashëguar?

A i besoj aftësisë sime për të mësuar?

Apo po pres miratim përpara se të mësoj?

PRITJA E LEJES PËR TË MËSUAR

Njerëzit shpesh presin të mësohen ndërkohë që tashmë qëndrojnë brenda mjedisit më të madh të të mësuarit që ekziston.

Mjedisi botëror tashmë po tregon sjellje, kontradiktë, përsëritje, varësi, heshtje, autoritet, nxitje, frikë, pasoja dhe modele të

përsëritura.

Por njerëzit mund të vazhdojnë të presin që dikush tjetër t'u tregojë çfarë është e rëndësishme.

Ata mund të presin që autoriteti ta miratojë.

Ata mund të presin që media ta tregojë.

Ata mund të presin që ekspertët ta shpjegojnë.

Ata mund të presin që mësuesit ta japin si mësim.

Ata mund të presin që grupet ta pranojnë.

Ata mund të presin popullaritet përpara se ta shqyrtojnë.

Ata mund të presin leje përpara se të mësojnë.

Njerëzimi shpesh pret leje për të mësuar nga një botë që tashmë është e dukshme.

Kjo do të thotë se njerëzit mund të jetojnë brenda mjedisit botëror pa mësuar prej tij.

Ata mund ta shohin atë që po tregohet dhe prapë të mos e vënë në pikëpyetje.

Ata mund të shohin kontradiktë dhe prapë të presin që dikush tjetër ta shpjegojë.

Ata mund të shohin sjellje të përsëritur dhe prapë të presin që dikush tjetër të miratojë vënien e saj në pikëpyetje.

Ata mund të shohin sisteme duke përsëritur të njëjtat modele dhe prapë të presin që dikush tjetër t'u thotë se ka rëndësi.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po mësoj nga mjedisi botëror?

Apo po pres leje për të mësuar prej tij?

A po vë në pikëpyetje atë që po tregohet?

Apo po pres që dikush tjetër ta vërë në pikëpyetje më parë?

A po përdor mendjen time?

Apo po pres që një burim tjetër të vendosë çfarë meriton vëmendjen time?

Bota është shkolla e vërtetë.

Por njerëzit nuk mund të mësojnë nga bota nëse presin leje për ta vënë atë në pikëpyetje.

AUTORITETI, MIRATIMI DHE TË MENDUARIT E DELEGUAR

Njerëzve u mësohet t'i besojnë autoritetit pa iu mësuar siç duhet ta vënë autoritetin në pikëpyetje.

Atyre u mësohet t'u besojnë titujve.

Atyre u mësohet t'u besojnë roleve.

Atyre u mësohet t'u besojnë pozitave.

Atyre u mësohet t'u besojnë sistemeve.

Atyre u mësohet t'u besojnë deklaratave zyrtare.

Atyre u mësohet t'u besojnë burimeve të miratuara.

Atyre u mësohet t'i besojnë asaj që paraqitet si e pranueshme.

Kjo mund të krijojë të menduar të deleguar.

Të menduarit e deleguar ndodh kur njerëzit lejojnë një person, rol, sistem, burim, grup ose autoritet tjetër të vendosë çfarë u lejohet të vënë në pikëpyetje, të besojnë, të pranojnë, të përsërisin ose të refuzojnë.

Njerëzit mund të besojnë se po mendojnë në mënyrë të pavarur ndërkohë që ende mendojnë brenda kufijve të krijuar nga të tjerët.

Ata mund të vënë në pikëpyetje një gjë ndërkohë që e lënë kornizën më të gjerë pa e vënë në pikëpyetje.

Ata mund të refuzojnë një autoritet ndërkohë që pranojnë një tjetër.

Ata mund të largohen nga një narrativë dhe të hyjnë në një tjetër.

Ata mund të ndalen te një përfundim sepse është miratuar nga dikush të cilit tashmë i besojnë.

Leja për të Pyetur u mëson njerëzve të pyesin:

A po mendoj vetë?

Apo po lejoj një burim tjetër të mendojë për mua?

A po e vë në pikëpyetje vetë kornizën?

Apo po pyes vetëm brenda kornizës që më është dhënë?

A po u besoj provave?

Apo po i besoj miratimit?

A po ndjek kuptimin?

Apo po ndjek autoritetin?

Mendimi i pavarur nuk mund të zhvillohet nëse njerëzit ua delegojnë të pyeturit të tjerëve.

FRIKA, PËRKATËSIA DHE PËRSHTATJA

Njerëzit shpesh e ndalojnë veten nga të pyeturit sepse të pyeturit mund të kërcënojë përkatësinë.

Ata mund të kenë frikë se do të refuzohen.

Ata mund të kenë frikë se do të kritikohen.

Ata mund të kenë frikë se do të tallen.

Ata mund të kenë frikë se do të izolohen.

Ata mund të kenë frikë se do të humbasin miratimin.

Ata mund të kenë frikë se do të humbasin statusin.

Ata mund të kenë frikë se do të humbasin punën.

Ata mund të kenë frikë se do të humbasin marrëdhëniet.

Ata mund të kenë frikë të qëndrojnë vetëm.

Përkatësia mund të bëhet më e fortë se të pyeturit.

Miratimi mund të bëhet më i fortë se e vërteta.

Frika mund të bëhet më e fortë se kuptimi.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse duan të përshtaten.

Njerëzit mund të përsërisin atë që përsërisin të tjerët sepse duan të përkasin.

Njerëzit mund të mbrojnë atë që mbrojnë të tjerët sepse kanë

frikë nga përjashtimi.

Njerëzit mund të shmangin bërjen e pyetjeve sepse nuk duan të duken ndryshe.

Njerëzit mund ta ndjekin sjelljen e të tjerëve përpara se të kuptojnë se çfarë po ndjekin.

Kjo lidhet drejtpërdrejt me Nxitjen dhe Përfitimin.

Njerëzit mund të mos e shmangin të pyeturit vetëm sepse besojnë se diçka është e vërtetë.

Ata mund ta shmangin të pyeturit sepse ai kërcënon atë nga e cila varen, së cilës i përkasin ose kanë frikë ta humbasin.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë kam frikë të humbas nëse e vë këtë në pikëpyetje?

A po qëndroj në heshtje sepse kuptoj?

Apo po qëndroj në heshtje sepse kam frikë nga përjashtimi?

A po pajtohem sepse e kam shqyrtuar?

Apo po pajtohem sepse dua të përkas?

A po e përsëris këtë sepse është e vërtetë?

Apo po e përsëris këtë sepse të tjerët po e përsërisin?

Leja për të Pyetur u mëson njerëzve ta ndajnë të vërtetën nga përkatësia.

NDJEKJA, KONFORMITETI DHE PRANIMI SHOQËROR

Mjediset njerëzore shpesh e shpërblejnë ndjekjen.

Njerëzit mund të shpërblehen për pajtimin.

Njerëzit mund të shpërblehen për përsëritjen.

Njerëzit mund të shpërblehen për pajtueshmërinë.

Njerëzit mund të shpërblehen për qëndrimin brenda kufijve të pranuar.

Njerëzit mund të shpërblehen për mosvënien në pikëpyetje të asaj që të tjerët pranojnë.

Konformiteti mund të bëhet normal.

Normalizimi mund të bëhet i trashëguar.

Sjellja e trashëguar mund të bëhet realitet i pranuar.

Njerëzit pastaj mund ta ngatërrojnë pranimin shoqëror me të vërtetën.

Ata mund të besojnë se diçka është e saktë sepse shumë njerëz e pranojnë.

Ata mund të besojnë se diçka është e sigurt sepse shumë njerëz e ndjekin.

Ata mund të besojnë se është gabim ta vënë diçka në pikëpyetje sepse pak njerëz e bëjnë.

Ata mund të besojnë se diçka nuk është e rëndësishme sepse nuk i është dhënë miratim, shtrirje, status ose popullaritet.

Njerëzit gjithashtu mund të kenë frikë të jenë ndryshe.

Ata mund të kenë frikë të qëndrojnë veç.

Ata mund të kenë frikë të mos përshtaten.

Ata mund të kenë frikë të duken gabim.

Ata mund të kenë frikë të jenë vetëm.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po ndjek sepse kuptoj?

Apo po ndjek sepse të tjerët ndjekin?

A po pranoj sepse provat e mbështesin?

Apo po pranoj sepse është e pranuar shoqërisht?

A po e shmang të pyeturit sepse e kam shqyrtuar?

Apo sepse vënia e saj në pikëpyetje do të më veçonte?

Ndjekja nuk është kuptim.

Konformiteti nuk është e vërtetë.

Pranimi shoqëror nuk është provë.

Strukturat e lejes mund të bëhen një nga mekanizmat më të mëdhenj që lejojnë problemet e përsëritura botërore të vazhdojnë.

Leja për të Pyetur ka rëndësi sepse njerëzit nuk mund të bëhen mendimtarë të pavarur ndërsa varen nga miratimi shoqëror për të vendosur çfarë mund të vihet në pikëpyetje.

FËMIJËT, ARSIMI DHE HUMBJA E AFTËSISË PËR TË PYETUR

Fëmijët bëjnë pyetje natyrshëm.

Fëmijët shpesh duan të dinë pse.

Ata pyesin pse ndodhin gjërat.

Ata pyesin pse njerëzit sillen në mënyra të caktuara.

Ata pyesin pse ekzistojnë rregullat.

Ata pyesin pse të rriturit thonë një gjë dhe bëjnë një tjetër.

Ata pyesin sepse po përpiqen të kuptojnë.

Por mjedisi botëror gradualisht mund t'i trajnojë fëmijët larg të pyeturit.

Fëmijëve mund t'u mësohet të heshtin.

Fëmijëve mund t'u mësohet të pranojnë.

Fëmijëve mund t'u mësohet të përsërisin.

Fëmijëve mund t'u mësohet të binden.

Fëmijëve mund t'u mësohet të ndalojnë së pyeturi pse.

Fëmijëve mund t'u mësohet se të pyeturit është i pasjellshëm.

Fëmijëve mund t'u mësohet se vënia në pikëpyetje e autoritetit është e gabuar.

Fëmijëve mund t'u mësohet se përgjigjet e sakta kanë më shumë rëndësi se pyetjet më të mira.

Fëmijëve mund t'u mësohet se miratimi ka më shumë rëndësi se

kuptimi.

Fëmijët madje mund të etiketohen si të vështirë, shqetësues, problematikë ose ngatërrestarë thjesht sepse bëjnë pyetje që sfidojnë kufijtë e pranuar.

Arsimi shpesh i shpërblen përgjigjet më shumë se të pyeturit.

Ai shpesh e shpërblen përsëritjen më shumë se shqyrtimin.

Ai shpesh e shpërblen bindjen më shumë se mendimin e pavarur.

Ai shpesh i përgatit fëmijët të funksionojnë brenda mjedisit botëror pa u mësuar si ta vënë atë siç duhet në pikëpyetje.

Kjo është arsyeja pse Leja për të Pyetur është kritike për arsimin.

Nëse fëmijët humbasin aftësinë për të pyetur, ata mund ta trashëgojnë mjedisin botëror pa kuptuar çfarë po e formëson.

Nëse fëmijëve nuk u mësohet si të pyesin në mënyrë të sigurt dhe të duhur, ata mund të bëhen produkte të të njëjtave modele të përsëritura në të cilat lindën.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po u mësohet fëmijëve si të pyesin?

Apo po u mësohet vetëm si të përgjigjen?

A po u mësohet fëmijëve si të shqyrtojnë?

Apo po u mësohet vetëm si të përsërisin?

A po u mësohet fëmijëve si të mësojnë nga mjedisi botëror?

Apo po përgatiten të funksionojnë brenda tij?

Fëmijëve u duhet leja për të pyetur sepse të pyeturit është një nga

rrugët drejt të parit, kuptimit, të mësuarit dhe mendimit të pavarur.

PSE LEJA PËR TË PYETUR KA RËNDËSI

Leja për të Pyetur ka rëndësi sepse njerëzit nuk mund të mësojnë nga një botë që nuk ndihen të lejuar ta vënë në pikëpyetje.

Strukturat e padukshme të lejes mund të bëhen kufij psikologjikë që njerëzit ndalojnë së i vëni re.

Njerëzit mund të jenë fizikisht të lirë ndërkohë që mendërisht veprojnë brenda kufijve që kanë trashëguar.

Njerëzit mund ta kalojnë jetën duke pritur që dikush tjetër të zgjidhë probleme në të cilat vetë po kontribuojnë.

Ata mund të presin udhëheqësit.

Ata mund të presin sistemet.

Ata mund të presin ekspertët.

Ata mund të presin autoritetin.

Ata mund të presin që dikush tjetër të veprojë.

Njerëzit nuk mund të bëhen mendimtarë të pavarur ndërkohë që presin leje për të menduar në mënyrë të pavarur.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërkohë që njerëzit presin leje për t'u bërë nxënës të mjedisit botëror.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin atë që

pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet çfarë po e shpërblen dhe mbron sjelljen.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja përputhet në mënyrë të përsëritur me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet:

Kush ose çfarë i bëri njerëzit të besojnë se të pyeturit kërkonte leje?

Çfarë ndodh kur njerëzit pyesin?

Çfarë ndodh kur njerëzit nuk pyesin?

Cila sjellje mbrohet kur të pyeturit dekurajohet?

Cili mjedis botëror rikrijohet kur njerëzit presin leje për të pyetur?

Kështu njerëzit fillojnë të shohin kufijtë e padukshëm rreth të menduarit të tyre.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin të menduarit e deleguar.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin heshtjen e bazuar në frikë.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin konformitetin.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin miratimin shoqëror si mekanizëm.

Kështu njerëzit kalojnë nga pranimi te të pyeturit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të pyeturit te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te kuptimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga kuptimi te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

VETËCENSURA DHE LEJA E BRENDSHME

Pjesa e parë e këtij seksioni shpjegoi se njerëzit mund të fillojnë të ndiejnë se të pyeturit kërkon leje.

Kjo pjesë tani kalon te një nga mekanizmat më të mëdhenj të padukshëm që veprojnë brenda mjedisit botëror.

Njerëzit shpesh e ndalojnë veten nga të pyeturit përpara se ta bëjë dikush tjetër.

Ata e censurojnë veten.

Ata e heshtin veten.

Ata i hedhin poshtë vëzhgimet e veta.

Ata i shpërfillin kontradiktat.

Ata i shmangin pyetjet e vështira.

Ata e shtypin kureshtjen.

Ata e ndalojnë veten të flasë.

Njerëzit mund të mendojnë:

Nuk duhet ta vë këtë në pikëpyetje.

Nuk duhet ta them atë.

Nuk duhet të pyes.

Duhet ta lë këtë rehat.

Nuk duhet ta sfidoj atë.

Nuk duhet të qëndroj veç.

Njerëzit gradualisht mund të bëhen vetë pengesa e tyre ndaj të mësuarit.

Njerëzit duhet të pyesin:

Pse po e ndaloj veten?

Nga çfarë kam frikë?

Kush më mësoi të kem frikë nga të pyeturit?

Cilat pasoja po imagjinoj?

A po mbroj të vërtetën?

Apo po mbroj rehatinë, miratimin, përkatësinë ose varësinë?

Leja për të Pyetur u mëson njerëzve të njohin pengesat e brendshme që e ndalojnë të mësuarit përpara se ai të fillojë fare.

Leja për të Pyetur u mëson gjithashtu njerëzve ta vënë vetë lejen në pikëpyetje.

STRUKTURAT E PADUKSHME TË LEJES

Strukturat e lejes mund të bëhen përfundimisht të padukshme.

Njerëzit mund të mos e kuptojnë më se po veprojnë brenda tyre.

Njerëzit mund të besojnë se janë mendimtarë të lirë ndërkohë që

ende funksionojnë brenda kufijve të trashëguar.

Njerëzit mund të besojnë se po pyesin ndërkohë që ende qëndrojnë brenda zonave të miratuara të të pyeturit.

Njerëzit mund të besojnë se janë të pavarur ndërkohë që ende kërkojnë miratim nga të tjerët.

Njerëzit mund të bëhen fizikisht të lirë ndërkohë që janë të kufizuar psikologjikisht.

Jo sepse dikush po i ndalon fizikisht, por sepse strukturat e padukshme të lejes janë normalizuar.

Njerëzit mund të mësohen aq shumë të kërkojnë leje sa të mos e kuptojnë më se po e bëjnë këtë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë më lejohet të vë në pikëpyetje?

Kush i vendosi ata kufij?

Çfarë nuk kam vënë kurrë në pikëpyetje?

Çfarë më është mësuar të mos e vë në pikëpyetje?

Çfarë ndihet e parehatshme për ta vënë në pikëpyetje?

Çfarë kam frikë se do të ndodhë nëse e vë në pikëpyetje?

Strukturat e padukshme të lejes mund të bëhen kufij psikologjikë që njerëzit ndalojnë së i vëni re.

SJELLJA NË GRUP DHE LEJA KOLEKTIVE

Qeniet njerëzore janë nxënës shoqërorë.

Njerëzit shpesh mësojnë nga sjellja e të tjerëve.

Njerëzit vëzhgojnë grupet.

Njerëzit kopjojnë grupet.

Njerëzit përsërisin grupet.

Njerëzit ndjekin grupet.

Njerëzit mbrojnë grupet.

Njerëzit kërkojnë pranim nga grupet.

Prandaj grupet mund të krijojnë struktura kolektive lejeje.

Njerëzit mund të ndihen të sigurt të pyesin kur të tjerët pyesin.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje kur të tjerët qëndrojnë në heshtje.

Njerëzit mund të ndjekin kur të tjerët ndjekin.

Njerëzit mund të përsërisin kur të tjerët përsërisin.

Njerëzit mund ta shmangin të pyeturit thjesht sepse askush tjetër nuk po pyet.

Sjellja kolektive mund të bëhet më e fortë se kuptimi individual.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje po shpërblen ky grup?

Çfarë sjelljeje po dekurajon ky grup?

Çfarë sjelljeje po normalizon ky grup?

Çfarë sjelljeje po mbron ky grup?

A po mendoj në mënyrë të pavarur?

Apo po kopjoj sjelljen e grupit?

Grupet nuk krijojnë automatikisht kuptim.

Grupet mund të rikrijojnë edhe përsëritjen.

HESHTJA, BINDJA DHE PJESËMARRJA

Heshtja është një nga mekanizmat më të fortë të lejes që veprojnë brenda mjedisit botëror.

Njerëzit shpesh mendojnë se heshtja nuk do të thotë asgjë.

Por heshtja mund të bëhet pjesëmarrje.

Heshtja mund të bëhet mbrojtje.

Heshtja mund të bëhet kontribut.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse kanë frikë nga pasojat.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse varen nga sistemet.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse kanë frikë të qëndrojnë veç.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse e kanë trashëguar heshtjen si sjellje normale.

Njerëzit mund të qëndrojnë në heshtje sepse kanë mësuar se bindja shpërblehet.

Njerëzit duhet të pyesin:

Kush përfiton nga heshtja?

Cila sjellje po mbrohet?

Cila kontradiktë po lejohet të vazhdojë?

Cili mjedis botëror po rikrijohet?

Njerëzit duhet të kuptojnë se bindja nuk është automatikisht kuptim.

Bindja nuk është automatikisht e vërtetë.

Pjesëmarrja nuk është gjithmonë aktive.

Njerëzit mund të kontribuojnë thjesht duke vazhduar sjellje që nuk i kanë shqyrtuar kurrë.

Strukturat e lejes mund të bëhen një nga mekanizmat më të mëdhenj që lejojnë problemet e përsëritura botërore të vazhdojnë.

SIPËRFAQËSIA, IMAZHI DHE PRANIMI SHOQËROR

Njerëzit shpesh mësojnë të menaxhojnë imazhin përpara se të mësojnë të zhvillojnë kuptim.

Njerëzit mund të bëhen të aftë të duken të suksesshëm.

Njerëzit mund të bëhen të aftë të duken të lumtur.

Njerëzit mund të bëhen të aftë të duken të ditur.

Njerëzit mund të bëhen të aftë të duken të rëndësishëm.

Njerëzit mund të bëhen të aftë të duken të pranuar.

Mjediset shoqërore mund ta shpërblejnë paraqitjen.

Njerëzit mund të kopjojnë fjalët e të tjerëve.

Njerëzit mund të kopjojnë sjelljen e të tjerëve.

Njerëzit mund të kopjojnë pamjen e të tjerëve.

Njerëzit mund të kopjojnë atë që besojnë se është popullore.

Njerëzit mund të fshehin si ndihen vërtet.

Njerëzit mund të paraqesin jetë që nuk pasqyrojnë realitetin.

Njerëzit mund të mbrojnë imazhin në vend të së vërtetës.

Njerëzit mund të kalojnë vite duke u shtirur të lumtur ndërkohë që fshehin si ndihen në të vërtetë.

Njerëzit mund të mbeten të bllokuar duke mirëmbajtur një imazh në të cilin nuk e njohin më veten.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po përpiqem të mbroj?

A po tregoj realitetin?

Apo po tregoj një imazh?

A po mendoj në mënyrë të pavarur?

Apo po kopjoj atë që duket e suksesshme?

A po mësoj nga mjedisi botëror?

Apo po mësoj si të përshtatem me të?

Sipërfaqësia mund të bëhet një mekanizëm tjetër që i ndalon njerëzit të pyesin.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin një imazh që kanë kaluar

vite duke ndërtuar.

LEJA PËR TË QENË NDRYSHE

Një nga pengesat më të mëdha të padukshme ndaj të pyeturit është frika për të qenë ndryshe.

Njerëzit mund të kenë frikë të qëndrojnë veç.

Njerëzit mund të kenë frikë nga mospajtimi.

Njerëzit mund të kenë frikë të duken gabim.

Njerëzit mund të kenë frikë se do të gjykohen.

Njerëzit mund të kenë frikë të jenë vetëm.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin pranimin.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin përkatësinë.

Njerëzit mund të kenë frikë të mbeten jashtë.

Kjo mund të krijojë presion të jashtëzakonshëm për t'u konformuar.

Njerëzit mund të mësojnë përfundimisht se përshtatja është më e sigurt se kuptimi.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po përpiqem të kuptoj?

Apo po përpiqem të përshtatem?

A po mbroj të vërtetën?

Apo po mbroj përkatësinë?

A po ndjek kuptimin?

Apo po ndjek pranimin?

Përparimi njerëzor shpesh fillon kur njerëzit ndalojnë së pasuri frikë të jenë ndryshe.

PRITJA QË TË TJERËT TË ZGJIDHIN PROBLEMET

Njerëzit shpesh presin që dikush tjetër të zgjidhë probleme në të cilat vetë po kontribuojnë.

Ata mund të presin udhëheqësit.

Ata mund të presin sistemet.

Ata mund të presin ekspertët.

Ata mund të presin autoritetin.

Ata mund të presin që dikush tjetër të veprojë.

Por mjedisi botëror rikrijohet kolektivisht nga miliona kontribute individuale.

Një person jep mësim.

Një person përsërit.

Një person zbaton me detyrim.

Një person miraton.

Një person mbron.

Një person qëndron në heshtje.

Një person ndjek.

Veçmas, këto sjellje mund të duken të vogla.

Së bashku, ato mund të rikrijojnë një mjedis të tërë botëror.

Njerëzit duhet të pyesin:

Në çfarë po kontribuoj?

Çfarë po ndihmoj të rikrijohet?

Cilën sjellje po përsëris?

Cilën sjellje po mbroj?

Cilën sjellje po normalizoj?

Njerëzimi nuk mund t'i zgjidhë problemet e përsëritura ndërkohë që pret që dikush tjetër t'i zgjidhë ato.

VETËDIJA NJERËZORE DHE LEJA PËR TË PYETUR

Vetëdija njerëzore përparon kur njerëzit ndalojnë së prituri leje për të mësuar.

Njerëzit shpesh presin të mësohen ndërkohë që tashmë qëndrojnë brenda mjedisit më të madh të të mësuarit që ekziston.

Vetë mjedisi botëror është mësimi.

Vetë mjedisi botëror është prova.

Vetë mjedisi botëror është mundësia për të mësuar.

Vetë mjedisi botëror është mësuesi.

Njerëzve nuk u duhet leje për të mësuar nga ajo që tashmë është e dukshme.

Atyre u duhen mjetet për ta kuptuar atë.

Njerëzimi shpesh pret leje për të mësuar nga një botë që tashmë është e dukshme.

Kjo është arsyeja pse Leja për të Pyetur ka rëndësi.

Ajo heq pengesat e padukshme që ndalojnë të mësuarit.

LEJA PËR TË PYETUR DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Leja për të Pyetur është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit presin leje për të pyetur.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa të menduarit e deleguar zëvendëson mendimin e pavarur.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa përkatësia bëhet më e fortë se e vërteta.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa frika bëhet më e fortë se kuptimi.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa pranimi shoqëror kontrollon sjelljen.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa sipërfaqësia bëhet

normale.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa fëmijët humbasin aftësinë për të pyetur dhe rriten në të rritur që vazhdojnë të kërkojnë leje përpara se të mësojnë.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit e ndalojnë veten nga të mësuarit përpara se të mësuarit të fillojë.

Njerëzit nuk mund të bëhen mendimtarë të pavarur ndërkohë që presin leje për të menduar në mënyrë të pavarur.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërkohë që njerëzit presin leje për t'u bërë nxënës të mjedisit botëror.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet çfarë po e shpërblen dhe mbron sjelljen.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja e përsëritur përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet:

Kush ose çfarë po e kontrollon lejen?

Çfarë i ndalon njerëzit të pyesin?

Cila sjellje mbrohet kur të pyeturit dekurajohet?

Cili mjedis botëror rikrijohet kur njerëzit presin leje?

Çfarë ndodh kur njerëzit ndalojnë së prituri leje për të mësuar?

Kështu njerëzit fillojnë të njohin pengesat e padukshme rreth të menduarit të tyre.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin vetëcensurën.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin sjelljen në grup.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin heshtjen e bazuar në frikë.

Kështu njerëzit fillojnë të njohin sipërfaqësinë.

Kështu njerëzit kalojnë nga pranimi te të pyeturit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të pyeturit te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te kuptimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga kuptimi te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

SEKSIONI 6 - NDIKIMI EMOCIONAL

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË NDIKIMI EMOCIONAL

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë ta shohin mjedisin botëror në vend që thjesht të bëhen produkte të tij.

Seksioni 2 dëshmoi se njerëzit duhet të shqyrtojnë nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Seksioni 3 dëshmoi se njerëzit duhet të kuptojnë se çfarë nxitjesh po shpërblejnë, mbrojnë dhe përsërisin sjelljen.

Seksioni 4 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë nga ajo që sjellja e përsëritur tashmë po i tregon njerëzimit.

Seksioni 5 dëshmoi se njerëzit duhet të kuptojnë pse mund ta ndalojnë veten nga të pyeturit para se të mësuarit të fillojë fare.

Seksioni 6 tani kalon te Ndikimi Emocional.

Ndikimi Emocional ekziston sepse njerëzit nuk mund ta kuptojnë siç duhet sjelljen, bindjen, besimin, heshtjen, reagimin, përsëritjen ose të mësuarit njerëzor derisa të kuptojnë se si emocioni mund ta formësojë mendjen përpara se të zhvillohet kuptimi.

Njerëzit janë qenie emocionale përpara se të bëhen plotësisht mendimtarë të pavarur.

Njerëzit mund të reagojnë përpara se të kuptojnë.

Njerëzit mund të kenë frikë përpara se të shqyrtojnë.

Njerëzit mund të mbrojnë përpara se të pyesin.

Njerëzit mund të besojnë përpara se të testojnë provat.

Njerëzit mund të zgjedhin anë përpara se të mësojnë.

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht përpara se të kuptojnë çfarë e formësoi lidhjen.

Kjo krijon një nga pengesat më të mëdha ndaj përparimit njerëzor.

Emocioni mund të ndikojë në atë që njerëzit pranojnë.

Emocioni mund të ndikojë në atë që njerëzit refuzojnë.

Emocioni mund të ndikojë kujt i besojnë njerëzit.

Emocioni mund të ndikojë çfarë u shkakton frikë njerëzve.

Emocioni mund të ndikojë në atë që njerëzit mbrojnë.

Emocioni mund të ndikojë në atë që njerëzit shmangin.

Emocioni mund të ndikojë në atë për të cilën njerëzit qëndrojnë në heshtje.

Emocioni mund të ndikojë në atë që njerëzit përsërisin.

Emocioni mund të ndikojë në atë që njerëzit refuzojnë ta vënë në pikëpyetje.

Ndikimi Emocional u mëson njerëzve të pyesin:

Cili emocion po aktivizohet?

Cili reagim po krijohet?

Cila frikë po shkaktohet?

Cili zemërim po përdoret?

Cila lidhje emocionale po mbrohet?

Cila bindje po mbrohet?

Çfarë sjelljeje po prodhon ky emocion?

Cilin mjedis botëror ndihmon ky reagim emocional të rikrijojë?

Ndikimi Emocional nuk ka të bëjë me heqjen e emocionit nga njerëzimi.

Ka të bëjë me të mësuarit se si emocioni formëson njerëzimin përpara se të zhvillohet kuptimi.

EMOCIONI NUK ËSHTË ARMIKU

Emocioni nuk është armiku.

Emocioni është pjesë e të qenit njeri.

Emocioni mund të tregojë se diçka ka rëndësi.

Emocioni mund t'i paralajmërojë njerëzit për rrezik.

Emocioni mund të zbulojë lëndim.

Emocioni mund të zbulojë kujdes.

Emocioni mund të zbulojë frikë.

Emocioni mund të zbulojë lidhje emocionale.

Emocioni mund të zbulojë atë që njerëzit vlerësojnë.

Por emocioni nuk është automatikisht e vërteta.

Frika nuk është automatikisht e vërteta.

Zemërimi nuk është automatikisht e vërteta.

Indinjata nuk është automatikisht e vërteta.

Entuziazmi nuk është automatikisht e vërteta.

Trishtimi nuk është automatikisht e vërteta.

Lumturia nuk është automatikisht e vërteta.

Urgjenca nuk është automatikisht e vërteta.

Vetëbesimi nuk është automatikisht e vërteta.

Njerëzit mund ta ndiejnë diçka shumë fort dhe prapë ta keqkuptojnë atë që po tregohet.

Njerëzit mund të ndihen të sigurt dhe prapë të gabojnë.

Njerëzit mund të ndihen të frikësuar dhe prapë të mos kuptojnë çfarë e krijoi frikën.

Njerëzit mund të ndihen të zemëruar dhe prapë të mos kuptojnë mekanizmin nën zemërimin.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po ndiej?

Pse po e ndiej këtë?

Çfarë e krijoi këtë emocion?

Cilat prova e mbështesin atë që po ndiej?

Drejt cilës sjellje po më shtyn ky emocion?

A po më ndihmon ky emocion të kuptoj?

Apo po më ndalon ky emocion të mësoj?

Emocioni duhet vënë në pikëpyetje, jo t'i bindemi verbërisht.

PARAQITJA EMOCIONALE NUK ËSHTË PROVË

Paraqitja emocionale nuk është provë.

Fakti që një person tingëllon i sjellshëm nuk është provë.

Fakti që një person tingëllon pasionant nuk është provë.

Fakti që një person tingëllon i zemëruar nuk është provë.

Fakti që një person tingëllon i sinqertë nuk është provë.

Fakti që një person tingëllon i sigurt nuk është provë.

Fakti që një person tingëllon i qetë nuk është provë.

Fakti që një person tingëllon i kujdesshëm nuk është provë.

Fakti që një person ka një titull nuk është provë.

Fakti që një person quhet ekspert nuk është provë.

Njerëzit mund të ndikohen nga paraqitja emocionale përpara se të shqyrtojnë nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Një person mund të flasë butë dhe prapë të çorientojë.

Një person mund të tingëllojë i sjellshëm dhe prapë të mashtrojë.

Një person mund të tingëllojë pasionant dhe prapë të gabojë.

Një person mund të tingëllojë i zemëruar dhe prapë të jetë duke manipuluar.

Një person mund të tingëllojë i sinqertë dhe prapë të jetë duke aktruar.

Një person mund të tingëllojë i sigurt dhe prapë t'i mungojnë provat.

Një person mund të përdorë një titull për të krijuar besim përpara

se e vërteta të jetë shqyrtuar.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po u besoj provave?

Apo po i besoj paraqitjes?

A po dëgjoj të vërtetën?

Apo po reagoj ndaj emocionit?

A po më tregohen prova?

Apo po ndikohem emocionalisht që të pranoj?

Kjo lidhet drejtpërdrejt me Standardin e Provave.

Standardi i Provave pyet nëse provat e mbështesin atë që pretendohet.

Ndikimi Emocional pyet nëse emocioni po përdoret për t'i bërë njerëzit të pranojnë përpara se të shqyrtohen provat.

PERFORMANCA EMOCIONALE DHE IMAZHI I RREMË I KARAKTERIT

Performanca emocionale mund të krijojë me kalimin e kohës një imazh të rremë të karakterit.

Një person mund të performojë vazhdimisht mirësi.

Një person mund të performojë vazhdimisht sinqeritet.

Një person mund të performojë vazhdimisht vetëbesim.

Një person mund të performojë vazhdimisht qetësi.

Një person mund të performojë vazhdimisht shqetësim.

Një person mund të performojë vazhdimisht autoritet.

Një person mund të performojë vazhdimisht ekspertizë.

Me kalimin e kohës, performanca emocionale e përsëritur mund të krijojë një imazh publik që njerëzit e ngatërrojnë me karakterin.

Kjo lidhet drejtpërdrejt me Karakterin dhe Konsistencën.

Karakteri nuk është ajo që një person performon emocionalisht.

Karakteri është ajo që sjellja tregon në mënyrë të përsëritur me kalimin e kohës.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cila sjellje e mbështet këtë paraqitje emocionale?

Cila konsistencë e mbështet këtë imazh?

Cilat prova e mbështesin këtë besim?

Cila nxitje mund ta formësojë këtë performancë?

Çfarë ndodh kur ky imazh emocional vihet në pikëpyetje?

Performanca emocionale duhet vënë në pikëpyetje sepse një imazh i rremë i karakterit mund t'i bëjë njerëzit të besojnë përpara

se të shqyrtojnë.

REAGIMI PËRPARA KUPTIMIT

Një nga kufizimet më të mëdha në të mësuarit njerëzor është se njerëzit shpesh reagojnë përpara se të kuptojnë.

Reagimi mund të ndodhë shpejt.

Kuptimi kërkon punë.

Reagimi mund të ndihet i menjëhershëm.

Kuptimi kërkon të pyeturit.

Reagimi mund të ndihet i sigurt.

Kuptimi kërkon shqyrtim.

Reagimi mund t'i bëjë njerëzit të besojnë se tashmë dinë.

Kuptimi kërkon që njerëzit të ngadalësojnë dhe të mësojnë.

Njerëzit mund të shohin diçka dhe menjëherë të zemërohen.

Ata mund të dëgjojnë diçka dhe menjëherë të frikësohen.

Ata mund të lexojnë diçka dhe menjëherë të zgjedhin një anë.

Ata mund të shikojnë diçka dhe menjëherë të mbrojnë një pozicion.

Ata mund të përjetojnë diçka dhe menjëherë të pranojnë një përfundim.

Por reagimi nuk është kuptim.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po reagoj?

Apo po mësoj?

A po mbroj?

Apo po shqyrtoj?

A po zgjedh një anë?

Apo po përpiqem të kuptoj?

A po lëvizem emocionalisht?

Apo po shoh qartë?

Destinacioni nuk është reagimi.

Destinacioni është kuptimi.

FRIKA SI MEKANIZËM EMOCIONAL

Frika është një nga mekanizmat emocionalë më të fortë që veprojnë brenda mjedisit botëror.

Frika mund ta ndalojë të pyeturit.

Frika mund ta ndalojë të folurit.

Frika mund ta ndalojë ekspozimin.

Frika mund ta ndalojë të mësuarit.

Frika mund ta ndalojë të vërtetën.

Frika mund ta ndalojë mendimin e pavarur.

Frika mund të krijojë pajtueshmëri.

Frika mund të krijojë heshtje.

Frika mund të krijojë bindje.

Frika mund të krijojë përsëritje.

Njerëzit mund të kenë frikë nga autoriteti.

Njerëzit mund të kenë frikë nga sistemet.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin para.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin punën.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin përkatësinë.

Njerëzit mund të kenë frikë të humbasin miratimin.

Njerëzit mund të kenë frikë se gabojnë.

Njerëzit mund të kenë frikë të jenë vetëm.

Njerëzit mund të kenë frikë të qëndrojnë veç.

Frika mund të bëhet më e fortë se të pyeturit.

Frika mund të bëhet më e fortë se provat.

Frika mund të bëhet më e fortë se konsistenca.

Frika mund të bëhet më e fortë se e vërteta.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cila frikë po vepron?

Kush përfiton nga kjo frikë?

Çfarë sjelljeje po krijon kjo frikë?

Çfarë po më ndalon kjo frikë të vë në pikëpyetje?

Çfarë po më ndalon kjo frikë të mësoj?

Cilin mjedis botëror po ndihmon kjo frikë të rikrijojë?

Frika nuk duhet ta kontrollojë automatikisht sjelljen.

Frika duhet vënë në pikëpyetje.

ZEMËRIMI, INDINJATA DHE KAPJA EMOCIONALE

Zemërimi mund të zbulojë se diçka ka rëndësi.

Por zemërimi mund ta ndalojë edhe të mësuarit.

Indinjata mund t'i bëjë njerëzit të ndihen të fuqishëm ndërkohë që pengon kuptimin.

Njerëzit mund të kapen emocionalisht nga zemërimi.

Ata mund të sulmojnë përpara se të shqyrtojnë.

Ata mund të fajësojnë përpara se të kuptojnë.

Ata mund të përsërisin përpara se të pyesin.

Ata mund të mbrojnë përpara se të mësojnë.

Ata mund të mbeten të bllokuar brenda reagimit emocional.

Zemërimi mund të përdoret gjithashtu nga narrativat, sistemet, grupet, media dhe mjediset shoqërore për t'i mbajtur njerëzit duke reaguar në vend që të kuptojnë.

Njerëzit mund ta ngatërrojnë gjithashtu zemërimin me të vërtetën.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse personi tingëllon i zemëruar.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse personi duket pasionant.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse personi flet me forcë emocionale.

Por zemërimi nuk është provë.

Pasioni nuk është provë.

Forca emocionale nuk është provë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po tregon ky zemërim?

Çfarë po fsheh ky zemërim?

Çfarë po më shtyn ky zemërim të bëj?

Kush përfiton nga ky zemërim?

Çfarë sjelljeje po krijon kjo indinjatë?

A po më ndihmon ky zemërim të mësoj?

Apo po më bllokon brenda reagimit?

Zemërimi nuk duhet të bëhet fundi i të mësuarit.

Zemërimi duhet të bëhet diçka prej së cilës njerëzit mësojnë.

BESIMI I PRODHUAR DHE MASHTRIMI EMOCIONAL

Besimi mund të prodhohet emocionalisht.

Njerëzit mund të ndikohen që të besojnë përpara se provat të jenë shqyrtuar.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse ai duket i sjellshëm.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse ai duket i qetë.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse ai duket i sinqertë.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse ai duket i sigurt.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse ai duket i kujdesshëm.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse ai duket profesional.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse ai përdor një titull.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse paraqitet si ekspert.

Ata mund t'i besojnë një personi sepse tregon një histori emocionale.

Por pamja nuk është provë.

Mirësia nuk është provë.

Qetësia nuk është provë.

Sinqeriteti nuk është provë.

Vetëbesimi nuk është provë.

Pamja profesionale nuk është provë.

Statusi i ekspertit nuk është provë.

Një histori emocionale nuk është provë më vete.

Njerëzit mund të mashtrohen nga performanca emocionale.

Një person mund të performojë mirësi.

Një person mund të performojë sinqeritet.

Një person mund të performojë vetëbesim.

Një person mund të performojë shqetësim.

Një person mund të performojë autoritet.

Një person mund të performojë ekspertizë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cilat prova e mbështesin këtë besim?

Cila sjellje e mbështet këtë besim?

Cila konsistencë e mbështet këtë besim?

Cila nxitje mund ta formësojë këtë paraqitje?

A po ndihmohem të kuptoj?

Apo po lëvizem emocionalisht që të besoj?

Besimi i prodhuar duhet vënë në pikëpyetje sepse mashtrimi

emocional mund t'i bëjë njerëzit të besojnë përpara se të shqyrtohen provat.

LIDHJA EMOCIONALE ME BINDJEN

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me bindjet.

Ata mund të lidhen me narrativat.

Ata mund të lidhen me grupet.

Ata mund të lidhen me identitetet.

Ata mund të lidhen me sistemet.

Ata mund të lidhen me autoritetin.

Ata mund të lidhen me gënjeshtrat.

Ata mund të lidhen me atë që trashëguan.

Pasi formohet lidhja emocionale, të pyeturit mund të ndihet si sulm.

Vënia në pikëpyetje e bindjes mund të ndihet si vënia në pikëpyetje e personit.

Vënia në pikëpyetje e grupit mund të ndihet si tradhti.

Vënia në pikëpyetje e sistemit mund të ndihet si rrezik.

Vënia në pikëpyetje e narrativës mund të ndihet si humbje.

Kjo mund t'i ndalojë njerëzit të mësojnë.

Njerëzit mund të mbrojnë bindje që nuk i kanë shqyrtuar kurrë sepse ato bindje janë bërë pjesë e asaj që mendojnë se janë.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po mbroj të vërtetën?

Apo po mbroj lidhjen emocionale?

A po mbroj provat?

Apo po mbroj identitetin?

A po e shqyrtoj këtë?

Apo po e mbroj emocionalisht?

Çfarë do të ndodhte nëse kjo bindje do të ishte e gabuar?

Çfarë do të humbisja nëse do ta vija në pikëpyetje?

Lidhja emocionale mund të bëhet një nga pengesat më të mëdha ndaj mendimit të pavarur.

MJEDISET SHOQËRORE DHE NDIKIMI EMOCIONAL

Mjediset moderne mund të aktivizojnë vazhdimisht emocionin.

Njerëzve u tregohet frikë.

Njerëzve u tregohet indinjatë.

Njerëzve u tregohet konflikt.

Njerëzve u tregohet krahasim.

Njerëzve u tregohet popullaritet.

Njerëzve u tregohet status.

Njerëzve u tregohet zili.

Njerëzve u tregohet xhelozi.

Njerëzve u tregohet urgjencë.

Njerëzve u tregohet sipërfaqësi.

Këto mjedise emocionale mund ta formësojnë sjelljen.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit të reagojnë.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit të krahasojnë.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit të kopjojnë.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit të mbrojnë.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit të ndihen të pamjaftueshëm.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit të kërkojnë miratim.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit të kenë frikë nga përjashtimi.

Ato mund t'i bëjnë njerëzit ta ngatërrojnë dukshmërinë me rëndësinë.

Ato gjithashtu mund t'i bëjnë njerëzit ta ngatërrojnë performancën emocionale me të vërtetën.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cilin emocion po krijon ky mjedis?

Çfarë sjelljeje po shpërblen ky mjedis?

Cili krahasim po nxitet?

Cili reagim po prodhohet?

Cilës paraqitje emocionale po i besohet?

Cili kuptim po pengohet?

Mjediset shoqërore mund të bëhen klasa emocionale.

Por nëse njerëzve nuk u mësohet si ta vënë në pikëpyetje ndikimin emocional, ato klasa mund t'u mësojnë njerëzve të reagojnë në vend që të kuptojnë.

ARSIMI, FËMIJËT DHE NDIKIMI EMOCIONAL

Arsimi duhet gjithashtu t'u mësojë fëmijëve ta vënë në pikëpyetje ndikimin emocional.

Fëmijëve nuk u duhet vetëm informacion.

Fëmijët duhet të kuptojnë se si mund të formësohen mendjet e tyre.

Ata duhet të kuptojnë se si emocioni mund të ndikojë te besimi, frika, bindja, reagimi, heshtja, përkatësia dhe sjellja.

Fëmijëve mund t'u shkaktohet frikë.

Tek fëmijët mund të shkaktohet zemërim.

Fëmijëve mund t'u shkaktohet turp.

Fëmijët mund të vihen në siklet.

Fëmijëve mund t'u krijohet ndjenja e përjashtimit.

Fëmijëve mund t'u krijohet ndjenja se e kanë gabim kur pyesin.

Fëmijët mund të mësojnë të heshtin sepse emocioni u ka mësuar se të pyeturit krijon parehati.

Fëmijët mund të mësojnë gjithashtu t'i besojnë paraqitjes emocionale.

Ata mund t'i besojnë dikujt sepse ai tingëllon i sjellshëm.

Ata mund t'i besojnë dikujt sepse ai tingëllon i sigurt.

Ata mund t'i besojnë dikujt sepse ai tingëllon i pasionuar.

Ata mund t'i besojnë dikujt sepse ai mban një titull.

Ata mund t'i besojnë dikujt sepse paraqitet si ekspert.

Kjo nuk ka të bëjë me heqjen e emocionit nga fëmijët.

Ka të bëjë me ndihmën që fëmijët ta kuptojnë emocionin.

Fëmijët duhet të mësojnë se fakti që një person duket i sjellshëm,

i zemëruar, i sigurt, i sinqertë, ekspert ose autoritar nuk e heq nevojën për të vënë në pikëpyetje provat, sjelljen, konsistencën dhe nxitjen.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po u mësohet fëmijëve se si emocioni formëson sjelljen?

A po u mësohet fëmijëve se si frika mund ta ndalë të pyeturit?

A po u mësohet fëmijëve se si zemërimi mund ta ndalë të mësuarit?

A po u mësohet fëmijëve se si përkatësia mund ta formësojë besimin?

A po u mësohet fëmijëve se si turpi mund të krijojë heshtje?

A po u mësohet fëmijëve se si paraqitja emocionale mund të krijojë besim përpara se të shqyrtohen provat?

A po u mësohet fëmijëve se si ta vënë në pikëpyetje ndikimin emocional në mënyrë të sigurt?

Nëse fëmijëve nuk u mësohet si ta vënë në pikëpyetje ndikimin emocional, ata mund të bëhen produkte të mjediseve emocionale që nuk i kuptojnë.

PSE KA RËNDËSI NDIKIMI EMOCIONAL

Ndikimi Emocional ka rëndësi sepse njerëzimi nuk mund të mësojë siç duhet nga mjedisi botëror ndërsa emocioni vazhdimisht mbizotëron mbi të kuptuarit.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi

atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se çfarë po e shpërblen dhe mbron sjelljen.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja e përsëritur përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se kush ose çfarë po e kontrollon lejen.

Ndikimi Emocional pyet:

Çfarë emocioni po e formëson këtë?

Çfarë reagimi po krijohet?

Çfarë frike po përdoret?

Çfarë zemërimi po përdoret?

Çfarë besimi po prodhohet?

Çfarë lidhjeje emocionale po mbrohet?

Çfarë sjelljeje po prodhon ky emocion?

Çfarë të kuptuari po pengon ky emocion?

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin ndikimin emocional.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin reagimin.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin lidhjen emocionale.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin besimin e prodhuar.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin mashtrimin emocional.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin sjelljen e bazuar në frikë.

Kështu njerëzit kalojnë nga reagimi te të pyeturit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të pyeturit te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te të kuptuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të kuptuarit te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjediseve emocionale në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

NDIKIMI EMOCIONAL ME KALIMIN E KOHËS

Pjesa e parë e këtij seksioni shpjegoi se emocioni nuk është armiku, por emocioni nuk është automatikisht e vërteta.

Ajo shpjegoi gjithashtu se paraqitja emocionale nuk është provë, se besimi mund të prodhohet emocionalisht përpara se të shqyrtohen provat dhe se shfaqja emocionale e përsëritur mund të krijojë me kalimin e kohës një imazh të rremë të karakterit.

Kjo pjesë tani kalon te mënyra se si vepron Ndikimi Emocional me kalimin e kohës.

Ndikimi emocional nuk ndodh vetëm në një moment.

Ai mund të përsëritet.

Ai mund të normalizohet.

Ai mund të trashëgohet.

Ai mund të bëhet pjesë e mjedisit botëror.

Njerëzit mund të reagojnë vazhdimisht përpara se të kuptojnë.

Ata mund të kenë vazhdimisht frikë përpara se të shqyrtojnë.

Ata mund të mbrojnë vazhdimisht përpara se të pyesin.

Ata mund t'i mbrojnë vazhdimisht besimet përpara se të testojnë provat.

Ata mund ta ndjekin vazhdimisht emocionin përpara se të mësojnë.

Ata mund t'i besojnë vazhdimisht paraqitjes përpara se të shqyrtojnë provat.

Me kalimin e kohës, reagimet emocionale mund të bëhen modele.

Modelet emocionale mund të bëhen sjellje.

Sjellja mund të ndihmojë në rikrijimin e mjedisit botëror.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë reagimi emocional është përsëritur me kalimin e kohës?

Çfarë frike është përsëritur?

Çfarë zemërimi është përsëritur?

Çfarë lidhjeje emocionale është mbrojtur?

Cilës paraqitje emocionale i është besuar vazhdimisht?

Cila shfaqje emocionale ka krijuar vazhdimisht besim?

Cili model emocional vazhdon të shfaqet?

Çfarë sjelljeje ka prodhuar vazhdimisht ky emocion?

Cilin mjedis botëror ka ndihmuar të rikrijojë ky model

emocional?

Ndikimi Emocional me kalimin e kohës i ndihmon njerëzit të shohin se reagimet nuk janë gjithmonë të izoluara.

Ato mund të bëhen sjellje njerëzore të përsëritura.

KUSHTËZIMI EMOCIONAL

Njerëzit mund të kushtëzohen emocionalisht nga mjedisi botëror.

Ata mund të kushtëzohen të kenë frikë nga pyetje të caktuara.

Ata mund të kushtëzohen të ndiejnë turp për të pyeturit.

Ata mund të kushtëzohen të ndiejnë faj për faktin se qëndrojnë veçmas.

Ata mund të kushtëzohen të ndiejnë zemërim përpara të kuptuarit.

Ata mund të kushtëzohen të ndiejnë besnikëri përpara shqyrtimit.

Ata mund të kushtëzohen të ndihen të kërcënuar kur besimet vihen në pikëpyetje.

Ata mund të kushtëzohen të ndihen të sigurt kur përshtaten.

Ata mund të kushtëzohen gjithashtu t'i besojnë paraqitjes emocionale.

Ata mund të mësojnë t'i besojnë sigurisë në vetvete.

Ata mund të mësojnë t'i besojnë pasionit.

Ata mund të mësojnë t'i besojnë butësisë.

Ata mund të mësojnë t'i besojnë mirësisë.

Ata mund të mësojnë t'u besojnë titujve.

Ata mund të mësojnë t'i besojnë paraqitjes si ekspert.

Ata mund të mësojnë t'u besojnë historive emocionale.

Ata mund të mësojnë t'u besojnë njerëzve që duken të sinqertë.

Ky kushtëzim emocional mund të fillojë herët në jetë.

Fëmijët mund të mësojnë se çfarë krijon miratim.

Fëmijët mund të mësojnë se çfarë krijon refuzim.

Fëmijët mund të mësojnë se çfarë krijon siklet.

Fëmijët mund të mësojnë se çfarë krijon ndëshkim.

Fëmijët mund të mësojnë se çfarë krijon përkatësi.

Fëmijët mund të mësojnë se cila paraqitje emocionale fiton besim.

Fëmijët më pas mund të rriten në të rritur që mbartin modele emocionale të cilat nuk i kanë vënë kurrë në pikëpyetje.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë reagimesh emocionale kam trashëguar?

Cilat reagime emocionale m'u mësuan?

Cilat reagime emocionale u shpërblyen?

Cilat reagime emocionale u ndëshkuan?

Cilave paraqitje emocionale jam mësuar t'u besoj?

Cilat tema më bëjnë emocionalisht mbrojtës?

Cilat pyetje më bëjnë të ndihem në siklet?

Cilat emocione më ndalojnë të shqyrtoj siç duhet?

Kushtëzimi emocional mund të bëhet një nga mekanizmat e fshehur që formësojnë sjelljen njerëzore.

FRIKA, AUTORITETI DHE BINDJA

Frika mund të lidhet fort me autoritetin.

Njerëzit mund të kenë frikë ta vënë autoritetin në pikëpyetje.

Njerëzit mund të kenë frikë t'i sfidojnë sistemet.

Njerëzit mund të kenë frikë të mos pajtohen me mësuesit.

Njerëzit mund të kenë frikë ta vënë qeverinë në pikëpyetje.

Njerëzit mund të kenë frikë t'i vënë mediat në pikëpyetje.

Njerëzit mund të kenë frikë t'i vënë ekspertët në pikëpyetje.

Njerëzit mund të kenë frikë t'i vënë punëdhënësit në pikëpyetje.

Njerëzit mund të kenë frikë nga pasojat.

Frika më pas mund të krijojë bindje përpara se të zhvillohet të kuptuarit.

Njerëzit mund të binden sepse kuptojnë.

Por njerëzit mund të binden gjithashtu sepse kanë frikë nga ajo që ndodh nëse nuk binden.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po bindem sepse kuptoj?

Apo po bindem sepse kam frikë?

A po pranoj sepse provat e mbështesin këtë?

Apo po pranoj sepse autoriteti krijon frikë?

A po hesht sepse jam dakord?

Apo po hesht sepse kam frikë nga pasojat?

Bindja e bazuar në frikë mund t'i mbajë në vazhdim problemet e përsëritura të botës, sepse njerëzit mund të ndalojnë së pyeturi përpara se të shqyrtohet e vërteta.

LIDHJA EMOCIONALE DHE IDENTITETI

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me atë që besojnë se janë.

Ata mund të lidhen me identitetin e tyre.

Grupin e tyre.

Rolin e tyre.

Statusin e tyre.

Besimet e tyre.

Opinionet e tyre.

Historinë e tyre.

Imazhin e tyre.

Reputacionin e tyre.

Autoritetin e tyre.

Sistemin e tyre.

Kur identiteti lidhet emocionalisht me besimin, të pyeturit mund të ndihet personal.

Një pyetje mund të ndihet si sulm.

Provat mund të ndihen si kërcënim.

Kundërshtia mund të ndihet si poshtërim.

Korrigjimi mund të ndihet si refuzim.

Të mësuarit mund të ndihet si humbje.

Njerëzit më pas mund të mbrojnë identitetin në vend që të kërkojnë të vërtetën.

Njerëzit duhet të pyesin:

Cila pjesë e imja ndihet e kërcënuar?

Cilin identitet po mbroj?

Cili besim ndihet tepër i dhimbshëm për t'u vënë në pikëpyetje?

Çfarë do të humbisja nëse do ta ndryshoja të kuptuarit tim?

A po mbroj të vërtetën?

Apo po mbroj atë që besoj se jam?

Përparimi njerëzor kërkon që njerëzit të bëhen të aftë të mësojnë pa e trajtuar çdo sfidë si shkatërrim personal.

MANIPULIMI DHE PARAQITJA EMOCIONALE

Emocioni mund të përdoret për të formësuar mënyrën se si merret

informacioni.

Informacioni mund të paraqitet me frikë.

Ai mund të paraqitet me urgjencë.

Ai mund të paraqitet me zemërim të fortë.

Ai mund të paraqitet me simpati.

Ai mund të paraqitet me turp.

Ai mund të paraqitet me faj.

Ai mund të paraqitet me krenari.

Ai mund të paraqitet me përkatësi.

Ai mund të paraqitet me kërcënim.

Ai mund të paraqitet me mirësi.

Ai mund të paraqitet me qetësi.

Ai mund të paraqitet me sinqeritet.

Ai mund të paraqitet me siguri.

Ai mund të paraqitet përmes identitetit të ekspertit.

Ai mund të paraqitet përmes statusit profesional.

Kjo paraqitje mund të ndikojë te njerëzit përpara se të shqyrtohen provat.

Njerëzit mund të pranojnë sepse kanë frikë.

Ata mund të përsërisin sepse janë të zemëruar.

Ata mund të mbrojnë sepse ndihen besnikë.

Ata mund të binden sepse ndihen fajtorë.

Ata mund të heshtin sepse ndihen të turpëruar.

Ata mund të besojnë sepse dikush tingëllon i sjellshëm.

Ata mund të besojnë sepse dikush tingëllon i sinqertë.

Ata mund të besojnë sepse dikush tingëllon i sigurt.

Ata mund të besojnë sepse dikush tingëllon i qetë.

Ata mund të besojnë sepse dikush tingëllon profesionist.

Ata mund të besojnë sepse dikush paraqitet si ekspert.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë emocioni i është bashkëngjitur këtij informacioni?

A po përdoret emocioni për ta ndihmuar të kuptuarit?

Apo po përdoret emocioni për ta ndalur të pyeturit?

A po tregohen prova?

Apo po përdoret presioni emocional në vend të provave?

A po fitohet besimi përmes provave?

Apo po prodhohet besimi përmes paraqitjes?

Kjo lidhet drejtpërdrejt me Standardin e Provave.

Frika nuk është provë.

Zemërimi i fortë nuk është provë.

Urgjenca nuk është provë.

Presioni emocional nuk është provë.

Mirësia nuk është provë.

Sinqeriteti nuk është provë.

Vetëbesimi nuk është provë.

Paraqitja si ekspert nuk është provë.

HISTORITË EMOCIONALE DHE BESIMI I KRIJUAR

Historitë mund të krijojnë besim emocional.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të ndiejnë simpati.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të ndiejnë zemërim.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të ndiejnë frikë.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të ndiejnë besnikëri.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të ndiejnë faj.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të ndiejnë përgjegjësi.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të zgjedhin anë.

Një histori mund t'i bëjë njerëzit të pranojnë përpara se të shqyrtojnë.

Historitë mund të jenë të vërteta.

Historitë mund edhe të përzgjidhen.

Historitë mund të formësohen.

Historitë mund të interpretohen.

Historitë mund të përsëriten.

Historitë mund të përdoren për të drejtuar reagimin emocional.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë emocioni po krijon kjo histori?

Çfarë provash e mbështesin historinë?

Cilat prova mungojnë?

Cila perspektivë po përzgjidhet?

Çfarë sjelljeje po prodhon kjo histori?

Kush përfiton nga fakti që njerëzit e besojnë këtë histori?

A po i ndihmon kjo histori njerëzit të kuptojnë?

Apo kjo histori po i drejton emocionalisht njerëzit?

Historitë emocionale duhet të vihen në pikëpyetje sepse ato mund t'i bëjnë njerëzit të ndiejnë përpara se të shqyrtojnë.

EMOCIONI, NARRATIVAT DHE ZGJEDHJA E ANËVE

Ndikimi Emocional lidhet gjithashtu me narrativat.

Njerëzit mund të tërhiqen emocionalisht brenda historive.

Ata mund të nxiten të zgjedhin anë.

Ata mund të nxiten të mbrojnë një grup dhe të sulmojnë një tjetër.

Ata mund të nxiten të shohin heronj dhe zuzarë përpara se të kuptojnë mekanizmat.

Ata mund të nxiten të reagojnë emocionalisht përpara se të shqyrtohen provat.

Narrativat mund të bëhen të fuqishme kur lidhen me emocionin.

Njerëzit mund ta mbrojnë narrativën sepse ajo u jep përkatësi.

Ata mund ta mbrojnë sepse ajo u jep identitet.

Ata mund ta mbrojnë sepse ajo u jep siguri.

Ata mund ta mbrojnë sepse ajo u jep një armik.

Por zgjedhja e një ane nuk është e njëjtë me të kuptuarit.

Njerëzit duhet të pyesin:

Në cilën histori po tërhiqem?

Çfarë emocioni po krijon kjo histori?

Kush përfiton nga fakti që njerëzit zgjedhin anë?

Cilat prova po shpërfillen?

Cili mekanizëm po fshihet?

Çfarë të kuptuari po pengohet?

Njerëzimi nuk mund të përparojë nëse emocioni i mban njerëzit të bllokuar brenda narrativave në vend që t'i ndihmojë të mësojnë nga mjedisi botëror.

NDIKIMI EMOCIONAL, HESHTJA DHE VETËMBROJTJA

Emocioni mund të krijojë heshtje.

Njerëzit mund të heshtin sepse ndiejnë frikë.

Ata mund të heshtin sepse ndiejnë turp.

Ata mund të heshtin sepse ndihen në siklet.

Ata mund të heshtin sepse ndiejnë faj.

Ata mund të heshtin sepse kanë frikë nga refuzimi.

Ata mund të heshtin sepse kanë frikë se mos gabojnë.

Ata mund të heshtin sepse kanë frikë të qëndrojnë vetëm.

Heshtja më pas mund të mbrojë përsëritjen.

Heshtja mund të mbrojë sistemet.

Heshtja mund të mbrojë narrativat.

Heshtja mund të mbrojë varësinë.

Heshtja mund të mbrojë keqbërjen.

Heshtja mund të mbrojë vazhdimin e mjedisit botëror.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë emocioni po krijon heshtje?

Çfarë po mbrohet nga kjo heshtje?

Çfarë do të ndodhte nëse heshtja do të mbaronte?

Cilën të vërtetë po i pengon emocioni njerëzit ta thonë?

Cilin model të përsëritur po ndihmon heshtja të vazhdojë?

Heshtja emocionale mund të bëhet një formë e fuqishme pjesëmarrjeje.

ARSIMI, FËMIJËT DHE SIGURIA EMOCIONALE

Fëmijët kanë nevojë për siguri emocionale që të pyesin siç duhet.

Nëse te fëmijët krijohet frikë për të pyetur, ata mund të ndalojnë së pyeturi.

Nëse fëmijët turpërohen për të pyeturit, ata mund të ndalojnë së pyeturi.

Nëse fëmijët tallen për të pyeturit, ata mund të ndalojnë së pyeturi.

Nëse fëmijët etiketohen si të vështirë sepse pyesin, ata mund të ndalojnë së pyeturi.

Nëse fëmijët trajtohen si problematikë sepse pyesin, ata mund të ndalojnë së pyeturi.

Nëse fëmijët ndëshkohen emocionalisht për të pyeturit, ata mund të mësojnë se heshtja është më e sigurt se të kuptuarit.

Kjo ka rëndësi sepse të pyeturit është një nga rrugët drejt të mësuarit.

Fëmijët duhet të mësojnë se pyetjet mund të shqyrtohen në mënyrë të sigurt.

Ata duhet të mësojnë se emocioni mund të kuptohet.

Ata duhet të mësojnë se parehatia nuk do të thotë automatikisht se një pyetje është e gabuar.

Ata duhet të mësojnë se frika nuk do të thotë automatikisht se duhet të ndalojnë.

Ata duhet të mësojnë se zemërimi nuk do të thotë automatikisht

se kuptojnë.

Ata duhet të mësojnë gjithashtu se paraqitja emocionale mund të mashtrojë.

Ata duhet të mësojnë se mirësia nuk është automatikisht provë.

Ata duhet të mësojnë se vetëbesimi nuk është automatikisht provë.

Ata duhet të mësojnë se sinqeriteti nuk është automatikisht provë.

Ata duhet të mësojnë se paraqitja si ekspert nuk është automatikisht provë.

Fëmijët duhet të mësojnë se fakti që një person duket i sjellshëm, i zemëruar, i sigurt, i sinqertë, ekspert ose autoritar nuk e heq nevojën për të vënë në pikëpyetje provat, sjelljen, konsistencën dhe nxitjen.

Njerëzit duhet të pyesin:

A janë fëmijët emocionalisht të sigurt për të pyetur?

A po u mësohet fëmijëve të kuptojnë reagimet emocionale?

A po u mësohet fëmijëve se pyetjet janë pjesë e të mësuarit?

A po u mësohet fëmijëve se parehatia mund të shqyrtohet?

A po u mësohet fëmijëve se si emocioni mund të formësojë besimin, heshtjen dhe sjelljen?

A po u mësohet fëmijëve se si paraqitja emocionale mund të krijojë besim përpara se të shqyrtohen provat?

Arsimi nuk mund të përmirësohet siç duhet nëse fëmijët stërviten emocionalisht që të largohen nga të pyeturit.

NDIKIMI EMOCIONAL DHE VETËDIJA NJERËZORE

Vetëdija njerëzore përparon kur njerëzit mësojnë ta kuptojnë emocionin në vend që të kontrollohen nga emocioni.

Kjo nuk do të thotë se njerëzit bëhen pa emocione.

Do të thotë se emocionet bëhen pjesë e të mësuarit.

Frika bëhet diçka për t'u vënë në pikëpyetje.

Zemërimi bëhet diçka për t'u kuptuar.

Lidhja emocionale bëhet diçka për t'u shqyrtuar.

Turpi bëhet diçka për t'u njohur.

Heshtja bëhet diçka prej së cilës mund të mësohet.

Reagimi bëhet diçka për t'u tejkaluar.

Paraqitja emocionale bëhet diçka për t'u vënë në pikëpyetje.

Besimi i prodhuar bëhet diçka për t'u shqyrtuar.

Historitë emocionale bëhen diçka për t'u testuar.

Njerëzit nuk kanë nevojë ta shkatërrojnë emocionin.

Ata duhet ta kuptojnë ndikimin emocional.

Mjedisi botëror tregon vazhdimisht ndikimin emocional.

Ai tregon frikë.

Ai tregon zemërim.

Ai tregon zemërim të fortë.

Ai tregon përkatësi.

Ai tregon turp.

Ai tregon krahasim.

Ai tregon lidhje emocionale.

Ai tregon heshtje.

Ai tregon reagim.

Ai tregon shfaqje emocionale.

Ai tregon besim të prodhuar.

Ai tregon mashtrim emocional.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë ndikimi emocional po tregohet?

Cilës paraqitje emocionale po i besohet?

Çfarë mund të mësojë njerëzimi prej saj?

Çfarë sjelljeje po krijon emocioni?

Cilin mjedis botëror po ndihmon emocioni të rikrijohet?

Kur ndikimi emocional bëhet i dukshëm, sjellja bëhet e dukshme.

Kur sjellja bëhet e dukshme, të kuptuarit bëhet i mundur.

Kur të kuptuarit bëhet i mundur, të mësuarit mund të përparojë.

NDIKIMI EMOCIONAL DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Ndikimi Emocional është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa emocioni vazhdimisht mbizotëron mbi të kuptuarit.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa frika ndalon të pyeturit.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa zemërimi zëvendëson të mësuarit.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa zemërimi i fortë zëvendëson shqyrtimin.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa lidhja emocionale mbron besimet e trashëguara.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa turpi krijon heshtje.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa presioni emocional zëvendëson provat.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa paraqitja emocionale krijon besim përpara se të shqyrtohen provat.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa historitë emocionale krijojnë besim përpara se të zhvillohet të kuptuarit.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa fëmijët stërviten emocionalisht që të largohen nga të pyeturit.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit reagojnë ndaj mjedisit botëror në vend që të mësojnë prej tij.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi

atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se çfarë po e shpërblen dhe mbron sjelljen.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja e përsëritur përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se kush ose çfarë po e kontrollon lejen.

Ndikimi Emocional pyet:

Çfarë emocioni po e formëson këtë?

Çfarë reagimi po krijohet?

Çfarë frike po përdoret?

Çfarë lidhjeje emocionale po mbrohet?

Çfarë heshtjeje po prodhohet?

Cilës paraqitje emocionale po i besohet?

Çfarë besimi po prodhohet?

Çfarë historie emocionale po përdoret?

Çfarë sjelljeje po krijon ky emocion?

Çfarë të kuptuari po pengon ky emocion?

Cilin mjedis botëror po ndihmon ky emocion të rikrijohet?

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin ndikimin emocional.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin kushtëzimin emocional.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin manipulimin emocional.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin paraqitjen emocionale.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin besimin e prodhuar.

Kështu njerëzit fillojnë t'i njohin historitë emocionale.

Kështu njerëzit fillojnë ta njohin heshtjen emocionale.

Kështu njerëzit kalojnë nga reagimi te të pyeturit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të pyeturit te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te të kuptuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të kuptuarit te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjediseve emocionale në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

SEKSIONI 7 - NARRATIVA KUNDREJT REALITETIT

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË NARRATIVA KUNDREJT REALITETIT

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë nga mjedisi botëror në vend që thjesht të bëhen produkte të tij.

Seksioni 2 dëshmoi se njerëzit duhet të shqyrtojnë nëse provat mbështesin atë që pretendohet, përsëritet, mbrohet, paraqitet ose zbatohet me detyrim.

Seksioni 3 dëshmoi se njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtën botë sepse nxitjet vazhdimisht i shpërblejnë njerëzit për ta rikrijuar atë.

Seksioni 4 dëshmoi se sjellja e përsëritur shpesh zbulon më shumë se fjalët.

Seksioni 5 dëshmoi se njerëzit shpesh dekurajohen nga të pyeturit përpara se të fillojë fare të mësuarit.

Seksioni 6 dëshmoi se emocioni mund të formësojë besimin, bindjen, frikën, reagimin, heshtjen dhe sjelljen përpara se të zhvillohet të kuptuarit.

Seksioni 7 tani kalon te Narrativa kundrejt Realitetit.

Narrativa kundrejt Realitetit ekziston sepse njerëzve u tregohen narrativa pa iu mësuar siç duhet si ta shqyrtojnë realitetin.

Njerëzit lindin brenda narrativave.

Njerëzve u mësohen narrativa.

Njerëzve u tregohen narrativa.

Njerëzit trashëgojnë narrativa.

Njerëzit mbrojnë narrativa.

Njerëzit lidhen emocionalisht me narrativa.

Njerëzit përfundimisht mund t'i ngatërrojnë narrativat me vetë realitetin.

Narrativat janë një nga mekanizmat më të mëdhenj që formësojnë njerëzimin.

Një narrativë nuk është automatikisht realitet.

Një narrativë është një histori.

Një narrativë është një shpjegim.

Një narrativë është një version i ngjarjeve.

Një narrativë është një kornizë që njerëzit nxiten ta pranojnë.

Një narrativë mund të jetë e vërtetë.

Një narrativë mund të jetë pjesërisht e vërtetë.

Një narrativë mund të jetë e paplotë.

Një narrativë mund të manipulohet.

Një narrativë mund të përzgjidhet.

Një narrativë mund të prodhohet.

Një narrativë mund të mbrohet.

Një narrativë mund të trashëgohet.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë historie po më tregohet?

Kush e krijoi këtë histori?

Kush po e përsërit këtë histori?

Kush po e mbron këtë histori?

Kush përfiton nga fakti që kjo histori besohet?

Çfarë provash e mbështesin këtë histori?

Cili realitet e mbështet këtë histori?

Çfarë është lënë jashtë?

Çfarë është shtuar?

Çfarë po fshihet?

Narrativa kundrejt Realitetit u mëson njerëzve të ndajnë atë që paraqitet nga ajo që tregohet realisht.

REALITETI EKZISTON NË MËNYRË TË PAVARUR

Realiteti ekziston i pavarur nga ajo që njerëzit besojnë për të.

Realiteti nuk kërkon pajtim.

Realiteti nuk kërkon popullaritet.

Realiteti nuk kërkon tituj.

Realiteti nuk kërkon autoritet.

Realiteti nuk kërkon emocion.

Realiteti nuk kërkon përsëritje.

Realiteti vazhdon të ekzistojë pavarësisht nëse njerëzit e njohin apo jo.

Njerëzit mund ta mohojnë realitetin.

Njerëzit mund ta shpërfillin realitetin.

Njerëzit mund ta refuzojnë emocionalisht realitetin.

Njerëzit mund të mbrojnë narrativa kundër realitetit.

Njerëzit mund ta shmangin kolektivisht realitetin.

Por realiteti vazhdon të ekzistojë.

Ky është një nga mësimet më të mëdha që njerëzimi duhet të mësojë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A po mësoj nga realiteti?

Apo po mbroj një narrativë?

A po shoh atë që po tregohet?

Apo po mbroj atë që trashëgova?

A po mësoj nga mjedisi botëror?

Apo po mësoj nga një histori rreth mjedisit botëror?

NJERËZIMI MUND TË JETOJË BRENDA NARRATIVAVE

Një nga kufizimet më të mëdha në të mësuarit njerëzor është se njerëzit mund ta kalojnë gjithë jetën duke jetuar brenda narrativave që nuk i kanë shqyrtuar kurrë në mënyrë të pavarur.

Njerëzit mund të trashëgojnë histori.

Njerëzit mund të trashëgojnë tituj.

Njerëzit mund të trashëgojnë sisteme.

Njerëzit mund të trashëgojnë autoritet.

Njerëzit mund të trashëgojnë besime.

Njerëzit mund të trashëgojnë shpjegime.

Njerëzit mund të trashëgojnë frikëra.

Njerëzit mund të trashëgojnë sjellje.

Njerëzit mund të trashëgojnë modele të përsëritura.

Njerëzit përfundimisht mund t'i mbrojnë të gjitha këto pa kuptuar se nga erdhën fillimisht.

Njerëzit më pas mund t'i ngatërrojnë narrativat e trashëguara me vetë realitetin.

Pa të pyeturit, njerëzit mund ta kalojnë gjithë jetën duke mbrojtur atë që u krijua për ta trashëguar.

NJERËZIMI PO I JEP MËSIM NJERËZIMIT

Njerëzimi po mësohet kryesisht nga vetë njerëzimi.

Njerëzit krijojnë sisteme.

Njerëzit krijojnë narrativa.

Njerëzit krijojnë histori.

Njerëzit krijojnë tituj.

Njerëzit krijojnë role.

Njerëzit krijojnë shpjegime.

Njerëzit pastaj u mësojnë brezave të ardhshëm atë që krijuan brezat e mëparshëm.

Brezat e ardhshëm më pas mund t'i ngatërrojnë narrativat e trashëguara me vetë realitetin.

Njerëzit mund të trashëgojnë atë që brezat e mëparshëm pranuan

pa e shqyrtuar kurrë në mënyrë të pavarur.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse e njëjta botë përsëritet.

Njerëzimi mund të krijojë narrativa, të trashëgojë narrativa, të mbrojë narrativa dhe më pas t'i ngatërrojë ato narrativa me vetë realitetin.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush e krijoi fillimisht këtë?

Kush e përcolli më tej?

Kush vazhdon ta japë atë si mësim?

Kush vazhdon ta mbrojë atë?

Kush vazhdon të përfitojë prej saj?

Cili realitet e mbështet atë?

Njerëzimi nuk mund të përparojë siç duhet ndërsa vazhdon të trashëgojë narrativa përpara se të mësojë si t'i vërë ato në pikëpyetje.

HISTORITË E KRIJUARA, TITUJT E KRIJUAR DHE AUTORITETI I KRIJUAR

Narrativat nuk shfaqen vetë.

Njerëzit i krijojnë ato.

Historitë mund të krijohen.

Titujt mund të krijohen.

Autoriteti mund të krijohet.

Pozicionet mund të krijohen.

Rolet mund të krijohen.

Sistemet mund të krijohen.

Besimet mund të krijohen.

Narrativat më pas mund t'u bashkëngjiten të gjitha këtyre.

Njerëzit më pas mund t'i trashëgojnë ato.

Njerëzit mund t'i përsërisin ato.

Njerëzit mund t'i mbrojnë ato.

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me to.

Brezat e ardhshëm përfundimisht mund t'i trashëgojnë ato si

realitet.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush e krijoi këtë titull?

Kush e krijoi këtë autoritet?

Kush e krijoi këtë rol?

Kush e krijoi këtë histori?

Kush i dha legjitimitet?

Kush e mbron atë?

Kush përfiton nga vazhdimi i saj?

Cili realitet e mbështet atë?

Ekzistenca e një titulli nuk është automatikisht realitet.

Ekzistenca e autoritetit nuk është automatikisht realitet.

Ekzistenca e një roli nuk është automatikisht realitet.

Ekzistenca e një historie nuk është automatikisht realitet.

Ekzistenca e një sistemi nuk është automatikisht realitet.

Realiteti duhet gjithmonë të shqyrtohet në mënyrë të pavarur nga vetë narrativa.

PARAJA, PËRSËRITJA DHE PËRFORCIMI I NARRATIVËS

Narrativat mund të bëhen jashtëzakonisht të fuqishme kur përfshihet paraja.

Njerëzit mund të paguhen për të krijuar narrativa.

Njerëzit mund të paguhen për të përsëritur narrativa.

Njerëzit mund të paguhen për t'u mësuar narrativa të tjerëve.

Njerëzit mund të paguhen për t'i zbatuar me detyrim narrativat.

Njerëzit mund të paguhen për të mbrojtur narrativa.

Njerëzit mund të paguhen për të shkruar narrativa.

Njerëzit mund të paguhen për të shpërndarë narrativa.

Njerëzit mund të paguhen për të mbrojtur narrativa.

Brezat e ardhshëm më pas mund ta trashëgojnë narrativën e përsëritur.

Kjo nuk do të thotë automatikisht se çdo narrativë është e rreme.

Do të thotë se mekanizmi duhet të vihet në pikëpyetje.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush po e financon këtë narrativë?

Kush po e përsërit atë?

Kush po e jep atë si mësim?

Kush po e mbron atë?

Kush po përfiton prej saj?

Çfarë ndodh nëse ajo sfidohet?

Çfarë ndodh nëse ajo zbulohet?

Cili realitet e mbështet atë?

Narrativat përfundimisht mund të normalizohen aq shumë sa njerëzit të mos e kuptojnë më fare se janë narrativa.

SISTEMET E BESIMIT DHE PRANIMI I TRASHËGUAR

Njerëzit mund të nxiten të besojnë gjëra që nuk mund t'i shqyrtojnë në mënyrë të pavarur.

Ata më pas mund t'i mbrojnë ato besime.

Ata mund të lidhen emocionalisht me ato besime.

Ata mund t'i përsërisin ato besime.

Ata mund t'ua përcjellin ato besime brezave të ardhshëm.

Brezat e ardhshëm më pas mund ta trashëgojnë besimin pa e shqyrtuar kurrë në mënyrë të pavarur Burimin dhe Origjinën e tij.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush e krijoi këtë besim?

Kush përfiton nga ky besim?

Çfarë provash e mbështesin këtë besim?

Cili realitet e mbështet këtë besim?

Çfarë ndodh kur vihet në pikëpyetje?

Çfarë ndodh nëse njerëzit ndalojnë së besuari atë?

Vetë besimi nuk është realitet.

Realiteti duhet gjithmonë të shqyrtohet në mënyrë të pavarur.

MJEDISI BOTËROR PO I TREGON VAZHDIMISHT NJERËZIMIT SE SI VEPROJNË NARRATIVAT

Mjedisi botëror po i tregon vazhdimisht njerëzimit se si veprojnë narrativat.

Njerëzve thjesht nuk u është mësuar siç duhet si të mësojnë nga ajo që po tregohet.

Bota është shkolla e vërtetë.

Njerëzimit po i tregohen vazhdimisht:

Përsëritja.

Mbrojtja.

Titujt.

Autoriteti.

Përkatësia.

Frika.

Varësia.

Heshtja.

Nxitjet.

Emocioni.

Shfaqja.

Narrativat.

Njerëzit shpesh reagojnë ndaj këtyre mekanizmave në vend që të mësojnë prej tyre.

Problemi nuk është se asgjë nuk është e dukshme.

Problemi është se njerëzve nuk u është mësuar siç duhet si të pyesin, shohin, kuptojnë dhe mësojnë nga ajo që është e dukshme.

NARRATIVAT MUND TË BËHEN MË TË FUQISHME SE REALITETI

Një nga rreziqet më të mëdha me të cilat përballet njerëzimi është se narrativat mund të bëhen më të fuqishme se vetë realiteti.

Realiteti mund të jetë i dukshëm.

Realiteti mund të dokumentohet.

Realiteti mund të tregohet vazhdimisht.

Realiteti mund të zbulojë kundërshti.

Realiteti mund të zbulojë modele të përsëritura.

Realiteti mund të zbulojë sjelljen njerëzore.

Por njerëzit përsëri mund të mbrojnë narrativat në vend të tij.

Njerëzit mund të refuzojnë atë që tregohet.

Njerëzit mund të mbrojnë atë që trashëguan.

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me histori.

Njerëzit mund të mbrojnë sisteme.

Njerëzit mund të mbrojnë autoritetin.

Njerëzit mund të mbrojnë shpjegime të përsëritura.

Njerëzit mund të mbrojnë atë nga e cila varen.

Njerëzit mund të mbrojnë atë që i bën të ndihen të sigurt.

Njerëzit mund të mbrojnë atë që po mbrojnë të gjithë të tjerët.

Njerëzit mund të mbrojnë narrativa edhe kur realiteti vazhdimisht tregon diçka tjetër.

NARRATIVAT MUND TË BËHEN VETË MJEDISI BOTËROR

Sa më gjatë të ekzistojë një narrativë, aq më normale mund të bëhet.

Sa më normale të bëhet, aq më pak mund të vihet në pikëpyetje.

Sa më pak të vihet në pikëpyetje, aq më e mbrojtur bëhet.

Sa më e mbrojtur të bëhet, aq më shumë e trashëgojnë brezat e ardhshëm.

Përfundimisht, narrativa mund të bëhet pjesë e vetë mjedisit botëror.

Fëmijët mund ta trashëgojnë atë.

Të rriturit mund ta trashëgojnë atë.

Mësuesit mund ta trashëgojnë atë.

Sistemet mund ta trashëgojnë atë.

Institucionet mund ta trashëgojnë atë.

Shoqëritë mund ta trashëgojnë atë.

Njerëzit përfundimisht mund të harrojnë se ajo u krijua ndonjëherë.

Narrativa më pas mund të pranohet si vetë realiteti.

Njerëzimi mund të krijojë kolektivisht një realitet të rremë dhe më pas të kalojë breza duke e mbrojtur atë.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtën botë.

PSE KA RËNDËSI NARRATIVA KUNDREJT REALITETIT

Narrativa kundrejt Realitetit ka rëndësi sepse njerëzimi nuk mund të mësojë siç duhet nga mjedisi botëror ndërsa ngatërron narrativat me vetë realitetin.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se kush përfiton nga vazhdimi i saj.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se çfarë e ndalon të pyeturit.

Ndikimi Emocional pyet se çfarë emocioni po formëson pranimin.

Narrativa kundrejt Realitetit tani pyet:

Çfarë historie po paraqitet?

Cili realitet e mbështet atë?

Cili realitet e kundërshton atë?

Kush e krijoi atë?

Kush e mbron atë?

Kush e përsërit atë?

Kush e trashëgon atë?

Kush përfiton prej saj?

Cilin mjedis botëror po ndihmon kjo narrativë të rikrijohet?

Kështu njerëzit fillojnë të kalojnë nga mbrojtja e narrativave të trashëguara te të mësuarit nga vetë realiteti.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te të kuptuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të kuptuarit te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të narrativave të trashëguara në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vazhdojnë të mbrojnë narrativa të trashëguara në vend që të mësojnë nga vetë realiteti.

NARRATIVAT ME KALIMIN E KOHËS

Pjesa e parë e këtij seksioni shpjegoi se narrativat mund të krijohen, përsëriten, trashëgohen, mbrohen dhe përfundimisht të ngatërrohen me vetë realitetin.

Ajo shpjegoi gjithashtu se realiteti ekziston në mënyrë të pavarur nga besimi, popullariteti, titujt, autoriteti, emocioni dhe përsëritja.

Kjo pjesë tani kalon te mënyra se si narrativat vazhdojnë me kalimin e kohës.

Narrativat zakonisht nuk bëhen të fuqishme brenda natës.

Ato shpesh ndërtohen gjatë periudhave të gjata kohore.

Një histori mund të krijohet.

Historia mund të përsëritet.

Historia mund të shkruhet.

Historia mund të shpërndahet.

Historia mund të mbrohet.

Historia mund të jepet si mësim.

Historia mund të trashëgohet.

Me historinë mund të krijohet lidhje emocionale.

Historia më pas mund të bëhet realitet i pranuar.

Me kalimin e kohës, njerëzit mund të harrojnë se ajo ka qenë ndonjëherë narrativë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Sa kohë ka ekzistuar kjo narrativë?

Kush e ka përsëritur atë?

Kush e ka mbrojtur atë?

Kush e ka trashëguar atë?

Kush ka përfituar prej saj?

Çfarë provash e mbështesin atë?

Cili realitet e mbështet atë?

Çfarë kundërshtish ekzistojnë?

Çfarë ka ndryshuar me kalimin e kohës?

Çfarë ka mbetur e mbrojtur?

Narrativat me kalimin e kohës mund të zbulojnë se si njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtën botë.

NJERËZIMI MUND TË KRIJOJË KOLEKTIVISHT NJË REALITET TË RREMË

Njerëzimi mund të krijojë kolektivisht një realitet të rremë të cilin vetë njerëzimi më pas e ngatërron me realitetin.

Njerëzit mund të mos e shohin të gjithë mekanizmin.

Ata mund të shohin vetëm:

Rolin e tyre.

Punën e tyre.

Besimin e tyre.

Udhëzimin e tyre.

Kontributin e tyre.

Mbijetesën e tyre.

Por mjedisi botëror shpesh ndërtohet nga miliarda njerëz që marrin pjesë kolektivisht në narrativa që nuk i kanë krijuar.

Një person shkruan.

Një person jep mësim.

Një person përsërit.

Një person zbaton me detyrim.

Një person mbron.

Një person financon.

Një person publikon.

Një person beson.

Një person hesht.

Individualisht këto sjellje mund të duken të vogla.

Kolektivisht ato mund të rikrijojnë një mjedis të tërë botëror.

Njerëzimi më pas mund të kalojë breza duke mbrojtur atë që vetë njerëzimi krijoi.

Njerëzit duhet të pyesin:

Në cilën narrativë po kontribuoj?

Cilën narrativë po ndihmoj të përsëritet?

Cilën narrativë po ndihmoj të mbrohet?

Cilin realitet po ndihmoj të zëvendësohet?

Cilin mjedis botëror po ndihmon kontributi im të rikrijohet?

Ky është një nga mekanizmat më të mëdhenj brenda Narrativës kundrejt Realitetit.

NARRATIVAT MUND TË FORMËSOJNË SJELLJEN NJERËZORE

Narrativat nuk formësojnë vetëm atë që njerëzit mendojnë.

Narrativat mund të formësojnë atë që njerëzit bëjnë.

Narrativat mund të formësojnë besimin.

Narrativat mund të formësojnë frikën.

Narrativat mund të formësojnë përkatësinë.

Narrativat mund të formësojnë heshtjen.

Narrativat mund të formësojnë bindjen.

Narrativat mund të formësojnë varësinë.

Narrativat mund të formësojnë lidhjen emocionale.

Narrativat mund të formësojnë identitetin.

Narrativat mund të formësojnë vetë sjelljen.

Njerëzit mund të mos e kuptojnë as se po formësohen.

Ata mund të besojnë se po veprojnë në mënyrë të pavarur.

Por sjellja e tyre mund të jetë ndikuar tashmë nga narrativat që trashëguan.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë sjelljeje po krijon kjo narrativë?

Çfarë emocionesh po krijon kjo narrativë?

Çfarë frikërash po krijon kjo narrativë?

Çfarë heshtjeje po krijon kjo narrativë?

Çfarë varësie po krijon kjo narrativë?

Cilin mjedis botëror po ndihmon kjo narrativë të rikrijohet?

Narrativat bëhen të rrezikshme kur njerëzit nuk e kuptojnë më se po formësohen prej tyre.

PËRSHTATJA, PËRKATËSIA DHE NARRATIVAT SHOQËRORE

Njerëzit janë qenie shoqërore.

Shumë njerëz duan pranim.

Shumë njerëz duan përkatësi.

Shumë njerëz duan miratim.

Shumë njerëz duan të përshtaten.

Kjo mund të bëhet një nga mekanizmat më të mëdhenj që përforcojnë narrativat.

Njerëzit mund të kopjojnë atë që thonë të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë mënyrën se si sillen të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë mënyrën se si vishen të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë mënyrën se si flasin të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë atë që promovojnë të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë atë që mbrojnë të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë atë që besojnë të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë atë nga e cila kanë frikë të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë atë që refuzojnë të tjerët.

Njerëzit mund të kopjojnë atë që festojnë të tjerët.

Njerëzit përfundimisht mund të ndalojnë së pyeturi nëse diçka është e vërtetë dhe në vend të kësaj të pyesin nëse ajo i ndihmon të përkasin.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po mësoj?

Apo po përshtatem?

A po pyes?

Apo po kopjoj?

A po mendoj në mënyrë të pavarur?

Apo po ndjek grupin?

A po mësoj nga realiteti?

Apo po mësoj si të përkas?

Përkatësia mund të bëhet më e fuqishme se e vërteta nëse njerëzve nuk u mësohet si ta vënë atë në pikëpyetje.

MJEDISET MODERNE TË NARRATIVËS

Mjediset moderne mund të krijojnë dhe përhapin narrativa shpejt.

Njerëzve mund t'u tregohen stile jetese.

Njerëzve mund t'u tregohen opinione.

Njerëzve mund t'u tregohen reagime.

Njerëzve mund t'u tregohet zemërim i fortë.

Njerëzve mund t'u tregohet popullaritet.

Njerëzve mund t'u tregohet sukses.

Njerëzve mund t'u tregohet status.

Njerëzve mund t'u tregohet pamje.

Njerëzve mund t'u tregohen histori emocionale.

Njerëzve mund t'u tregohen versione të jetës që nuk pasqyrojnë realitetin.

Njerëzit më pas mund të kopjojnë atë që tregohet vazhdimisht.

Ata mund të kopjojnë fjalë.

Ata mund të kopjojnë personalitete.

Ata mund të kopjojnë stile jetese.

Ata mund të kopjojnë pamje.

Ata mund të kopjojnë sjellje.

Ata mund të kopjojnë atë që duket popullore.

Ata mund të kopjojnë atë që duket e suksesshme.

Ata mund të shfaqin lumturi.

Ata mund të shfaqin përkatësi.

Ata mund të shfaqin përsosmëri.

Ata mund të shfaqin rëndësi.

Prandaj një mjedis modern i narrativës mund të krijojë një realitet të rremë që njerëzit e imitojnë kolektivisht.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë narrative po krijon ky mjedis?

Çfarë sjelljeje po shpërblen ky mjedis?

Çfarë shfaqjeje po nxit ky mjedis?

Cili realitet po fshihet?

Cili realitet po zëvendësohet?

Çfarë të kuptuari po pengohet?

Mjediset moderne të narrativës mund t'i bëjnë njerëzit të jetojnë brenda shfaqjes në vend të realitetit.

SHFAQJA SHOQËRORE DHE JETA BRENDA NJË NARRATIVE

Njerëzit gjithashtu mund të fillojnë të shfaqin versione të vetes së

tyre.

Ata mund të shfaqin lumturi.

Ata mund të shfaqin sukses.

Ata mund të shfaqin siguri.

Ata mund të shfaqin rëndësi.

Ata mund të shfaqin status.

Ata mund të shfaqin përsosmëri.

Ata mund të shfaqin përkatësi.

Njerëzit mund të paraqesin një jetë që nuk pasqyron realitetin.

Njerëzit e tjerë më pas mund ta krahasojnë veten me atë shfaqje.

Krahasimi më pas mund të krijojë më shumë shfaqje.

Shfaqja mund të krijojë më shumë imitim.

Imitimi mund të krijojë më shumë përsëritje.

Njerëzit përfundimisht mund të jetojnë brenda një narrative kolektive në vend të vetë realitetit.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po tregohet?

Çfarë po fshihet?

A është ky realitet?

Apo është kjo shfaqje?

A po e krahasoj veten me realitetin?

Apo po e krahasoj veten me një narrativë?

Çfarë sjelljeje po krijon kjo shfaqje?

Njerëzit duhet të mësojnë se paraqitja nuk është automatikisht realitet.

NARRATIVAT, FËMIJËT DHE BESIMI I TRASHËGUAR

Fëmijët lindin brenda narrativave që nuk i kanë krijuar.

Fëmijët trashëgojnë histori.

Fëmijët trashëgojnë sisteme.

Fëmijët trashëgojnë tituj.

Fëmijët trashëgojnë autoritet.

Fëmijët trashëgojnë besime.

Fëmijët trashëgojnë sjellje.

Fëmijët trashëgojnë frikëra.

Fëmijët trashëgojnë lidhje emocionale.

Fëmijët trashëgojnë modele të përsëritura.

Fëmijët më pas mund të rriten në të rritur që mbrojnë atë që trashëguan.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse njerëzimi përsërit të njëjtën botë.

Prandaj fëmijët duhet të mësojnë të pyesin:

Kush e krijoi këtë?

Pse u krijua?

Kush përfiton prej saj?

Çfarë provash e mbështesin atë?

Cili realitet e mbështet atë?

Çfarë sjelljeje krijon ajo?

Cilin mjedis botëror po ndihmon ajo të rikrijohet?

Fëmijët nuk duhet thjesht të trashëgojnë narrativa.

Fëmijët duhet të mësojnë si t'i vënë ato në pikëpyetje në mënyrë të sigurt.

SISTEMET, NARRATIVAT DHE MJEDISI BOTËROR

Narrativat mund të nguliten brenda sistemeve.

Sistemet mund të përsërisin narrativa.

Sistemet mund të mbrojnë narrativa.

Sistemet mund të normalizojnë narrativa.

Sistemet mund të shpërblejnë narrativa.

Sistemet mund të dekurajojnë të pyeturit.

Njerëzit përfundimisht mund ta ngatërrojnë përsëritjen e sistemit me të vërtetën.

Por sistemet e përsëritura nuk janë automatikisht realitet.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë narrative po përsërit ky sistem?

Çfarë narrative po mbron ky sistem?

Çfarë narrative po shpërblen ky sistem?

Cilën narrativë po i dekurajon ky sistem njerëzit ta vënë në pikëpyetje?

Cili realitet e mbështet atë?

Cili realitet e kundërshton atë?

Çfarë do të ndodhte nëse njerëzit do të ndalonin së besuari atë?

Njerëzit shpesh përpiqen të rregullojnë rezultatet pa vënë në pikëpyetje narrativat që krijojnë rezultatet.

Kjo mund ta bëjë njerëzimin të përsërisë të njëjtën botë.

MJEDISI BOTËROR PO I TREGON VAZHDIMISHT NJERËZIMIT SE SI VEPROJNË NARRATIVAT

Mjedisi botëror po i tregon vazhdimisht njerëzimit se si veprojnë narrativat.

Njerëzve thjesht nuk u është mësuar siç duhet si të mësojnë nga ajo që po tregohet.

Bota është shkolla e vërtetë.

Njerëzimit po i tregohen vazhdimisht:

Përsëritja.

Mbrojtja.

Titujt.

Autoriteti.

Përkatësia.

Frika.

Varësia.

Heshtja.

Nxitjet.

Emocioni.

Shfaqja.

Narrativat.

Problemi nuk është se asgjë nuk është e dukshme.

Problemi është se njerëzve nuk u është mësuar siç duhet si të pyesin, shohin, kuptojnë dhe mësojnë nga ajo që është e dukshme.

NARRATIVAT, PUSHTETI DHE VETËDIJA NJERËZORE

Një nga mësimet më të mëdha që njerëzimi duhet të mësojë është se pushteti nuk ekziston vetëm përmes forcës.

Pushteti mund të ekzistojë përmes narrativave.

Nëse njerëzit mund të formësojnë narrativat, ata mund të formësojnë sjelljen.

Nëse mund të formësojnë sjelljen, ata mund të formësojnë

rezultatet.

Nëse mund të formësojnë rezultatet, ata mund të formësojnë mjedisin botëror.

Njerëzit mund të mos kenë nevojë ta detyrojnë njerëzimin të përsërisë të njëjtën botë nëse njerëzimi e përsërit vetë me dëshirë.

Njerëzimi mund të krijojë narrativa, të trashëgojë narrativa, të mbrojë narrativa dhe më pas t'i ngatërrojë ato narrativa me vetë realitetin.

Ky është një nga mekanizmat më të mëdhenj që vepron përgjatë historisë njerëzore.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush po e formëson narrativën?

Kush po e përforcon narrativën?

Kush po përfiton nga narrativa?

Kush po e trashëgon narrativën?

Kush po e mbron narrativën?

Kush është i lidhur emocionalisht me narrativën?

Kush ka frikë ta vërë narrativën në pikëpyetje?

Cilin mjedis botëror po ndihmon kjo narrativë të rikrijohet?

Vetëdija njerëzore përparon kur njerëzit ndalojnë së jetuari brenda narrativave dhe fillojnë të mësojnë nga vetë realiteti.

NARRATIVA KUNDREJT REALITETIT DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Narrativa kundrejt Realitetit është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa narrativat vazhdimisht ngatërrohen me realitetin.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit trashëgojnë histori përpara se të mësojnë si t'i vënë ato në pikëpyetje.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit mbrojnë narrativa që nuk i kanë shqyrtuar kurrë në mënyrë të pavarur.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit krijojnë kolektivisht një realitet të rremë dhe më pas jetojnë brenda tij.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit krijojnë kolektivisht një realitet të rremë dhe më pas kalojnë breza duke e mbrojtur atë.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa përkatësia bëhet më e fuqishme se e vërteta.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit kopjojnë njëri-tjetrin në vend që të mësojnë nga realiteti.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit shfaqin versione të vetes në vend që ta kuptojnë veten.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa sistemet përforcojnë narrativa pa u mësuar njerëzve si t'i vënë ato në pikëpyetje.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa sistemet e besimit zëvendësojnë realitetin.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa brezat e ardhshëm trashëgojnë të njëjtën botë pa kuptuar se çfarë e krijoi atë.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vazhdojnë të mbrojnë narrativa të trashëguara në vend që të mësojnë nga vetë realiteti.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se kush përfiton nga vazhdimi i saj.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se çfarë e ndalon të pyeturit.

Ndikimi Emocional pyet se çfarë emocioni po formëson pranimin.

Narrativa kundrejt Realitetit tani pyet:

Çfarë historie po paraqitet?

Cili realitet e mbështet atë?

Cili realitet e kundërshton atë?

Kush e krijoi atë?

Kush e përsërit atë?

Kush e mbron atë?

Kush e trashëgon atë?

Kush përfiton prej saj?

Çfarë sjelljeje po krijon ajo?

Cilin mjedis botëror po ndihmon ajo të rikrijohet?

Kështu njerëzit fillojnë të kalojnë nga narrativat e trashëguara drejt realitetit.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te të kuptuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të kuptuarit te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të narrativave të trashëguara në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

SEKSIONI 8 - NDIKIMI PSIKOLOGJIK

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË NDIKIMI PSIKOLOGJIK

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Seksioni 2 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Seksioni 3 dëshmoi se njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtën botë sepse nxitjet vazhdimisht i shpërblejnë njerëzit për ta rikrijuar atë.

Seksioni 4 dëshmoi se sjellja e përsëritur shpesh zbulon më shumë se fjalët.

Seksioni 5 dëshmoi se njerëzit shpesh dekurajohen nga të pyeturit përpara se të fillojë fare të mësuarit.

Seksioni 6 dëshmoi se emocioni mund të formësojë besimin, bindjen, frikën, reagimin, heshtjen dhe sjelljen përpara se të zhvillohet të kuptuarit.

Seksioni 7 dëshmoi se njerëzimi mund të krijojë, trashëgojë, mbrojë kolektivisht dhe t'i ngatërrojë narrativat me vetë realitetin.

Seksioni 8 tani kalon te Ndikimi Psikologjik.

Ndikimi Psikologjik ekziston sepse mjedisi botëror po formëson vazhdimisht mendjen njerëzore përpara se njerëzit ta kuptojnë se kjo po ndodh.

Njerëzit nuk lindin duke e kuptuar botën.

Bota u mëson njerëzve si të mendojnë përpara se ata të kuptojnë si t'i mbrojnë mendjet e tyre.

Njerëzit ekspozohen vazhdimisht ndaj:

Parasë.

Varësisë.

Autoritetit.

Frikës.

Heshtjes.

Nxitjeve.

Narrativave.

Sjelljes.

Përsëritjes.

Krahasimit.

Shfaqjes.

Sipërfaqësisë.

Problemeve të përsëritura.

Mendja njerëzore mund të formësohet nga të gjitha këto gjëra shumë kohë përpara se të zhvillohet mendimi i pavarur.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po i bën ky mjedis mendjes njerëzore?

Çfarë po tregohet vazhdimisht?

Çfarë po pranohet vazhdimisht?

Çfarë po normalizohet vazhdimisht?

Çfarë po trashëgohet vazhdimisht?

Çfarë po e formëson sjelljen?

Çfarë po e formëson të kuptuarit?

Çfarë po i formëson brezat e ardhshëm?

Ndikimi Psikologjik u mëson njerëzve të kuptojnë se çfarë po i bën vetë njerëzimit ekspozimi i zgjatur ndaj mjedisit botëror.

MENDJA NJERËZORE ËSHTË NJË NGA MJEDISET MË TË MËDHA QË NJERËZIMI KA DËSHTUAR TA MBROJË

Një nga problemet më të mëdha me të cilat përballet njerëzimi është se njerëzit shpesh formësohen psikologjikisht përpara se të kuptojnë se po formësohen.

Mendja njerëzore është një nga mjediset më të mëdha që njerëzimi ka dështuar ta mbrojë.

Njerëzit lindin në mjedise që nuk i kanë krijuar.

Ata trashëgojnë sisteme.

Ata trashëgojnë sjellje.

Ata trashëgojnë narrativa.

Ata trashëgojnë autoritet.

Ata trashëgojnë varësi.

Ata trashëgojnë modele të përsëritura.

Njerëzit më pas mund të rriten në të rritur që mbrojnë atë që trashëguan.

Kjo mund të ndodhë pa e kuptuar kurrë se çfarë i formësoi fillimisht.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë më ka formësuar?

Çfarë kam trashëguar?

Çfarë kam pranuar?

Çfarë kam përsëritur?

Çfarë nuk kam shqyrtuar kurrë në mënyrë të pavarur?

Çfarë është bërë normale për mua?

Cili mjedis ndihmoi në krijimin e të kuptuarit tim?

Pa të pyeturit, njerëzit mund ta kalojnë gjithë jetën të formësuar psikologjikisht nga mjedise prej të cilave nuk mësuan kurrë siç duhet.

MJEDISI BOTËROR PO I JEP VAZHDIMISHT MËSIME NJERËZIMIT

Mjedisi botëror nuk ndalon kurrë së dhëni mësime.

Njerëzit po mësojnë vazhdimisht nga ajo që i rrethon.

Fëmijët mësojnë prej tij.

Të rriturit mësojnë prej tij.

Mësuesit mësojnë prej tij.

Prindërit mësojnë prej tij.

Sistemet mësojnë prej tij.

Shoqëritë mësojnë prej tij.

Mjedisi botëror po i jep vazhdimisht mësime njerëzimit.

Problemi është se njerëzve nuk u është mësuar siç duhet si të mësojnë nga ajo që po tregohet.

Bota është shkolla e vërtetë.

Njerëzit mund të mos e kuptojnë, por mjedisi botëror po ndikon vazhdimisht në sjellje.

Njerëzit mund të bëhen produkte të mjedisit botëror në vend që të jenë nxënës prej tij.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse e njëjta botë përsëritet.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po u mëson ky mjedis njerëzve?

Çfarë sjelljeje po shpërblen?

Çfarë sjelljeje po dekurajon?

Çfarë sjelljeje po normalizon?

Cilin mjedis botëror po rikrijon?

Kur njerëzve nuk u mësohet si të mësojnë nga mjedisi botëror, ata

shpesh përshtaten psikologjikisht me të në vend të kësaj.

NJERËZIT MUND TË PËRSHTATEN ME MJEDISE TË PASHËNDETSHME

Qeniet njerëzore janë të afta për t'u përshtatur.

Kjo mund të jetë e dobishme.

Por mund të bëhet edhe e rrezikshme.

Njerëzit mund të përshtaten psikologjikisht me mjedise të pashëndetshme.

Njerëzit mund të përshtaten me frikën.

Njerëzit mund të përshtaten me varësinë.

Njerëzit mund të përshtaten me ankthin.

Njerëzit mund të përshtaten me pandershmërinë.

Njerëzit mund të përshtaten me sipërfaqësinë.

Njerëzit mund të përshtaten me presionin.

Njerëzit mund të përshtaten me sjellje të pashëndetshme.

Njerëzit mund të përshtaten me sisteme të pashëndetshme.

Njerëzit mund të përshtaten me probleme të përsëritura.

Njerëzit mund të përshtaten psikologjikisht edhe me vetë mashtrimin kur mashtrimi normalizohet vazhdimisht.

Përfundimisht, mjediset e pashëndetshme mund të bëhen normale.

Brezat e ardhshëm më pas mund t'i trashëgojnë ato mjedise.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Me çfarë po përshtatem?

A duhet të jetë normale kjo?

Çfarë po i krijon këto kushte?

Çfarë sjelljeje po mbrohet?

Cili mjedis botëror po rikrijohet?

Njerëzit shpesh përshtaten me simptomat në vend që të mësojnë nga shkaqet.

MEKANIZMI I PARASË

Mekanizmi i parasë është një nga ndikimet më të mëdha që formësojnë ndikimin psikologjik.

Paraja mund të formësojë informacionin.

Paraja mund të formësojë varësinë.

Paraja mund të formësojë frikën.

Paraja mund të formësojë heshtjen.

Paraja mund të formësojë nxitjet.

Paraja mund të formësojë vendimet.

Paraja mund të formësojë sjelljen.

Paraja mund të formësojë përsëritjen.

Paraja mund të formësojë mjediset.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit nxiten të pranojnë.

Mekanizmi i parasë mund të formësojë informacionin, varësinë, nxitjet, frikën, përsëritjen, heshtjen, sjelljen dhe vetë përshtatjen psikologjike.

Njerëzit mund të përshtaten psikologjikisht me rezultatet pa mësuar kurrë nga mekanizmi që i krijon ato.

Ky është një nga mekanizmat më të mëdhenj nga të cilët njerëzimi duhet të mësojë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po ndikon paraja këtu?

Çfarë sjelljeje po krijon paraja?

Çfarë heshtjeje po mbron paraja?

Çfarë varësie po krijon paraja?

Çfarë frike po krijon paraja?

Cilin mjedis botëror po ndihmon paraja të rikrijohet?

FËMIJËT JANË GRUPI MË I RËNDËSISHËM PËR T'U MBROJTUR

Fëmijët nuk lindin me mjetet e nevojshme për t'u mbrojtur nga efektet psikologjike të mjedisit botëror.

Fëmijët janë psikologjikisht të ekspozuar ndaj mjedisit botëror përpara se të zotërojnë mjetet për ta kuptuar ose për t'u mbrojtur

prej tij.

Fëmijët po përjetojnë:

Paranë.

Varësinë.

Autoritetin.

Frikën.

Krahasimin.

Shfaqjen.

Narrativat.

Sipërfaqësinë.

Presionin shoqëror.

Modelet e përsëritura.

Shumë kohë përpara se t'i kuptojnë ato.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht frikë.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht ankth.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht varësi.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht krahasim.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht pasiguri.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht sipërfaqësi.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht presion.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht heshtje.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht sjellje të pashëndetshme.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht probleme të përsëritura të botës.

Fëmijëve nuk duhet t'u duhet të mbijetojnë psikologjikisht mjedisin botëror pa iu mësuar siç duhet si të mësojnë prej tij.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse arsimi duhet të përmirësohet.

Prandaj fëmijët duhet të mësojnë:

Si të pyesin.

Si të shohin.

Si të kuptojnë.

Si të mendojnë në mënyrë të pavarur.

Si të mësojnë në mënyrë të sigurt nga mjedisi botëror.

Kjo është arsyeja pse Paketa e Mjeteve L2Q për të Pyeturit është kaq e rëndësishme.

VETËDIJA NJERËZORE PO FORMËSOHET

Vetëdija njerëzore po formësohet nga mjedisi botëror përpara se njerëzimi të kuptojë se si po formësohet.

Nëse frika tregohet vazhdimisht, frika mund të përhapet.

Nëse krahasimi tregohet vazhdimisht, krahasimi mund të përhapet.

Nëse varësia tregohet vazhdimisht, varësia mund të përhapet.

Nëse shfaqja tregohet vazhdimisht, shfaqja mund të përhapet.

Nëse sipërfaqësia tregohet vazhdimisht, sipërfaqësia mund të përhapet.

Nëse përsëritja tregohet vazhdimisht, përsëritja mund të përhapet.

Brezat e ardhshëm më pas mund t'i trashëgojnë këto kushte.

Njerëzit përfundimisht mund të harrojnë se kush janë sepse kalojnë kaq shumë kohë duke u përshtatur me mjedisin botëror në vend që të mësojnë prej tij.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë vetëdijeje po krijon ky mjedis?

Çfarë të kuptuari po krijon ky mjedis?

Çfarë sjelljeje po krijon ky mjedis?

Cilin mjedis botëror po ndihmon ky mjedis të rikrijohet?

PSE KA RËNDËSI NDIKIMI PSIKOLOGJIK

Ndikimi Psikologjik ka rëndësi sepse njerëzimi nuk mund të përparojë siç duhet ndërsa njerëzit po formësohen psikologjikisht nga mjedise që nuk i kuptojnë.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se kush përfiton nga vazhdimi i saj.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se çfarë e ndalon të pyeturit.

Ndikimi Emocional pyet se çfarë emocioni po formëson pranimin.

Narrativa kundrejt Realitetit pyet se çfarë historie po paraqitet dhe nëse realiteti e mbështet atë.

Ndikimi Psikologjik tani pyet:

Çfarë po i bën ky mjedis mendjes njerëzore?

Çfarë sjelljeje po krijon?

Çfarë të kuptuari po krijon?

Çfarë frike po krijon?

Çfarë varësie po krijon?

Çfarë krahasimi po krijon?

Cilin mjedis botëror po ndihmon të rikrijohet?

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vazhdojnë të përshtaten psikologjikisht me mjedise botërore të pashëndetshme në vend që të mësojnë prej tyre dhe t'i përmirësojnë ato.

Kur njerëzve nuk u mësohet si të mësojnë nga mjedisi botëror, ata shpesh përshtaten psikologjikisht me të në vend të kësaj.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

FORMËSIMI PSIKOLOGJIK ME KALIMIN E KOHËS

Pjesa e parë e seksionit shpjegoi se njerëzit shpesh formësohen psikologjikisht përpara se të kuptojnë se po formësohen.

Kjo pjesë tani kalon te mënyra se si zhvillohet formësimi psikologjik me kalimin e kohës.

Ndikimi psikologjik zakonisht nuk ndodh në një moment të vetëm.

Ai shpesh zhvillohet përmes ekspozimit të përsëritur.

Njerëzit shohin vazhdimisht të njëjtat gjëra.

Njerëzit dëgjojnë vazhdimisht të njëjtat gjëra.

Njerëzit përjetojnë vazhdimisht të njëjtat gjëra.

Njerëzit përshtaten vazhdimisht me të njëjtat gjëra.

Me kalimin e kohës, ekspozimi i përsëritur mund të bëhet normal.

Njerëzit përfundimisht mund të mos e kuptojnë më fare se po formësohen.

Ekspozimi i përsëritur mund të bëhet një nga mësuesit më të mëdhenj brenda mjedisit botëror.

Njerëzit duhet të pyesin:

Ndaj çfarë ekspozohem vazhdimisht?

Çfarë po pranoj vazhdimisht?

Me çfarë po përshtatem vazhdimisht?

Çfarë është bërë normale?

Çfarë po u mësoj brezave të ardhshëm?

Cilin mjedis botëror po ndihmoj të rikrijohet?

KRAHASIMI, STATUSI DHE VLERËSIMI I VETES

Njerëzit mund të fillojnë ta krahasojnë veten me të tjerët.

Krahasimi mund të bëhet një nga ndikimet më të mëdha që formësojnë sjelljen njerëzore.

Njerëzit mund të krahasojnë:

Pamjen.

Paranë.

Stilin e jetesës.

Popullaritetin.

Statusin.

Suksesin.

Zotërimet.

Marrëdhëniet.

Rëndësinë.

Njerëzit përfundimisht mund ta lidhin vlerësimin e vetes me këto krahasime.

Njerëzit mund të fillojnë të besojnë se vlejnë më pak sepse dikush duket se ka më shumë.

Njerëzit mund të fillojnë të besojnë se vlejnë më shumë sepse

zotërojnë më shumë.

Njerëzit mund të fillojnë ta matin vlerën e tyre kundrejt mjediseve që nuk pasqyrojnë realitetin.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Kush më mësoi të krahasoj?

Me çfarë po e krahasoj veten?

Çfarë po krijon krahasimi?

Çfarë po fsheh krahasimi?

Cilin mjedis botëror po ndihmon krahasimi të rikrijohet?

Krahasimi mund t'i ndalojë njerëzit të mësojnë nga vetja sepse përqendrohen në matjen e vetes kundrejt njerëzve të tjerë.

SIPËRFAQËSIA, SHFAQJA DHE JETA NË GËNJESHTËR

Njerëzit mund të fillojnë të shfaqin versione të vetes së tyre.

Ata mund të shfaqin lumturi.

Ata mund të shfaqin sukses.

Ata mund të shfaqin siguri.

Ata mund të shfaqin përsosmëri.

Ata mund të shfaqin përkatësi.

Ata mund të shfaqin rëndësi.

Njerëzit mund ta fshehin mënyrën se si ndihen vërtet.

Njerëzit mund të fshehin vështirësitë.

Njerëzit mund të fshehin vuajtjen.

Njerëzit mund të fshehin pasigurinë.

Njerëzit mund të fshehin frikën.

Njerëzit mund të fshehin vetminë.

Njerëzit përfundimisht mund të fillojnë të jetojnë brenda vetë shfaqjes.

Njerëzit e tjerë më pas mund ta kopjojnë atë shfaqje.

Kjo mund të krijojë një cikël.

Shfaqja krijon imitim.

Imitimi krijon përsëritje.

Përsëritja krijon normalizim.

Normalizimi krijon breza të ardhshëm që e trashëgojnë shfaqjen si realitet.

Njerëzit mund të përshtaten psikologjikisht edhe me vetë mashtrimin kur mashtrimi normalizohet vazhdimisht.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po tregohet?

Çfarë po fshihet?

Çfarë po shtirem të jem?

Çfarë kam frikë të zbuloj?

A po mësoj?

Apo po shfaqem?

Njerëzit duhet të mësojnë se paraqitja nuk është automatikisht realitet.

MJEDISET SHOQËRORE DHE KOPJIMI I NJËRI-TJETRIT

Njerëzit mësojnë nga njëri-tjetri.

Kjo mund të jetë e dobishme.

Por mund të bëhet edhe e rrezikshme.

Njerëzit mund të kopjojnë:

Fjalë.

Opinione.

Sjellje.

Stile jetese.

Pamje.

Personalitete.

Besime.

Reagime.

Emocione.

Zakone.

Njerëzit përfundimisht mund të ndalojnë së menduari në mënyrë të pavarur.

Ata mund të fillojnë të ndjekin në vend të kësaj.

Ata mund të pyesin:

Çfarë po bëjnë të gjithë të tjerët?

Në vend që të pyesin:

Çfarë është e vërtetë?

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A po mësoj?

Apo po kopjoj?

A po kuptoj?

Apo po ndjek?

A po mendoj në mënyrë të pavarur?

Apo po përshtatem?

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtën botë.

FRIKA, ANKTHI DHE MBIJETESA PSIKOLOGJIKE

Njerëzit mund të përshtaten psikologjikisht me mjedise të pashëndetshme.

Kjo mund të krijojë frikë.

Kjo mund të krijojë ankth.

Kjo mund të krijojë presion.

Kjo mund të krijojë pasiguri.

Njerëzit mund të fillojnë t'u mbijetojnë mjediseve në vend që të mësojnë prej tyre.

Njerëzit mund të rraskapiten.

Njerëzit mund të mbingarkohen.

Njerëzit mund të bëhen të varur.

Njerëzit mund të shkëputen emocionalisht.

Njerëzit duhet të pyesin:

A po mësoj nga ky mjedis?

Apo po i mbijetoj atij?

Çfarë po i krijon këto kushte?

Çfarë po i krijon këto emocione?

Cili mjedis botëror po rikrijohet?

Njerëzve nuk duhet t'u duhet t'u mbijetojnë psikologjikisht mjediseve që nuk u është mësuar siç duhet si t'i kuptojnë.

LAKMIA, ZILIA DHE VETËDIJA NJERËZORE

Njerëzit mund të fillojnë ta matin vlerën përmes parasë.

Njerëzit mund të fillojnë ta matin vlerën përmes statusit.

Njerëzit mund të fillojnë ta matin vlerën përmes zotërimeve.

Njerëzit mund të fillojnë ta matin vlerën përmes pamjes.

Njerëzit mund të fillojnë ta matin vlerën përmes popullaritetit.

Kjo mund të krijojë lakmi.

Kjo mund të krijojë zili.

Kjo mund të krijojë konkurrencë.

Kjo mund të krijojë pasiguri.

Njerëzit përfundimisht mund të ndalojnë së mësuari nga bota dhe në vend të kësaj të konkurrojnë brenda saj.

Njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po ndjek?

Pse po e ndjek?

Kush më mësoi ta vlerësoj atë?

Çfarë sjelljeje po krijon kjo?

Cilin mjedis botëror po ndihmon kjo të rikrijohet?

Vetëdija njerëzore nuk mund të përparojë siç duhet kur njerëzve u mësohet të konkurrojnë në vend që të kuptojnë.

FËMIJËT DHE TRASHËGIMIA PSIKOLOGJIKE

Fëmijët nuk po trashëgojnë vetëm informacion.

Fëmijët po trashëgojnë mjedise.

Fëmijët po trashëgojnë sjellje.

Fëmijët po trashëgojnë frikëra.

Fëmijët po trashëgojnë narrativa.

Fëmijët po trashëgojnë presion.

Fëmijët po trashëgojnë krahasim.

Fëmijët po trashëgojnë sipërfaqësi.

Fëmijët po trashëgojnë shfaqje.

Fëmijët po trashëgojnë varësi.

Fëmijët po trashëgojnë probleme të përsëritura të botës.

Fëmijët po mësojnë gjithashtu nga të rriturit rreth tyre.

Fëmijët mund të mësojnë lumturi të rreme.

Fëmijët mund të mësojnë krahasim.

Fëmijët mund të mësojnë presion shoqëror.

Fëmijët mund të mësojnë heshtje.

Fëmijët mund të mësojnë shfaqje.

Fëmijët mund të mësojnë si ta fshehin vuajtjen.

Fëmijët mund të trashëgojnë psikologjikisht vetë mbijetesën.

Fëmijët përfundimisht mund të trashëgojnë vuajtjen përpara se të kuptojnë se çfarë e krijoi atë.

Kjo është një nga arsyet më të mëdha pse njerëzimi përsërit të njëjtën botë.

Prandaj fëmijët duhet të mësojnë si të pyesin në mënyrë të sigurt përpara se këto ndikime të normalizohen thellësisht.

VETËDIJA NJERËZORE DHE MJEDISI BOTËROR

Vetëdija njerëzore formësohet nga mjedisi botëror.

Vetëdija njerëzore po formësohet përpara se njerëzimi të kuptojë se si po formësohet.

Nëse frika tregohet vazhdimisht, frika mund të përhapet.

Nëse krahasimi tregohet vazhdimisht, krahasimi mund të përhapet.

Nëse varësia tregohet vazhdimisht, varësia mund të përhapet.

Nëse shfaqja tregohet vazhdimisht, shfaqja mund të përhapet.

Nëse sipërfaqësia tregohet vazhdimisht, sipërfaqësia mund të përhapet.

Nëse përsëritja tregohet vazhdimisht, përsëritja mund të përhapet.

Brezat e ardhshëm më pas mund t'i trashëgojnë këto kushte.

Njerëzit përfundimisht mund të harrojnë se kush janë sepse kalojnë kaq shumë kohë duke u përshtatur me mjedisin botëror në vend që të mësojnë prej tij.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po i mëson ky mjedis njerëzimit?

Çfarë vetëdijeje po krijon?

Çfarë të kuptuari po krijon?

Cilën botë po ndihmon të rikrijohet?

Vetëdija njerëzore përparon kur njerëzit ndalojnë së përshtaturi psikologjikisht me mjedisin botëror dhe në vend të kësaj fillojnë

të mësojnë prej tij.

MEKANIZMI I PARASË DHE PËRSHTATJA PSIKOLOGJIKE

Mekanizmi i parasë mund të formësojë informacionin.

Mekanizmi i parasë mund të formësojë varësinë.

Mekanizmi i parasë mund të formësojë frikën.

Mekanizmi i parasë mund të formësojë sjelljen.

Mekanizmi i parasë mund të formësojë përsëritjen.

Mekanizmi i parasë mund të formësojë heshtjen.

Mekanizmi i parasë mund të formësojë vetë përshtatjen psikologjike.

Njerëzit mund të përshtaten psikologjikisht me rezultatet pa mësuar kurrë nga mekanizmi që i krijon ato.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po ndikon paraja?

Çfarë sjelljeje po krijon paraja?

Çfarë frike po krijon paraja?

Çfarë varësie po krijon paraja?

Çfarë heshtjeje po mbron paraja?

Cilin mjedis botëror po ndihmon paraja të rikrijohet?

NDIKIMI PSIKOLOGJIK DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Ndikimi Psikologjik është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit përshtaten psikologjikisht me mjedise që nuk i kuptojnë.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa fëmijët ekspozohen ndaj problemeve të botës pa iu mësuar siç duhet si të mësojnë prej tyre.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit e krahasojnë veten me realitete të rreme.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit shfaqin versione të vetes në vend që ta kuptojnë veten.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit u mbijetojnë psikologjikisht mjediseve të pashëndetshme në vend që t'i përmirësojnë ato.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit përshtaten me probleme të përsëritura në vend që të mësojnë nga ajo që po i krijon ato.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa mekanizmi i parasë vazhdon të formësojë informacionin, varësinë, frikën, sjelljen, përsëritjen dhe heshtjen, ndërsa njerëzit përshtaten psikologjikisht me rezultatet në vend që të mësojnë nga shkaqet.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që

pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se kush përfiton nga vazhdimi i saj.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se çfarë e ndalon të pyeturit.

Ndikimi Emocional pyet se çfarë emocioni po formëson pranimin.

Narrativa kundrejt Realitetit pyet se çfarë historie po paraqitet dhe nëse realiteti e mbështet atë.

Ndikimi Psikologjik tani pyet:

Çfarë po i bën ky mjedis mendjes njerëzore?

Çfarë po u bën ky mjedis fëmijëve?

Çfarë po i bën ky mjedis të kuptuarit?

Çfarë po i bën ky mjedis vetëdijes njerëzore?

Cilin mjedis botëror po ndihmon të rikrijohet?

Kështu njerëzit fillojnë të kalojnë nga përshtatja psikologjike te të kuptuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga besimi te shqyrtimi.

Kështu njerëzit kalojnë nga shqyrtimi te të parit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të parit te të kuptuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të kuptuarit te të mësuarit.

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

SEKSIONI 9 - ZBATOJE NJËSOJ KUDO

ÇFARË ËSHTË NË TË VËRTETË ZBATOJE NJËSOJ KUDO

Seksioni 1 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Seksioni 2 dëshmoi se njerëzit duhet të mësojnë nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Seksioni 3 dëshmoi se njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtën botë sepse nxitjet vazhdimisht i shpërblejnë njerëzit për ta rikrijuar atë.

Seksioni 4 dëshmoi se sjellja e përsëritur shpesh zbulon më shumë se fjalët.

Seksioni 5 dëshmoi se njerëzit shpesh dekurajohen nga të pyeturit përpara se të fillojë fare të mësuarit.

Seksioni 6 dëshmoi se emocioni mund të formësojë besimin, bindjen, frikën, reagimin, heshtjen dhe sjelljen përpara se të zhvillohet të kuptuarit.

Seksioni 7 dëshmoi se njerëzimi mund të krijojë, trashëgojë, mbrojë kolektivisht dhe t'i ngatërrojë narrativat me vetë realitetin.

Seksioni 8 dëshmoi se mjedisi botëror po e formëson psikologjikisht njerëzimin përpara se njerëzimi ta kuptojë se kjo po ndodh.

Seksioni 9 tani kalon te Zbatoje Njësoj Kudo.

Zbatoje Njësoj Kudo ekziston sepse njerëzimi shpesh zbaton standarde të ndryshme ndaj njerëzve, sistemeve, mjediseve dhe situatave të ndryshme.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard ndaj të tjerëve ndërsa mbrojnë veten.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard ndaj sistemeve ndërsa mbrojnë autoritetin.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard ndaj autoritetit ndërsa mbrojnë atë nga e cila varen.

Njerëzit mund të vënë në pikëpyetje një gjë ndërsa refuzojnë të vënë në pikëpyetje një tjetër.

Njerëzit mund të vënë në pikëpyetje një narrativë ndërsa hyjnë në një tjetër.

Njerëzit mund të vënë në pikëpyetje një sistem ndërsa mbrojnë një tjetër.

Zbatoje Njësoj Kudo u mëson njerëzve të heqin standardet e dyfishta nga të mësuarit.

Por Zbatoje Njësoj Kudo është më e madhe se standardet e dyfishta.

Ajo u mëson njerëzve të kuptojnë pse po përdoren standarde të ndryshme fillimisht.

Njerëzit shpesh zbatojnë standarde të ndryshme sepse varësia, frika, përkatësia, identiteti, paraja, autoriteti, emocioni dhe narrativat e trashëguara ndikojnë se ku njerëzit janë të gatshëm të mësojnë.

NJERËZIMI SHPESH PËRDOR STANDARDE TË NDRYSHME

Një nga arsyet më të mëdha pse njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtën botë është se njerëzit shpesh përdorin standarde të ndryshme.

Njerëzit mund të bëhen përzgjedhës.

Të pyeturit përzgjedhës.

Prova përzgjedhëse.

Besim përzgjedhës.

Skepticizëm përzgjedhës.

Emocion përzgjedhës.

Indinjatë përzgjedhëse.

Narrativa përzgjedhëse.

Leje përzgjedhëse.

Të mësuar përzgjedhës.

Njerëzit mund të bëjnë pyetje të vështira kur diçka i kërcënon, por të ndalojnë së pyeturi kur diçka u sjell përfitim.

Njerëzit mund të zbatojnë standardet e provave ndaj diçkaje që nuk u pëlqen ndërsa mbrojnë diçka nga e cila varen.

Njerëzit mund të kërkojnë konsistencë nga të tjerët ndërsa e shmangin vetë konsistencën.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A po zbatoj të njëjtin standard kudo?

A po mbroj diçka?

A po shmang diçka?

Çfarë nuk jam i gatshëm të vë në pikëpyetje?

Nga çfarë varem?

Me çfarë jam i lidhur emocionalisht?

Çfarë bëhet e parehatshme kur zbatoj të njëjtin standard këtu?

Standardet e dyfishta mund të bëhen një nga mekanizmat më të mëdhenj që lejojnë vazhdimin e problemeve të përsëritura të botës.

I NJËJTI STANDARD DUHET TË ZBATOHET KUDO

E vërteta nuk kërkon standarde të ndryshme në varësi të asaj se kush po shqyrtohet.

I njëjti standard duhet të zbatohet kudo.

I njëjti standard zbatohet ndaj:

Njerëzve.

Fëmijëve.

Të rriturve.

Prindërve.

Mësuesve.

Shkollave.

Qeverive.

Mediave.

Policisë.

Sistemeve.

Institucioneve.

Organizatave.

Autoritetit.

Ekspertëve.

Narrativave.

Informacionit.

Historive.

Besimeve.

I njëjti standard zbatohet gjithashtu ndaj vetes sonë.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A do ta zbatoja këtë standard ndaj vetes?

A do ta zbatoja këtë standard ndaj dikujt që mbështes?

A do ta zbatoja këtë standard ndaj dikujt me të cilin nuk pajtohem?

A do ta zbatoja këtë standard ndaj një sistemi?

A do ta zbatoja këtë standard ndaj autoritetit?

A do ta zbatoja këtë standard ndaj asaj nga e cila varem?

Mendimi i pavarur nuk mund të zhvillohet plotësisht derisa

njerëzit të mësojnë të zbatojnë të njëjtin standard kudo.

NJERËZIT SHPESH NDALOJNË SË MËSUARI ATJE KU BËHET E PAREHATSHME

Njerëzit shpesh ndalojnë së mësuari pikërisht në pikën ku të mësuarit fillon të sfidojë atë nga e cila varen.

Ata mund të ndalojnë së pyeturi kur përfshihet paraja.

Ata mund të ndalojnë së pyeturi kur kërcënohet përkatësia.

Ata mund të ndalojnë së pyeturi kur përfshihet autoriteti.

Ata mund të ndalojnë së pyeturi kur sfidohet identiteti i tyre.

Ata mund të ndalojnë së pyeturi kur zbulohet roli i tyre.

Ata mund të ndalojnë së pyeturi kur duhet të shqyrtohet sjellja e tyre.

Kjo ka rëndësi sepse të mësuarit shpesh fillon në pikën ku mbaron rehatia.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Ku ndaloj së pyeturi?

Ku filloj të ndihem në siklet?

Çfarë zbulon kjo parehati?

Çfarë po mbroj?

Çfarë mund të më duhet të kuptoj nëse vazhdoj të pyes?

Zbatoje Njësoj Kudo u mëson njerëzve të mos ndalojnë së

mësuari kur të pyeturit bëhet i parehatshëm.

MEKANIZMI I PARASË DHE STANDARDET E NDRYSHME

Mekanizmi i parasë mund të bëhet një nga arsyet më të mëdha pse njerëzit ndalojnë së zbatuari të njëjtin standard kudo, sepse varësia mund të ndikojë se ku njerëzit janë të gatshëm të pyesin.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit vënë në pikëpyetje.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit shmangin.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit mbrojnë.

Paraja mund të formësojë atë të cilës njerëzit i dalin në mbrojtje.

Paraja mund të formësojë atë për të cilën njerëzit heshtin.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit përsërisin.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit janë të gatshëm të shqyrtojnë.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard përpara se të përfshihet paraja dhe një standard tjetër pasi shfaqet varësia.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Çfarë po ndikon paraja këtu?

Çfarë varësie ekziston?

Çfarë paguhem të përsëris?

Çfarë paguhem të mbroj?

Çfarë kam frikë të vë në pikëpyetje për shkak të parasë?

Cili standard ndryshon kur përfshihet paraja?

Nëse mekanizmi i parasë e ndryshon standardin që zbatohet, atëherë standardi nuk po zbatohet kudo.

NJERËZIT SHPESH VËNË NË PIKËPYETJE ATË QË NUK U PËLQEN, NDËRSA MBROJNË ATË NGA E CILA VAREN

Njerëzit mund të bllokohen brenda të mësuarit përzgjedhës.

Njerëzit mund të vënë në pikëpyetje atë që nuk u pëlqen.

Njerëzit mund të mbrojnë atë nga e cila përfitojnë.

Njerëzit mund të mbrojnë atë nga e cila varen.

Njerëzit mund të mbrojnë atë që ndihet e sigurt.

Njerëzit mund të mbrojnë atë që trashëguan.

Njerëzit mund të mbrojnë atë që po mbrojnë të gjithë të tjerët.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Pse po e vë këtë në pikëpyetje?

Pse nuk po e vë atë në pikëpyetje?

Çfarë po mbroj?

Çfarë kam frikë të humbas?

Çfarë kam frikë të shoh?

Cilin standard po refuzoj të zbatoj?

Zbatoje Njësoj Kudo u mëson njerëzve të heqin favorizimin emocional nga të mësuarit.

ZBATOJE NJËSOJ KUDO NË TË TETË SEKSIONET

Zbatoje Njësoj Kudo është seksioni që bashkon tetë seksionet e mëparshme.

Burimi dhe Origjina duhet të zbatohet kudo.

Standardi i Provave duhet të zbatohet kudo.

Nxitja dhe Përfitimi duhet të zbatohet kudo.

Karakteri dhe Konsistenca duhet të zbatohet kudo.

Leja për të Pyetur duhet të zbatohet kudo.

Ndikimi Emocional duhet të zbatohet kudo.

Narrativa kundrejt Realitetit duhet të zbatohet kudo.

Ndikimi Psikologjik duhet të zbatohet kudo.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A po i përdor këto mjete kudo?

Apo vetëm aty ku ndihet e rehatshme?

A po zbatoj të njëjtin standard në çdo seksion?

Apo po e përdor paketën e mjeteve në mënyrë përzgjedhëse?

ARSIMI DUHET T'U MËSOJË MENDIM KONSISTENT

Arsimi shpesh u mëson njerëzve t'i ndajnë lëndët.

Por mjedisi botëror është i ndërlidhur.

Njerëzve duhet t'u mësohet të zbatojnë të njëjtat standarde kudo.

Përndryshe, njerëzit mund të bëhen ekspertë në vënien në pikëpyetje të një fushe pa vënë kurrë në pikëpyetje një tjetër.

Njerëzit mund të bëhen të ditur pa u bërë mendimtarë të pavarur.

Njerëzit mund të bëhen të informuar ndërsa vazhdojnë të rikrijojnë të njëjtën botë.

Prandaj arsimi duhet t'u mësojë njerëzve të njohin standardet e dyfishta.

Arsimi duhet t'u mësojë fëmijëve të njohin të vërtetën përzgjedhëse.

Arsimi duhet t'u mësojë fëmijëve të njohin indinjatën përzgjedhëse.

Arsimi duhet t'u mësojë fëmijëve të njohin të pyeturit përzgjedhës.

Arsimi duhet t'u mësojë fëmijëve të njohin të mësuarit përzgjedhës.

Fëmijët mund të trashëgojnë standarde të dyfishta përpara se të kuptojnë se çfarë janë ato.

Qëllimi nuk është të sulmohen njerëzit.

Qëllimi është të krijohet konsistencë.

KY SEKSION ZBATOHET GJITHASHTU NDAJ VETES SONË

Një nga gabimet më të mëdha që bëjnë njerëzit është të besojnë se këto seksione zbatohen vetëm ndaj të tjerëve.

Ato zbatohen gjithashtu ndaj vetes sonë.

Njerëzit duhet të pyesin:

Me çfarë po kontribuoj?

Çfarë po përsëris?

Çfarë po mbroj?

Çfarë po shmang?

Çfarë kam trashëguar?

Çfarë nuk kam shqyrtuar kurrë në mënyrë të pavarur?

A do ta zbatoja të njëjtin standard ndaj vetes?

Zbatoje Njësoj Kudo i heq përjashtimet nga të mësuarit.

Askush nuk duhet të përjashtohet automatikisht nga të pyeturit.

ZBATOJE NJËSOJ KUDO DHE VETËDIJA NJERËZORE

Vetëdija njerëzore nuk mund të përparojë siç duhet ndërsa standarde të ndryshme zbatohen në fusha të ndryshme të jetës.

Nëse njerëzit zbatojnë një standard ndaj vetes dhe një tjetër ndaj të tjerëve, vetëdija nuk përparon.

Nëse njerëzit zbatojnë një standard ndaj sistemeve që nuk u

pëlqejnë dhe një tjetër ndaj sistemeve nga të cilat varen, vetëdija nuk përparon.

Nëse njerëzit zbatojnë një standard ndaj narrativave që refuzojnë dhe një tjetër ndaj narrativave që mbrojnë emocionalisht, vetëdija nuk përparon.

Nëse njerëzit zbatojnë një standard ndaj autoritetit diku tjetër, por jo ndaj autoritetit pranë tyre, vetëdija nuk përparon.

Vetëdija njerëzore përparon kur njerëzit mësojnë të zbatojnë të njëjtin standard kudo.

PSE KA RËNDËSI ZBATOJE NJËSOJ KUDO

Zbatoje Njësoj Kudo ka rëndësi sepse njerëzimi nuk mund të përparojë siç duhet ndërsa zbatohen standarde të ndryshme ndaj njerëzve, sistemeve, narrativave dhe mjediseve të ndryshme.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vënë në pikëpyetje të tjerët, por jo veten.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vënë në pikëpyetje një autoritet, por jo një tjetër.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vënë në pikëpyetje një narrativë ndërsa mbrojnë një tjetër.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit zbatojnë të vërtetën në mënyrë përzgjedhëse.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit zbatojnë të mësuarit në mënyrë përzgjedhëse.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit ndalojnë së

mësuari aty ku të pyeturit bëhet i parehatshëm.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa mekanizmi i parasë

ndryshon standardin që njerëzit janë të gatshëm të zbatojnë.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa standardet e dyfishta mbeten të normalizuara.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se kush përfiton nga vazhdimi i saj.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se çfarë e ndalon të pyeturit.

Ndikimi Emocional pyet se çfarë emocioni po formëson pranimin.

Narrativa kundrejt Realitetit pyet se çfarë historie po paraqitet dhe nëse realiteti e mbështet atë.

Ndikimi Psikologjik pyet se çfarë po i bën mjedisi botëror mendjes njerëzore.

Zbatoje Njësoj Kudo tani pyet:

A po zbatoj të njëjtin standard kudo?

Çfarë po përjashtoj?

Çfarë po mbroj?

Çfarë nuk jam i gatshëm të shqyrtoj?

Ku e ndalon parehatia të pyeturit tim?

Ku e ndryshon paraja standardin?

Cili mjedis botëror po rikrijohet kur përdoren standarde të ndryshme?

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit përzgjedhës te të mësuarit konsistent.

Kështu njerëzit kalojnë nga të pyeturit përzgjedhës te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

STANDARDET E DYFISHTA DHE NJERËZIMI

Pjesa e parë e këtij seksioni shpjegoi se njerëzimi shpesh zbaton standarde të ndryshme ndaj njerëzve, sistemeve, mjediseve dhe situatave të ndryshme.

Kjo pjesë tani kalon te mënyra se si standardet e ndryshme vazhdimisht rikrijojnë mjedisin botëror.

Standardet e dyfishta mund të bëhen të padukshme.

Njerëzit mund të mos e kuptojnë se po i përdorin ato.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard ndaj vetes dhe një tjetër ndaj të tjerëve.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard ndaj autoritetit dhe një tjetër ndaj njerëzve të zakonshëm.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard ndaj një grupi dhe një tjetër ndaj një grupi tjetër.

Njerëzit mund të zbatojnë një standard ndaj një narrative dhe një

tjetër ndaj një narrative tjetër.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A jam konsistent?

Cilat standarde po ndryshoj?

Çfarë po mbroj?

Cilin mjedis botëror po ndihmoj të rikrijohet?

Standardet e dyfishta mund të bëhen një nga arsyet më të mëdha pse vazhdojnë problemet e përsëritura të botës.

PËRKATËSIA, IDENTITETI DHE MBROJTJA E ASAJ QË NDIHET E SIGURT

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me atë nga e cila varen.

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me atë që trashëguan.

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me atë me të cilën identifikohen.

Njerëzit mund të lidhen emocionalisht me përkatësinë.

Njerëzit mund të fillojnë të mbrojnë identitete në vend që të mësojnë nga realiteti.

Njerëzit mund të fillojnë të mbrojnë grupe në vend që të mësojnë nga sjellja.

Njerëzit mund të fillojnë të mbrojnë besime në vend që të mësojnë nga provat.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Cilën pjesë të identitetit tim po mbroj?

Cilën pjesë të përkatësisë sime po mbroj?

Çfarë kam frikë të humbas?

Çfarë kam frikë të shoh?

Çfarë do të mësoja nëse do ta zbatoja të njëjtin standard këtu?

Njerëzit shpesh mbrojnë atë që i bën të ndihen të sigurt.

Kjo mund ta ndalë të mësuarit.

TRIBALIZMI, NDARJA DHE E VËRTETA PËRZGJEDHËSE

Njerëzit mund të ndahen në grupe.

Grupet mund të bëhen më të fuqishme se të mësuarit.

Grupet mund të bëhen më të fuqishme se e vërteta.

Grupet mund të bëhen më të fuqishme se të kuptuarit.

Njerëzit mund të mbrojnë anën e tyre.

Njerëzit mund të sulmojnë një anë tjetër.

Njerëzit mund të refuzojnë informacion në varësi të asaj se kush e paraqet.

Njerëzit mund të pranojnë informacion në varësi të asaj se kush e

paraqet.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A do ta besoja këtë nëse do ta thoshte dikush tjetër?

A do ta refuzoja këtë nëse do ta thoshte dikush që mbështes?

A po mësoj?

Apo po zgjedh anë?

E vërteta përzgjedhëse mund të bëhet një nga mekanizmat më të mëdhenj që pengojnë mendimin e pavarur.

MBROJTJA E VARËSISË

Njerëzit mund të bëhen të varur nga mjedise që nuk i kanë shqyrtuar kurrë në mënyrë të pavarur.

Njerëzit mund të bëhen të varur nga sistemet.

Njerëzit mund të bëhen të varur nga autoriteti.

Njerëzit mund të bëhen të varur nga paraja.

Njerëzit mund të bëhen të varur nga miratimi.

Njerëzit mund të bëhen të varur nga përkatësia.

Njerëzit më pas mund t'i mbrojnë ato varësi.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Nga çfarë varem?

A do ta vija atë në pikëpyetje nëse do ta humbisja?

A do ta vija atë në pikëpyetje nëse do të ndikonte te dikush tjetër?

A do ta vija atë në pikëpyetje nëse nuk do të përfitoja prej saj?

Njerëzit shpesh e mbrojnë varësinë pa e kuptuar se po e bëjnë këtë.

MEKANIZMI I PARASË DHE KONSISTENCA

Mekanizmi i parasë mund të bëhet një nga arsyet më të mëdha pse njerëzit ndalojnë së zbatuari të njëjtin standard kudo.

Varësia mund të ndikojë se ku njerëzit janë të gatshëm të mësojnë.

Varësia mund të ndikojë se ku njerëzit janë të gatshëm të pyesin.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit mbrojnë.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit shmangin.

Paraja mund të formësojë atë që njerëzit përsërisin.

Paraja mund të formësojë atë për të cilën njerëzit heshtin.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Cili standard ndryshon kur përfshihet paraja?

Çfarë varësie ekziston?

Çfarë po mbroj?

Çfarë kam frikë të humbas?

Çfarë do të mësoja nëse paraja do të hiqej nga kjo situatë?

Nëse mekanizmi i parasë e ndryshon standardin që zbatohet,

atëherë standardi nuk po zbatohet kudo.

NJERËZIT MUND TË BËHEN NXËNËS PËRZGJEDHËS

Njerëzit mund të bëhen jashtëzakonisht të mirë në vënien në pikëpyetje të disa fushave ndërsa refuzojnë të vënë në pikëpyetje të tjera.

Njerëzit mund të bëhen ekspertë në shikimin e problemeve diku tjetër ndërsa refuzojnë të shohin kontributet e tyre.

Njerëzit mund të bëhen ekspertë në zbulimin e kundërshtive ndërsa mbrojnë kundërshtitë e tyre.

Njerëzit mund të bëhen ekspertë në vënien në pikëpyetje të narrativave ndërsa mbrojnë narrativa të trashëguara.

Njerëzit mund të bëhen ekspertë në vënien në pikëpyetje të sistemeve ndërsa mbrojnë sistemet nga të cilat varen.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A po mësoj?

Apo po zgjedh se ku jam i gatshëm të mësoj?

Çfarë më bën të ndaloj së mësuari?

Çfarë më bën të ndihem në siklet?

Njerëzit shpesh ndalojnë së mësuari pikërisht në pikën ku të mësuarit fillon të sfidojë atë nga e cila varen.

Të mësuarit përzgjedhës mund të bëhet një nga pengesat më të mëdha për mendimin e pavarur.

FËMIJËT MUND TË TRASHËGOJNË STANDARDE TË NDRYSHME

Fëmijët mësojnë nga të rriturit.

Fëmijët shohin atë që bëjnë të rriturit.

Fëmijët shohin atë që shmangin të rriturit.

Fëmijët shohin atë që mbrojnë të rriturit.

Fëmijët shohin atë që përsërisin të rriturit.

Fëmijët mund të trashëgojnë standarde të dyfishta përpara se të kuptojnë se çfarë janë ato.

Fëmijët mund të trashëgojnë:

Të vërtetë përzgjedhëse.

Indinjatë përzgjedhëse.

Të pyeturit përzgjedhës.

Të mësuar përzgjedhës.

Prova përzgjedhëse.

Besim përzgjedhës.

Fëmijët mund të mësojnë:

Vëri të tjerët në pikëpyetje, por jo veten.

Vëri në pikëpyetje disa sisteme, por jo të tjerat.

Vër në pikëpyetje disa autoritete, por jo të tjerat.

Vëri në pikëpyetje disa narrativa, por jo të tjerat.

Vëri në pikëpyetje disa njerëz, por jo të tjerët.

Brezat e ardhshëm më pas mund të rikrijojnë të njëjtën botë pa kuptuar pse.

Prandaj fëmijët duhet të mësojnë konsistencën që nga fillimi.

KONSISTENCA ËSHTË NJË NGA RRUGËT MË TË MËDHA DREJT PËRPARIMIT NJERËZOR

Përparimi njerëzor nuk mund të ndodhë siç duhet pa konsistencë.

Konsistenca heq përjashtimet.

Konsistenca heq favorizimin.

Konsistenca heq të mësuarit përzgjedhës.

Konsistenca heq të vërtetën përzgjedhëse.

Konsistenca heq të pyeturit përzgjedhës.

Konsistenca i ndihmon njerëzit të bëhen mendimtarë të pavarur.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

A do ta zbatoja këtë standard kudo?

A do ta zbatoja ndaj të gjithëve?

A do ta zbatoja ndaj vetes?

A do ta zbatoja ndaj asaj që mbështes?

A do ta zbatoja ndaj asaj nga e cila varem?

Mendimi i pavarur nuk mund të zhvillohet plotësisht derisa njerëzit të mësojnë të zbatojnë të njëjtin standard kudo.

VETËDIJA NJERËZORE DHE KONSISTENCA

Vetëdija njerëzore nuk mund të përparojë siç duhet ndërsa standarde të ndryshme zbatohen në fusha të ndryshme të jetës.

Njerëzit mund të bëhen jashtëzakonisht të ditur ndërsa mbeten jokonsistentë.

Njerëzit mund të bëhen të informuar ndërsa mbeten jokonsistentë.

Njerëzit mund të bëhen të arsimuar ndërsa mbeten jokonsistentë.

Vetëdija njerëzore përparon kur konsistenca bëhet më e fuqishme se favorizimi.

Vetëdija njerëzore përparon kur konsistenca bëhet më e fuqishme se përkatësia.

Vetëdija njerëzore përparon kur konsistenca bëhet më e fuqishme se varësia.

Vetëdija njerëzore përparon kur konsistenca bëhet më e fuqishme se frika.

Prandaj njerëzit duhet të pyesin:

Cilën konsistencë po shmang?

Cilin standard nuk jam i gatshëm të zbatoj?

Cilin mjedis botëror po ndihmoj të rikrijohet?

I NJËJTI STANDARD ZBATOHET NDAJ VETES SONË

Ky seksion zbatohet gjithashtu ndaj vetes sonë.

Askush nuk duhet të përjashtohet.

I njëjti standard zbatohet ndaj vetes sonë.

I njëjti standard zbatohet ndaj punës sonë.

I njëjti standard zbatohet ndaj besimeve tona.

I njëjti standard zbatohet ndaj sjelljes sonë.

I njëjti standard zbatohet ndaj kontributeve tona.

I njëjti standard zbatohet kudo.

Kjo është një nga rrugët më të mëdha drejt ndershmërisë.

ZBATOJE NJËSOJ KUDO DHE PËRPARIMI NJERËZOR

Zbatoje Njësoj Kudo është pjesë e Rrugës që Mungon drejt Përparimit Njerëzor.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa standarde të ndryshme zbatohen ndaj njerëzve, sistemeve, autoritetit, narrativave dhe mjediseve të ndryshme.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit vënë në pikëpyetje një gjë dhe mbrojnë një tjetër.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit zbatojnë të vërtetën në mënyrë përzgjedhëse.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit zbatojnë të

mësuarit në mënyrë përzgjedhëse.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa njerëzit mbrojnë atë nga e cila varen.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa fëmijët trashëgojnë

standarde të ndryshme.

Njerëzimi nuk mund të përparojë ndërsa jokonsistenca mbetet e normalizuar.

Burimi dhe Origjina pyet se nga erdhi diçka dhe çfarë e formësoi atë.

Standardi i Provave pyet nëse provat mbështesin atë që pretendohet.

Nxitja dhe Përfitimi pyet se kush përfiton nga vazhdimi i saj.

Karakteri dhe Konsistenca pyet nëse sjellja përputhet me atë që pretendohet.

Leja për të Pyetur pyet se çfarë e ndalon të pyeturit.

Ndikimi Emocional pyet se çfarë emocioni po formëson pranimin.

Narrativa kundrejt Realitetit pyet se çfarë historie po paraqitet dhe nëse realiteti e mbështet atë.

Ndikimi Psikologjik pyet se çfarë po i bën mjedisi botëror mendjes njerëzore.

Zbatoje Njësoj Kudo tani pyet:

A po zbatoj të njëjtin standard kudo?

Çfarë po përjashtoj?

Çfarë po mbroj?

Çfarë nuk jam i gatshëm të shqyrtoj?

Ku e ndalon parehatia të pyeturit tim?

Ku e ndryshon paraja standardin?

Cili mjedis botëror po rikrijohet kur përdoren standarde të ndryshme?

Kështu njerëzit kalojnë nga të mësuarit përzgjedhës te të mësuarit konsistent.

Kështu njerëzit kalojnë nga të pyeturit përzgjedhës te mendimi i pavarur.

Kështu njerëzit kalojnë nga të qenit produkte të mjedisit botëror në të qenit nxënës të mjedisit botëror.

PËRPARIMI NJERËZOR

Përparimi Njerëzor është rezultati i drejtpërdrejtë i Sistemit L2Q të të Pyeturit.

Ai është arsyeja pse u zhvillua rruga arsimore që mungonte.

Ai është arsyeja pse Libri i Provave u shndërrua në një rrugë arsimore.

Ai është arsyeja pse ekzistojnë World Education Online, Q2L dhe Young Questioners.

Objektivi nuk ishte kurrë thjesht përmirësimi i të pyeturit.

Objektivi nuk ishte kurrë thjesht përmirësimi i arsimit.

Objektivi nuk ishte kurrë thjesht sigurimi i më shumë informacioni.

Objektivi është Përparimi Njerëzor.

Libri i Provave nuk dokumentoi vetëm mbi 30 vjet përvojash të dorës së parë, provash me vulë kohore, regjistrash publikë, videosh, transmetimesh të drejtpërdrejta, sfidash, ndërveprimesh me sistemet, modelesh të përsëritura, heshtjeje, mosrefutimi dhe vëzhgimi të mjedisit botëror.

Ai zbuloi një kundërshti.

Të pyeturit ekzistonte tashmë.

Informacioni ekzistonte tashmë.

Provat ekzistonin tashmë.

Arsimi ekzistonte tashmë.

Megjithatë e njëjta botë e përsëritur vazhdoi.

Njerëzimi vazhdoi të përsëriste atë që po dështonte ta shihte, kuptonte dhe mësonte siç duhet.

Pavarësisht se informacioni ekzistonte.

Pavarësisht se të pyeturit ekzistonte.

Pavarësisht se provat ekzistonin.

Pavarësisht se arsimi ekzistonte.

Përsëritja vazhdoi.

Kjo zbuloi rrugën që mungonte.

Problemi nuk ishte mungesa e informacionit.

Problemi nuk ishte mungesa e të pyeturit.

Problemi nuk ishte mungesa e provave.

Problemi nuk ishte mungesa e sistemeve arsimore.

Problemi ishte mungesa e një rruge të strukturuar, të bazuar në prova, për të mësuar si të pyesësh, të shohësh, të kuptosh dhe të mësosh nga vetë mjedisi botëror.

Njerëzimi nuk mund të mësojë nga ajo që nuk mund ta shohë ose kuptojë.

Libri i Provave ndihmoi ta bënte botën e përsëritur të dukshme dhe të kuptueshme.

Ai ndihmoi të zbulohej marrëdhënia midis asaj nga e cila njerëzimi mëson dhe asaj që njerëzimi bëhet vazhdimisht.

Ai ndihmoi të zbulohej ajo që mjedisi botëror tregoi vazhdimisht me kalimin e kohës.

Ai zbuloi atë që përsëritej.

Ai zbuloi atë që vazhdonte.

Ai zbuloi atë që mbrohej.

Ai zbuloi atë që fshihej.

Ai zbuloi pse vetëm të pyeturit po dështonte ta ndalte përsëritjen.

Kjo është arsyeja pse u zhvillua Sistemi L2Q i të Pyeturit.

Sistemi L2Q i të Pyeturit nuk u krijua fillimisht dhe më pas u zbatua ndaj botës.

Ai u zhvillua nga ajo që bota tregoi vazhdimisht.

Ai u zhvillua nga ajo që zbuloi Libri i Provave.

Ai u zhvillua sepse të pyeturit ekzistonte tashmë ndërsa përsëritja vazhdonte.

Ai u zhvillua sepse informacioni ekzistonte tashmë ndërsa përsëritja vazhdonte.

Ai u zhvillua sepse provat ekzistonin tashmë ndërsa përsëritja vazhdonte.

Ai u zhvillua sepse arsimi ekzistonte tashmë ndërsa përsëritja vazhdonte.

Rruga që mungonte nuk ishte më shumë informacion.

Rruga që mungonte nuk ishte më shumë të pyetur.

Rruga që mungonte ishte të mësohej si të pyesësh, të shohësh,

të kuptosh dhe të mësosh nga vetë mjedisi botëror përmes një rruge të strukturuar arsimore të bazuar në prova.

Sistemi L2Q i të Pyeturit e siguron atë rrugë.

Ai siguron rrugën e strukturuar, të bazuar në prova, për të mësuar si të pyesësh, të shohësh, të kuptosh dhe të mësosh nga vetë mjedisi botëror.

Sistemi L2Q i të Pyeturit i ndihmon njerëzit të mësojnë si ta vënë në pikëpyetje vetë mjedisin botëror.

Të mësuarit se si të vihet në pikëpyetje mjedisi botëror i ndihmon njerëzit të shohin se nga çfarë po mësojnë.

Të parit i ndihmon njerëzit të kuptojnë.

Të kuptuarit zhvillon mendimin e pavarur.

Mendimi i pavarur zhvillon aftësinë e njerëzimit për të mësuar nga realiteti në vend që të mësojë nga ajo që është krijuar për ta zëvendësuar atë.

Përparimi Njerëzor është rezultati i atij procesi.

Përparimi Njerëzor është rezultati kur njerëzimi mëson nga ajo që bota tregon vazhdimisht në vend që të vazhdojë ta përsërisë atë.

Përparimi Njerëzor nuk arrihet vetëm duke shtuar informacionin.

Informacioni nuk prodhon automatikisht të kuptuar.

Të kuptuarit nuk zhvillohet automatikisht pa mësuar si të vihet në pikëpyetje ajo nga e cila po mësohet.

Përparimi Njerëzor arrihet kur të kuptuarit zhvillon mendimin e pavarur dhe mendimi i pavarur zhvillon aftësinë e njerëzimit për

të mësuar nga realiteti.

Seksionet e mëparshme kanë treguar tashmë pse njerëzimi vazhdimisht rikrijon të njëjtat probleme, sjellje, sisteme, narrativa, varësi, kufizime dhe modele të përsëritura brez pas brezi.

Ato kanë treguar pse vetëm informacioni nuk mjafton.

Ato kanë treguar pse vetëm të pyeturit nuk mjafton.

Ato kanë treguar pse njerëzimi kërkon një rrugë të strukturuar, të bazuar në prova, për të mësuar nga vetë mjedisi botëror.

Ajo rrugë tani ekziston.

Përparimi Njerëzor është përmirësimi progresiv i aftësisë së njerëzimit për të mësuar nga vetë mjedisi botëror.

Të kuptuarit zhvillon mendimin e pavarur.

Ndërsa të kuptuarit përparon, mendimi i pavarur përparon.

Ndërsa mendimi i pavarur përparon, përsëritja humbet rrugën e saj.

Ndërsa përsëritja humbet rrugën e saj, njerëzimi fiton aftësinë të mësojë progresivisht nga realiteti në vend që ta përsërisë progresivisht atë.

Të gjithë jetojnë brenda të njëjtit mjedis botëror.

Të gjithë mësojnë prej tij.

Të gjithë kontribuojnë në të.

Të gjithë ndikohen prej tij.

Të gjithë ndikojnë në të.

Të gjithë ndihmojnë në formësimin e asaj që do të trashëgojnë brezat e ardhshëm.

Prandaj Përparimi Njerëzor u sjell dobi të gjithëve, sepse të gjithë ndajnë të njëjtin mjedis botëror dhe ndihmojnë në formësimin e asaj që ai bëhet.

Prandaj Përparimi Njerëzor nuk është përgjegjësi e dikujt tjetër.

Ai u përket të gjithëve sepse të gjithë kontribuojnë në mjedisin botëror që formëson njerëzimin.

Fëmijët nuk e krijojnë botën që trashëgojnë.

Të rriturit e krijojnë.

Fëmijët nuk e krijojnë mjedisin arsimor.

Të rriturit e krijojnë.

Fëmijët nuk vendosin se cilat rrugë të të mësuarit u vihen në dispozicion.

Të rriturit vendosin.

Pavarësisht nëse njerëzit e kuptojnë apo jo, ata ndihmojnë në formësimin e mjedisit botëror nga i cili mësojnë brezat e ardhshëm.

Mjedisi botëror që trashëgojnë fëmijët formësohet nga ajo që brezat e mëparshëm zgjedhin të vënë në pikëpyetje, zgjedhin të shpërfillin, zgjedhin të sfidojnë, zgjedhin të mbrojnë dhe zgjedhin të përcjellin përpara.

Ajo nga e cila mëson njerëzimi ndikon në atë që bëhet njerëzimi.

Ajo nga e cila mësojnë fëmijët ndikon në atë që bëhen brezat e ardhshëm.

Ajo nga e cila mëson shoqëria ndikon në atë që bëhet shoqëria.

Prandaj Përparimi Njerëzor varet nga përmirësimi i asaj nga e cila njerëzit mësojnë dhe mënyrës se si mësojnë prej saj.

Kjo do të thotë se prindërit, mësuesit, kujdestarët, edukatorët, shkollat, mjediset arsimore, komunitetet dhe shoqëria kanë të gjithë përgjegjësi për të ndihmuar brezin e ardhshëm të marrë diçka më të mirë se përsëritja.

Por përgjegjësia nuk duhet të bëhet vonesë.

Fëmijët nuk duhet të kenë pse të presin.

Të rriturit nuk duhet të kenë pse të presin.

Arsimi nuk duhet të ketë pse të presë.

Përparimi Njerëzor përparon më shpejt kur njerëzimi mëson së bashku.

Fëmijët duke mësuar.

Të rriturit duke mësuar.

Prindërit duke mësuar.

Mësuesit duke mësuar.

Kujdestarët duke mësuar.

Edukatorët duke mësuar.

Komunitetet duke mësuar.

Shoqëria duke mësuar.

Objektivi nuk është që një grup të presë një tjetër.

Objektivi është që njerëzimi të përmirësojë së bashku aftësinë e tij për të mësuar nga mjedisi botëror.

Përparimi Njerëzor nuk arrihet përmes përsëritjes.

Përparimi Njerëzor arrihet përmes të mësuarit.

Përparimi Njerëzor arrihet përmes të kuptuarit.

Përparimi Njerëzor arrihet përmes zhvillimit të mendimit të pavarur.

Përparimi Njerëzor arrihet kur njerëzit mësojnë nga ajo që mjedisi botëror tregon vazhdimisht në vend që të vazhdojnë ta përsërisin atë.

Ndërsa të kuptuarit përparon, mendimi i pavarur përparon.

Ndërsa mendimi i pavarur përparon, njerëzit mësojnë gjithnjë e më shumë nga realiteti në vend që të mësojnë nga ajo që është krijuar për ta zëvendësuar atë.

Gënjeshtrat e krijuara humbasin rrugën e tyre sepse të kuptuarit zëvendëson pranimin e verbër.

Ndjekja humbet rrugën e saj sepse mendimi i pavarur zëvendëson varësinë nga të tjerët për të menduar në vend të tyre.

Varësia humbet rrugën e saj sepse njerëzit mësojnë gjithnjë e më shumë nga realiteti në vend që të mbështeten te ajo që nuk është vënë siç duhet në pikëpyetje.

Përsëritja humbet rrugën e saj sepse të mësuarit zëvendëson imitimin.

Standardet e dyfishta humbasin rrugën e tyre sepse i njëjti standard zbatohet kudo.

Përparimi Njerëzor përparon sepse njerëzit mësojnë nga ajo që mjedisi botëror tregon realisht dhe jo nga ajo që u thuhet të

besojnë për të.

Kjo është arsyeja pse Sistemi L2Q i të Pyeturit ka rëndësi.

Ai siguron rrugën e strukturuar, të bazuar në prova, për t'i ndihmuar njerëzit të shohin, kuptojnë, mësojnë nga dhe zbatojnë atë që mjedisi botëror tregon vazhdimisht.

Kjo është arsyeja pse burimet kanë rëndësi.

Ato nuk u krijuan për t'u zotëruar.

Ato nuk u krijuan për t'u kufizuar.

Ato nuk u krijuan për t'u bërë një tjetër sistem i kontrolluar.

Ato u përkasin të gjithëve.

Ato mund të lexohen.

Ato mund të përdoren.

Ato mund të ndahen.

Ato mund të shtypen.

Ato mund të shpërndahen.

Ato mund të zbatohen.

Prej tyre mund të mësohet.

Ato mund të përdoren për të ndihmuar fëmijët.

Ato mund të përdoren për të ndihmuar të rriturit.

Ato mund të përdoren për të ndihmuar arsimin.

Ato mund të përdoren për të ndihmuar shoqërinë.

Kufizimi nuk është pronësia.

Kufizimi është kuptimi.

Rruga e strukturuar, e bazuar në prova, e të pyeturit duhet të mbetet e paprekur.

Burimet nuk duhet të ndryshohen, dobësohen, keqparaqiten, hollohen, përmbysen ose largohen nga kuptimi i tyre i saktë.

Përparimi Njerëzor varet nga fakti që kuptimi të mbetet i qartë.

Njerëzit nuk mund të mësojnë saktë nga ajo që është ndryshuar në diçka tjetër.

Ata nuk mund të mësojnë saktë nga ajo që është dobësuar.

Ata nuk mund të mësojnë saktë nga ajo që është keqparaqitur.

Përparimi Njerëzor varet nga fakti që njerëzit të mësojnë nga vetë rruga dhe jo nga versione të ndryshuara të saj.

Nëse kuptimi ndryshon, të mësuarit ndryshon.

Nëse të mësuarit ndryshon, rezultati ndryshon.

Prandaj Përparimi Njerëzor varet nga ruajtja e integritetit të vetë rrugës.

Kjo është arsyeja pse kanë rëndësi rrugët zyrtare World Education Online dhe Q2L.

Ato i ndihmojnë njerëzit t'i qasen materialeve në kontekstin e tyre

të saktë.

Ato ndihmojnë në mbrojtjen e kuptimit ndërsa lejojnë që burimet të përdoren, ndahen, shtypen, shpërndahen, zbatohen dhe prej tyre të mësohet.

Qëllimi nuk është kufizimi.

Qëllimi është mbrojtja e kuptimit.

Një rrugë e të mësuarit nuk mund ta çojë njerëzimin përpara nëse kuptimi i saj ndryshohet në të njëjtën përsëritje që u krijua për ta ndalur.

Kjo është gjithashtu arsyeja pse Q2L ka rëndësi.

Q2L ndihmon që rruga arsimore të lëvizë nëpër shoqëri.

Ajo u lejon njerëzve të ndajnë, përdorin, shpërndajnë, krijojnë, zbatojnë dhe mësojnë nga materialet.

Ajo i ndihmon të rriturit të arrijnë të rritur të tjerë.

Ajo i ndihmon të rriturit të ndihmojnë fëmijët.

Ajo i ndihmon familjet, shkollat, edukatorët dhe komunitetet të mësojnë nga e njëjta kornizë.

Ajo ndihmon që të kuptuarit të lëvizë nëpër shoqëri.

Ajo ndihmon që mendimi i pavarur të lëvizë nëpër shoqëri.

Ajo i ndihmon njerëzit të mësojnë nga mjedisi botëror përmes së njëjtës rrugë të strukturuar, të bazuar në prova.

Ajo ndihmon që Përparimi Njerëzor të lëvizë nëpër shoqëri.

Ajo ndihmon që brezat e ardhshëm të trashëgojnë një rrugë të të

mësuarit në vend që të trashëgojnë përsëritjen.

Ajo ndihmon që Përparimi Njerëzor të kalojë nga koncepti në zbatim.

Ajo ndihmon që të mësuarit të kalojë në veprim.

Ajo ndihmon që të kuptuarit të kalojë në shoqëri.

Ajo ndihmon që mendimi i pavarur të kalojë në shoqëri.

Ajo ndihmon që Përparimi Njerëzor të kalojë në jetën e përditshme. Kur përfshihen fëmijët, materialet duhet të kalojnë përmes prindërve, mësuesve, kujdestarëve, shkollave, mjediseve

arsimore dhe të rriturve përgjegjës.

Kjo nuk do të thotë se fëmijët duhet të presin.

Do të thotë se fëmijët duhet ta marrin kornizën në mënyrë të sigurt, me përgjegjësi dhe sa më herët të jetë e mundur.

Young Questioners është qendrore për këtë.

Young Questioners nuk ka të bëjë thjesht me sigurimin e materialeve për fëmijët.

Ka të bëjë me të mësuarit përmes krijimit nga ajo prej së cilës njerëzit po mësojnë.

Prindërit mësojnë.

Mësuesit mësojnë.

Kujdestarët mësojnë.

Edukatorët mësojnë.

Shkollat mësojnë.

Komunitetet mësojnë.

Ndërsa njerëzit krijojnë materiale të sigurta dhe të përshtatshme për moshën për Young Questioners nga kjo kornizë, ata nuk po ndihmojnë vetëm fëmijët të mësojnë.

Ata po mësojnë vetë.

Ata po mendojnë se çfarë duhet të vënë fëmijët në pikëpyetje.

Ata po mendojnë për mënyrën se si mësojnë fëmijët.

Ata po mendojnë për mënyrën se si mjedisi botëror i formëson fëmijët.

Ata po mendojnë për mënyrën se si t'i mbrojnë mendjet e

fëmijëve.

Ata po mendojnë për mënyrën se si t'i ndihmojnë fëmijët të shohin, kuptojnë, mësojnë dhe zhvillojnë mendim të pavarur.

Procesi i krijimit bëhet pjesë e procesit të të mësuarit.

Njerëzit mësojnë përmes zbatimit.

Njerëzit mësojnë përmes të pyeturit.

Njerëzit mësojnë përmes krijimit.

Njerëzit mësojnë duke ndihmuar të tjerët të mësojnë.

Prandaj Young Questioners i ndihmon fëmijët dhe të rriturit të mësojnë së bashku.

Mësuesit dhe edukatorët janë veçanërisht të rëndësishëm sepse ndihmojnë në formësimin e mjedisit të të mësuarit të fëmijëve.

Sistemi L2Q i të Pyeturit u siguron mësuesve dhe edukatorëve një

metodë të strukturuar, të bazuar në prova, për t'i ndihmuar fëmijët të mësojnë nga mjedisi botëror ndërsa vazhdojnë të mësojnë prej tij edhe vetë.

E njëjta gjë zbatohet për prindërit, kujdestarët, shkollat, mjediset arsimore dhe të rriturit përgjegjës.

Korniza nuk i nevojitet vetëm një grupi.

Ajo u nevojitet fëmijëve.

Ajo u nevojitet të rriturve.

Ajo u nevojitet prindërve, mësuesve, kujdestarëve, edukatorëve, shkollave, mjediseve arsimore dhe komuniteteve.

Ajo nevojitet kudo ku njerëzit po mësojnë nga mjedisi botëror dhe po ndihmojnë të tjerët të mësojnë prej tij.

Arsimi nuk mund të përmirësohet duke përsëritur të njëjtën qasje që dështoi t'u mësonte njerëzve si ta vënë në pikëpyetje vetë mjedisin botëror.

Arsimi përmirësohet kur fëmijëve dhe të rriturve u jepet rruga L2Q dhe ata mësojnë prej saj së bashku.

Përparimi Njerëzor nuk mund të mbetet i bllokuar brenda një libri, një personi, një faqeje interneti, një organizate ose një brezi.

Ai duhet të lëvizë nëpër shoqëri.

Ai duhet të përdoret.

Ai duhet të ndahet.

Prej tij duhet të mësohet.

Ai duhet të arrijë te fëmijët.

Ai duhet të arrijë te të rriturit.

Ai duhet të arrijë te arsimi.

Ai duhet të arrijë te komunitetet.

Përparimi Njerëzor përparon kur përparon të kuptuarit.

Ai përparon kur përparon mendimi i pavarur.

Ai përparon kur njerëzit mësojnë nga mjedisi botëror në vend që thjesht ta trashëgojnë atë.

Ai përparon kur brezave të ardhshëm u jepet aftësia të mësojnë nga realiteti në vend që thjesht ta përsërisin atë.

Ai përparon kur të kuptuarit zëvendëson pranimin e verbër.

Ai përparon kur mendimi i pavarur zëvendëson ndjekjen.

Ai përparon kur realiteti zëvendëson gënjeshtrat e krijuara.

Ai përparon kur të mësuarit zëvendëson përsëritjen.

Ndërsa Përparimi Njerëzor përparon, njerëzimi përmirëson progresivisht aftësinë e tij për të mësuar nga realiteti në vend që të mësojë nga ajo që është krijuar për ta zëvendësuar atë.

Ndërsa të kuptuarit përparon, gënjeshtrat e krijuara humbasin aftësinë e tyre për të mbijetuar.

Ndërsa mendimi i pavarur përparon, ndjekja humbet rrugën e saj.

Ndërsa njerëzit mësojnë si të zbatojnë të njëjtin standard kudo, standardet e dyfishta humbasin rrugën e tyre.

Ndërsa njerëzimi mëson nga vetë mjedisi botëror, sistemet, sjelljet, narrativat, supozimet dhe strukturat përputhen gjithnjë e

më shumë me realitetin në vend të mashtrimit.

Prandaj Përparimi Njerëzor nuk përmirëson thjesht të pyeturit.

Ai përmirëson aftësinë e njerëzimit për të mësuar, kuptuar, menduar në mënyrë të pavarur, dalluar të vërtetën, zbatuar drejtësinë dhe përmirësuar progresivisht mjedisin botëror që krijon dhe përcjell përpara.

Ndërsa njerëzimi bëhet gjithnjë e më i aftë të ndërtojë mbi të vërtetën në vend që të ndërtojë mbi mashtrimin, padrejtësia humbet themelet e saj.

Ndërsa padrejtësia humbet themelet e saj, shoqëria bëhet gjithnjë e më e aftë t'u shërbejë njerëzve, brezave të ardhshëm dhe vetë jetës.

Prandaj Përparimi Njerëzor nuk është thjesht përparimi i dijes.

Ai është përparimi progresiv i aftësisë së njerëzimit për të mësuar nga realiteti dhe për të ndërtuar nga realiteti.

Fëmijët mbeten qendrorë sepse fëmijët bëhen bartësit e ardhshëm të mjedisit botëror.

Fëmijët bëhen prindër.

Fëmijët bëhen mësues.

Fëmijët bëhen kujdestarë.

Fëmijët bëhen punëtorë.

Fëmijët bëhen udhëheqës.

Fëmijët bëhen vendimmarrës.

Fëmijët bëhen kontribues në botë.

Çfarëdo që fëmijët mësojnë sot bëhet pjesë e botës së nesërme.

Bota që trashëgojnë brezat e ardhshëm formësohet nga ajo prej së cilës mësuan brezat e mëparshëm.

Bota që do të krijojnë brezat e ardhshëm do të formësohet nga ajo prej së cilës ata mësojnë.

Prandaj Përparimi Njerëzor varet nga ajo prej së cilës fëmijët mësohen të mësojnë sot.

Nëse fëmijët trashëgojnë përsëritjen, bota e përsëritur vazhdon.

Nëse fëmijët trashëgojnë varësinë, varësia vazhdon.

Nëse fëmijët trashëgojnë ndjekjen, ndjekja vazhdon.

Nëse fëmijët trashëgojnë heshtjen, heshtja vazhdon.

Nëse fëmijët trashëgojnë frikën, frika vazhdon.

Nëse fëmijët trashëgojnë gënjeshtrat e krijuara, gënjeshtrat e krijuara vazhdojnë.

Nëse fëmijët trashëgojnë Sistemin L2Q të të Pyeturit, Përparimi Njerëzor vazhdon.

Nëse fëmijët trashëgojnë të pyeturit e strukturuar të bazuar në prova, të kuptuarit përparon.

Nëse fëmijët trashëgojnë aftësinë për të mësuar nga vetë mjedisi botëror, mendimi i pavarur përparon.

Nëse fëmijët trashëgojnë aftësinë për të dalluar të vërtetën, gënjeshtrat e krijuara humbasin rrugën e tyre.

Nëse fëmijët trashëgojnë aftësinë për të zbatuar të njëjtin standard kudo, standardet e dyfishta të përsëritura humbasin rrugën e tyre.

Prandaj e ardhmja e njerëzimit është e pandashme nga ajo prej së cilës fëmijëve u mësohet të mësojnë.

Përparimi Njerëzor nuk krijohet duke pritur që brezat e ardhshëm të zgjidhin atë që brezat e mëparshëm dështuan ta vinin në pikëpyetje.

Përparimi Njerëzor krijohet kur brezave të tanishëm dhe të ardhshëm u jepet rruga së bashku.

Fëmijët dhe të rriturit duke mësuar së bashku.

Familjet dhe shkollat duke mësuar së bashku.

Mësuesit dhe nxënësit duke mësuar së bashku.

Komunitetet duke mësuar së bashku.

Shoqëria duke mësuar së bashku nga mjedisi botëror.

Përparimi Njerëzor nuk krijohet nga një person që mëson i vetëm.

Përparimi Njerëzor krijohet kur njerëzimi përmirëson progresivisht së bashku aftësinë e tij për të mësuar nga mjedisi botëror.

Kështu dëmi i përsëritur humbet rrugën e tij.

Kështu gënjeshtrat e krijuara humbasin rrugën e tyre.

Kështu heshtja humbet rrugën e saj.

Kështu varësia humbet rrugën e saj.

Kështu ndjekja humbet rrugën e saj.

Kështu bota e përsëritur humbet rrugën e saj.

Kështu Përparimi Njerëzor fiton rrugën e tij.

Rruga ekziston.

Korniza ekziston.

Burimet ekzistojnë.

Brezi i ardhshëm ekziston.

Përgjegjësia ekziston.

Pyetja nuk është më nëse rruga ekziston.

Pyetja është nëse njerëzimi zgjedh ta përdorë atë.

Ajo që ndodh më pas varet nga ajo që njerëzimi zgjedh të bëjë me to.

Fëmijët e sotëm bëhen bota e nesërme.

Çfarëdo që fëmijëve u mësohet të mësojnë sot bëhet pjesë e botës që ata ndihmojnë të krijohet nesër.

Kjo është arsyeja pse e ardhmja e njerëzimit është e pandashme nga arsimimi i fëmijëve.

Sepse fëmijët e sotëm bëhen bota e nesërme dhe e ardhmja e njerëzimit do të përcaktohet përfundimisht nga fakti nëse brezat e ardhshëm trashëgojnë botën e përsëritur apo trashëgojnë aftësinë për të mësuar prej saj.

E ardhmja e njerëzimit do të përcaktohet përfundimisht nga fakti nëse përparon të kuptuarit apo përparon përsëritja.

Nëse përparon mendimi i pavarur apo përparon ndjekja.

Nëse përparon realiteti apo përparojnë gënjeshtrat e krijuara.

Nëse njerëzimi vazhdon ta përsërisë botën apo mëson

progresivisht prej saj.

Përparimi Njerëzor u sjell dobi të gjithëve sepse të gjithë jetojnë brenda të njëjtit mjedis botëror.

Të gjithë mësojnë prej tij.

Të gjithë kontribuojnë në të.

Të gjithë ndikohen prej tij.

Të gjithë ndihmojnë në formësimin e asaj që ai bëhet.

Prandaj përfitimet e Përparimit Njerëzor nuk kufizohen te një person, një grup, një sistem ose një brez.

Ato u përkasin të gjithëve sepse të gjithë ndajnë të njëjtin mjedis botëror dhe kontribuojnë në të ardhmen që del prej tij.

PSE NUK MUND TË RRIJA PA BËRË ASGJË

Si fëmijë, prisja që bota të ishte ajo që njerëzit thoshin se ishte.

Prisja që e vërteta të kishte rëndësi.

Prisja që sistemet të ishin ato që pretendonin se ishin.

Prisja që njerëzit të thoshin të vërtetën kur ngriheshin çështje të rëndësishme.

Prisja që provat të kishin rëndësi.

Prisja që kundërshtitë të trajtoheshin.

Ndërsa u rrita dhe e përjetova botën vetë, vazhdimisht hasa diçka shumë të ndryshme.

Bota që përjetova nuk ishte bota që më ishte mësuar të prisja.

Kur vura në pikëpyetje atë që po shihja, prisja përgjigje.

Kur paraqita prova, prisja prova në këmbim.

Kur zbulova gënjeshtra, prisja që e vërteta të kishte më shumë rëndësi se paraja, pozicioni, autoriteti, statusi ose interesi vetjak.

Kjo nuk ndodhi kurrë.

Për një kohë të gjatë, vazhdova të prisja që dikush të thoshte të vërtetën.

Askush nuk e bëri kurrë.

Kjo më detyroi të ndaloja së pyeturi nëse njerëzit po thoshin të vërtetën dhe të filloja të pyesja pse nuk po e thoshin atë.

Përmes më shumë se tridhjetë vjetësh përvojash të dokumentuara, arrita të kuptoj pse të njëjtat probleme vazhdonin të përsëriteshin.

Arrita të kuptoj pse njerëzit heshtin, pse njerëzit mbrojnë atë nga e cila varen dhe ndikimin që paraja ka mbi sjelljen njerëzore në formësimin e vendimeve, veprimeve, heshtjes, rezultateve dhe sistemeve të tëra.

Sa më shumë kuptoja, aq më shumë e kuptoja se njerëzit po bëheshin vazhdimisht produkte të mjedisit nga i cili po mësonin, pa mësuar kurrë siç duhet prej tij.

Ata po formësoheshin prej tij.

Ata po e përsërisnin atë.

Ata po e përcillnin përpara.

Ky ndërgjegjësim më shqetësoi më shumë se çdo gjë tjetër.

E kuptova se fëmijët po trashëgonin të njëjtën botë të përsëritur dhe përfundimisht do të bëheshin të rriturit përgjegjës për ta përcjellë atë përsëri përpara.

E kuptova se njerëzit nuk mund të mësojnë nga ajo që nuk mund ta shohin.

Nëse realiteti mbetet i fshehur, njerëzit nuk mund të mësojnë siç duhet prej tij.

Nëse njerëzit nuk mund të mësojnë siç duhet prej tij, ata vazhdojnë ta përsërisin atë.

Nuk mund ta pranoja këtë.

Nuk mund ta pranoja të shihja atë që kisha parë dhe të heshtja.

Nuk mund ta pranoja t'i lija brezat e ardhshëm të trashëgonin të njëjtën botë të përsëritur pa u përpjekur të paktën të bëja diçka për të.

Gjithashtu nuk mund të pranoja diçka që e dija se ishte gënjeshtër vetëm sepse njerëzit e tjerë e pranonin atë.

Nuk mund të përshtatesha me të.

Nuk mund të shtiresha se ishte e vërtetë për t'u përshtatur.

Mundësia më e lehtë do të kishte qenë ta pranoja, të përshtatesha me të dhe të bëhesha pjesë e saj.

Por këtë nuk mund ta bëja kurrë.

Jo për pranim.

Jo për miratim.

Jo për rehati.

Jo për para.

Jo me asnjë çmim.

Të qëndroja vetëm ishte më e lehtë për mua sesa të pranoja diçka që e dija se ishte gënjeshtër.

Pasi e kuptova këtë, të mos bëja asgjë nuk ishte më e pranueshme për mua.

Të ndihmoja njerëzit të mësonin nga mjedisi botëror u bë për mua më e rëndësishme se jeta ime e përkohshme.

Të ndihmoja fëmijët të trashëgonin diçka më të mirë se përsëritja u bë për mua më e rëndësishme se rehatia ime.

E kuptova se nëse do të heshtja edhe unë, thjesht do të bëhesha pjesë e së njëjtës heshtje që kisha kaluar dekada duke e dëshmuar.

Nuk mund ta bëja këtë.

Ndjeva përgjegjësi për të zbuluar atë që ishte fshehur, në mënyrë që njerëzit të mund ta shihnin.

Sepse njerëzit nuk mund të mësojnë nga ajo që nuk mund ta shohin.

Ky të kuptuar përfundimisht çoi te Libri i Provave, World Education Online, Sistemi L2Q i të Pyeturit, Q2L, Young Questioners dhe materialet arsimore që pasuan.

Paraja nuk më motivon.

Nuk besoj se informacioni që synon t'i ndihmojë njerëzit të mësojnë nga mjedisi botëror duhet të më përkasë mua.

Besoj se duhet t'u përkasë të gjithëve.

Kjo është arsyeja pse informacioni, burimet dhe materialet arsimore janë bërë lirisht të disponueshme që njerëzit t'i lexojnë, përdorin, ndajnë, shpërndajnë dhe të mësojnë prej tyre.

Objektivi nuk ishte kurrë paraja.

Objektivi ishte të ndihmoheshin njerëzit të mësonin nga mjedisi botëror.

Objektivi ishte të ndihmoheshin fëmijët të trashëgonin diçka më të mirë se përsëritja.

E shoh pse njerëzit vuajnë dhe pse të njëjtat probleme vazhdojnë brez pas brezi.

E shoh pse fëmijët vijnë në një botë ku kryesisht u mësohet si të përshtaten me të, në vend që të mësojnë siç duhet prej saj që ajo të mund të përmirësohet.

E shoh gjithashtu rrugën që mund të ndihmojë ta ndryshojë këtë.

Kjo është arsyeja pse u përpoqa.

Kam bërë më të mirën për t'i ndihmuar njerëzit.

Kam bërë më të mirën për t'i ndihmuar fëmijët.

Kam bërë më të mirën për ta ndihmuar njerëzimin të mësojë nga mjedisi botëror në vend që të vazhdojë ta përsërisë atë.

Në fund të fundit, u takon njerëzve të vendosin nëse do ta përdorin apo jo atë mundësi.

Përgjegjësia ime ishte të përpiqesha.

Nuk pendohem për atë që kam kaluar jetën time të rritur duke bërë.

Nuk pendohem për kohën, përpjekjen, sakrificat ose rreziqet.

Do t'i bëja të gjitha përsëri.

Do ta bëja përsëri edhe nëse nuk do të ndihmonte kurrë asgjë.

Sepse pasi kuptova atë që kisha arritur të kuptoja, të mos bëja asgjë nuk ishte kurrë një mundësi për mua.

Kjo është arsyeja pse nuk mund të rrija pa bërë asgjë.

WORLD EDUCATION ONLINE

MËSO TË PYESËSH

PYET PËR TË MËSUAR

Arsimi Formëson Shoqërinë. Të Pyeturit Formëson Arsimin.

L2Q • Q2L • YOUNG QUESTIONERS

Burimet u përkasin të gjithëve dhe duhet të përdoren, ndahen, shpërndahen dhe zbatohen me kusht që kuptimi i tyre të mos ndryshohet.

worldeducation.online

q2l.online

info@worldeducation.online

LIBRA TË TJERË

Të Gjithë Duhet të Mësojnë nga Kjo Botë

Pse Arsimi Duhet të Përmirësohet

Fëmijët e Mrekullueshëm: Udhëtim drejt një Bote më të Mirë

NJERËZIMI NUK MUND TË PËRPAROJË NGA AJO QË NUK E KUPTON

Mëso të Pyesësh

Pyet për të Mësuar